

Motrišta

Iza nas je još jedna godina života i rada. O politici danas ne želim govoriti, iako bih mnogo toga mogla reći, jer mnogo toga se dogodilo što nas boli, čega nas je strah, kao je i bilo događaja kojih ćemo se i sramiti, no takav je život. Danas bacimo pogled na našu zajednicu, kako smo radili i da li bi mogli bolje, razmislimo da li se možemo čime ponositi ili ne.

Pregledavajući Iskru, kao što to činim svake godine pri završetku, razmišljala sam o velikom radu ove zajednice. Mnogi od vas možda čak ni ne pamte razne događaje - toliko se toga dogodilo! Godina dana, iako kratak dio života, pobjegne iz sjećanja, ako ne vidimo nešto zapisano. Eto, pred neko vrijeme fra. Stipe Pandžić sa Norvala mi je rekao u razgovoru kako ako nije nešto zapisano, zaboravljeno je. Mi u uredništvu Iskre jako smo svjesni toga, pa zapisujemo što je više moguće, jer rad, koji je ova zajednica uložila, izvanredan je i neka buduće generacije vide što smo i koliko radili. Svako društvo je dalo mnogo, na svoj poseban način. Iskra, to jest, gđa. Biserka Milinković i ja, posjetile smo mnoge večere, piknike, zabave, proslave, druženja i teško bi mogli reći koji je događaj bio važniji. Bilo je mnogo izvanredno organiziranih događaja, nekih s nešto manje uspjeha, no svakom se je trudio koliko god je znao i mogao. I čovjek bi rekao kako je sve izvršno u ovoj zajednici, no žalost nije baš tako. Svakom od vas zna da govorim ovdje o problemu Hrvatske kreditne zadruge, tj. većinskog Upravnog odbora. Naša zajednica ima samo jednu financijsku instituciju, samo je jedna Hrvatska Kreditna Zadruga (HKZ) koja je ostvaren san naših starih. No danas tu HKZ-u vode ljudi kojima na srcu žalost nije dobrobit zajednice, koliko god oni to javno govore, jer kako objasniti ogromne potrošene svote novca na advokate? No, nije samo HKZ, tj. većinski Upravni odbor problem ove zajednice, ima još jedan koji nam je gotovo izbjegao, pa vas upozoravam i posebnim člankom, i ovom malom obavijesti da smo ustvari izgubili hrvatski jezik na Torontskom sveučilištu. Nisam sigurna tko je kriv za taj gubitak, pa za sada ostavljam osude drugima. Ipak, kako sam i ja sudjelovala u tom projektu, znam da je uvijek bio problem novac. I iako smatram da se to nekako moglo srediti, ne mogu a da se i sada ne okomim na HKZ-u, koja je, uz sve proglase kako ulaže u hrvatsku zajednicu, najmanje od svih hrvatskih društava uložila u hrvatski jezik, a nemilice troši novac na advokate! Sretna nam izgleda Nova godina, s gubitkom hrvatskog jezika, za što se teško borila ekipa oko dr. Ivana Hrvoića!

No, sad prijedimo na one dobre stvari, na vas prijatelji, koji ste sebe dali zajednici, pa se prisjetimo kako smo mi u Iskri slavili sa svima vama na Ličkim prelama, kolonju, bili smo s folklorasima gdje god smo stigli, slavili smo Stepinčevo po svim župama, bili smo nazočni prikupljanju novca za novu crkvu u Norvalu, i hvala Bogu, i tamo će uskoro biti sagrađena nova crkva. Bili smo kod Međimuraca za Valentinsku zabavu, lovci su organizirali svoju večeru, naša Hrvatska knjižnica radi kako treba, članovi zajednice posuđuju i VRAČAJU knjige, bili smo na koncertima ženskog zbora "CroArte", posjetili smo Gorane, društvo "Bosiljevo", "Fond Slavonija", klub "Hrvatsko Zagorje", proslavu desete godišnjice "Dore" i golf turnir, bili na walk-a-thonu i biciklijadi, na prodajama kolača za Božić i Uskrs po raznim župama i društvima, na piknicima, sudjelovali na godišnjim večerama raznih folklorih društava, pozdravili novo folklorasno društvo "Jadran", čak smo bili i na 28. Folklorom festivalu, čestitali "Prelu" na 25. godišnjici rada, veselili se uspjesima mladih hrvatskih hokejaša, bili na izložbama hrvatskih umjetnika, posjećivali smo predavanja AMCA-e, veselili se na župnim večerama i slavili sa svim župljanima 25. godišnjice župe Hrvatskih Mučenika i Presvetog Trojstva, nazočili sportskim događajima, bili smo na posebnim crkvenim svečanostima, čak i u Midlandu, veselili se srebnom jubileju vel. Josipa Kosa, svečano dočekali zagrebačkog nadbiskupa mons. Josipa Bozanića, bili smo dio Dana mladih, susreta mladih sa Sv. Ocem, na piknicima svakog društva koliko god nam je to bilo moguće, čak smo bili i na izboru "misice" nogometa, mlade Marije Petrić, čak i kad su "stari" nogometaši Metros-Croatie proslavljali 26. obljetnicu velikih uspjeha toga kluba. Iskra je radila koliko je god bilo moguće kako bi opera "Nikola Šubić Zrinjski" bila uspjeh, bili smo i na 10. godišnjici "Korduna" i "Međimurja", nazočili smo godišnjim skupštinama raznih društava,

"Hrvati u BiH poslije Daytonu", na raznim prije-božićnim i božićnim proslavama - bili smo gdje god smo mogli doći, i svugdje smo lijepo primani, dočekani toplom hrvatskom dobrodošlicom, osim, jasno na Godišnjoj skupštini HKZ-e (21. travnja prošle godine), gdje smo i gđa. Milinković i ja bile izbačene, kao i neki drugi članovi zajednice, sve pravoslavljani članovi HKZ-e, PRIJE same Godišnje skupštine.

Što izdvojiti iz svega ovoga što se događalo? Mnogo je toga učinjeno, moglo se još više učiniti, samo da smo malo više razgovarali, malo bolje organizirali i ko-organizirali između sebe, no ostavimo to sada. Iz svega ovoga što se događalo ipak moramo izdvojiti ono što je bilo najvažnije za zajednicu, pa dozvolite meni, kao urednici, da ja učinim taj izbor. Prije samog izbora isto mi tako dozvolite reći kako sam jako ponosna što je Iskra dio ove zajednice - jer ovako živa i aktivna zajednica teško se može naći. Veliki je rad uložen, mnogo je toga učinjeno, a kad riješimo "kamen smutnje" mnogo više toga će biti moguće. Možda će onda biti moguć i starački dom, i prostorije za knjižnicu, možda i neke prostorijske muzeje za one prekrasne stvari koje čuvamo po kućama. Tko zna, možda će onda biti moguće da mi, Hrvati u Torontu i Mississaugi, imamo nešto slično zgradi u Clevelendu na koju su oni tako ponosni - s pravom! Možda će onda i Iskra imati svoje prostorije negdje u Mississaugi, pa ćemo moći češće razgovarati o svemu što treba, jer mi iz Iskre zaista želimo biti glas ove zajednice i trudimo se i radimo najbolje što znamo.

No, vratimo se događanjima u zajednici u prošloj godini. Svakom od vas zaslužuje veliku hvalu ove zajednice. Svako društvo, svaka folklorna grupa, sportski klubovi, svi pojedinci koji ste shvatili koliko znači rad u zajednici. Vi koji ste radili, Vi koji ste dolazili i pomagali razne događaje, svakom zaslužuje hvalu. Iz svih organiziranih događaja ipak bih izdvojila po vrijednosti simpozij "Hrvati u BiH poslije Daytonu". Ovaj simpozij bio je izvrstan, no žalost vrlo loše posjećen, što je velika šteta. Osim toga, iz kulturnih događanja željela bih isto tako izdvojiti knjigu "Hrvatsku čitanku" prof. Grubišića. Od drugih događanja, svakako ću izdvojiti Folklorni festival, nogometni turnir, uporan rad raznih društava koji su ove godine proslavljali svoju 25. obljetnicu, s posebnim naglaskom na pomoć djeci, kao recimo Međimurci hednikepiranoj djeci u Čakovcu. Posebno želim pozdraviti društvo Fond Slavonija čiji rad se osjeća ne samo po Hrvatskoj i BiH, već gdje god su potrebili ljudi. Tako je ove godine to društvo vrlo brzo poslalo pomoć Hrvatima u Argentini, na čemu im velika HVALA. Za sada, ovo je jedino društvo koje je pomoglo Hrvatima u Argentini.

I nakon ove vrlo uspješne u jednom, i vrlo žalosne u drugom pogledu, godine, pred nama je nova 2003. godina. Što poželjeti, čemu se nadati? Prvo, nastavimo radom kao do sada. Mi u Iskri ćemo svakako i dalje biti dio zajednice, no vaša moralna i financijska pomoć je nužna kako bi nastavili radom. Drugo, pred nama je godišnja skupština HKZ-e. Svi Vi, koji ste se ispisali iz HKZ-e iz ovih ili onih razloga - svakako se vratite u članstvo, jer svaki je glas važan. Razmislite malo o tome kome ćete dati povjerenje, da li ljudima koji su do sada potrošili preko \$200.000 za advokate; ljudima koji su batinali i izbacivali punopravne članove HKZ-e prije početka sjednice, onima koji su suspendirali i dali suspendizije i otkaze činovnicima koji su dugo radili u HKZ-i, i vjerojatno previše znali - i to prije Božića? Pred Vama je, prijatelji, velika odluka, jer moram Vas obavijestiti nešto: ako ova sadašnja Uprava bude izabrana, navodim po imenima: Josipović, Butković, Zlatec, Sertić i Ivančić, s njima tada ostaje i Josip Vinski, upravitelj, koji nema problema trošiti ogromne sume VAŠEG novca. Ako se to dogodi, prijatelji moji dragi, uz sav taj izvanredan rad koji je ova zajednica učinila prošle godine, ne piše nam se žalost dobro. Zato, dobro promislite kome ćete dati svoj glas na idućoj, vrlo skoroj Godišnjoj skupštini HKZ-e!

Svima vama, svakome od Vas, gdje god bili, da li u Hrvatskoj, Kanadi, USA, po zatvorima u Americi ili u Haagu, prijateljima u Argentini, Australiji ili Europi - gdje god bili u ovome trenutku, najbolje želje od uredništva HRVATSKE ISKRE za novu 2003. godinu. Suradnicima, uz najbolje želje, velika hvala na dosadašnjem radu i - nastavljamo dalje, zar ne?

Valentina

Cijena \$3.00

Broj 117 - 16. I 2003.

Hrvatska ISKRA

Kanadsko - Hrvatski Vjesnik • Canadian Croatian Journal
(bivši "CIRKULAR" za Toronto i okolicu)

Čitajte

U OVOM BROJU:

- HKZ Otvoreno pismo
- Napad na Ivicu Kostelića
- Nakon 10 godina hrvatska zastava na Prevlaki
- Josip Bozanić: Odgovorni se ne suočavaju s grijehom korupcije
- Nove osobne iskaznice
- Bobetko i dalje loše
- Tito na užičkom otpadu
- Haag: Blaškić teško obolio
- Na Ozlju gradu
- Menci Clement Crnčić
- Vlastelinski dvorac u Valpovu
- Zajednica u riječi i slici
- Motrišta

Božićna noć u župi Hrvatskih Mučenika.... Ujedinjeni tamburaši pod vodstvom Jeannie Valetić, uz mješoviti zbor izveli su izvrstan koncert

Hrvatska ISKRA

(Bivši "CIRKULAR"
za Toronto i okolicu)

Kanadsko-hrvatski vjesnik
Canadian-croatian journal

Izlazi dva puta mjesečno

Editor-in Chief

Glavna Urednica

Valentina Krčmar

Technical Director

Tehnički Urednik

Emil Šimunović

Contributing Editors

J.K. Belins, Damir Borovčak,
dr. Darko Desaty, dr. Vladimir P. Goss,
Višnja Milas Matutinović,
Biserka Milinković, Alan Nemarić,
Bruno Pilaš,
Darinka Šmuntić, Veronika M. Topić,
Marina Vuković

Address - Adresa

1137 Centre Street

Thornhill, ON, L4J 3M6 CANADA

Telephone - Telefon

(905) 738 4797, (416) 894 9235

Fax: (905) 738 9853

E-mail: iskra1@look.ca

Yearly Subscription - Godišnja pretplata

KANADA \$60.00

USA \$70.00

Advertising rates

1/2 page - \$100.00 per issue

\$1,000.00 yearly

\$500.00 per six months

1/3 page - \$50.00 per issue

\$500.00 yearly

1/8 page (business card)

\$25.00 per issue

\$300.00 yearly

Advertising is payable in advance.

Cheques payable to HRVATSKA ISKRA

Čekove nasloviti na HRVATSKU ISKRU

Sadržaj:	
Pismo urednice	2
Vijesti iz naše zajednice	3
Otvoreno pismo zajednici	4
Najnovije vijesti	5
Hrvatska zastava na Prevlaci	6
Gospodarstvo RH	7-9
Miris hrvatskih šuma na Trgu sv. Petra	10
Simboli Božića	11
Iz rada hrvatske Vlade i Sabora	12
Kako glumiti zaborav	13
Incident na sportskom polju	13
Vijesti iz BiH	14-15
Vijesti iz Haaga	16-17
Izjava Predsjedništva HDZ-a	17
D. Borovčak: Čestitka lažne nade	18
Razne interesantne vijesti iz Jugoslavije	19
M. Vuković: Za čavrljanje uz šalicu kave	20
Kultura	21
Zanimljivosti	22
Bloodstained Christmas in B&H	23
Battle of Medak pocket never happened?	23
V. Goss: Off to a new start	24
A special New Year's message	24
A. Nemarić: A letter from diaspora	25
The Ivan Meštrović Gallery in Split	26
Dora Knez: If I had wings	27
Croatia-Magic kingdom	27
Mojim očima (i srcem)	28-29
Znameniti ljudi jastrebarskog kraja	30
Šale o Vrbani i Vrbancima	31
Na Ozlju gradu	31
Menci Klement Crnčić	32
Svadbene običaji u Hrvatskom zagorju	33
Frane Alfirević, pjesnik	34
Klatura baština RH u Jugoslaviji	35
Nove knjige	36
Spomenici pisane i likovne kulture	37
Vlastelinski dvorac u Valpovu	38
Serijska maraka "Hrvatska flora"	39
Naša zajednica u riječi i slici	40-44
Vaša pisma	45
Vaše zdravlje	46
Za svakog ponešto	47
Motrišta	48
Specijalni prilog:	
Sleepwalking in the Balkans	
Gotovina se ne smije predati	
Razgovor s Claude Jorda, predsjednikom suda u Haagu	

Pismo urednice

Dragi čitatelji,

Kaže se, na muci se poznaju junaci. Pred kratko vrijeme razgovarala sam s gđom. Šteficom Trtnj, koja mi je, s "knedom u grlu", govorila o tome kako je zajednica reagirala na bolest njenog supruga, poznatog člana ove zajednice, gosp. Stanka Trtnja. Telefonski pozivi, kartice, dolasci u bolnicu, veliku brigu i ljubav pokazuje ova zajednica za našeg Stanka, kojemu i uredništvo ISKRE želi brzo ozdravljenje, kako bismo jednog dana, iduće jeseni, zajedno se našli na Velebitu i proslavili njegov, ali i moj važan rođendan. Gđa. Trtnj nema dovoljno riječi zahvale svima onima koji su i danas s obitelji Trtnj u ovim teškim danima na bilo koji način. No, tada nisam znala da ću i ja, kao i gđa. Trtnj imati "knedom u grlu" kad se sjetim kako je naša zajednica reagirala na smrt moje mame. Iako je vijest o njevoj smrti bila vrlo kratka, objavljena tek dva dana, mnogo je bilo onih koji su htjeli biti s mojom obitelji u danima žalosti. Od posjeta u "funeral home"-u, do sprovoda gdje je bilo toliko mnogo ljudi, koji su došli odati počast ženi koju nisu ni poznavali, a sve zbog moje obitelji i mene - sve to je donijelo jedan poseban osjećaj u meni i mojoj obitelji.

Kako svima vama zahvaliti na dobroti, na toplim riječima i ljubavi koju ste mi pružili? Hvala nije dovoljna riječ, no u nedostatku neke druge, neka bude samo jedna velika hvala. Mnogima dugujem riječi zahvale, i ne znam da li ću biti u mogućnosti spomenuti sve, pa ako ikog izostavim, oprostite. Hvala vel. Kečerimu na toplim riječima utjehe i na svemu što je učinio za moju mamu i mene od trenutka kad je saznao za njenu bolest, do samog sprovoda. Hvala obitelji Lončarić na obavješti zajednici, hvala mnogobrojnim prijateljima koji su mi priskočili u potrebnom trenutku, hvala obitelji Mišetić, koji su mi čak i ručak skuhali. Hvala "Slavoniji catering", gđama. Veroniki Kukolić i Slavici Milotić na izvanredno prirednim karminama, a posebno velika hvala svima vama koji niste poslali cvijeće i dali umjesto toga prilog u fond za djecu "DORE". Do sada je skupljeno preko \$2,000, što je velika stvar. Iako zaista volim cvijeće, više vjerujem u ono što se izrodi iz ovakove žalosti: zahvaljujući svima vama, svakome od Vas, nekoliko djece "DORE" imati će malo lakši život. I dozvolite mi jednu sugestiju, umjesto cvijeća, posebno u smrtnim slučajevima, nadite neku udrugu, recimo DORU, ili Caritas ili bilo što drugo, i pošaljite novac za takve svrhe. Jer, cvijeće usahne, nestane, a dobro djelo se nastavlja i često bi se iznenadili gdje će Vas odvesti jedan mali dar onima koji trebaju Vašu pomoć. Zato, hvala Vam prijatelji, hvala Vam u ime djece DORE, hvala Vam na svakoj lijepoj koju ste uputili meni ili mojoj obitelji ovog tjedna. Predamnom je vrijeme razmišljanja o prošlosti, o onome što je bilo i što je predamnom. Jer do 10. siječnja, dana smrti moje mame, ja sam bila ipak nečije dijete, i iako sam ja i dalje dijete moje pokojne mame, ja sam sada najstarija u mojoj obitelji. Moje mame više nema.

No, nemojmo se žalostiti, jer njena životna muka je završena. Sve boli i žalosti su prošle, ona je na sigurnom mjestu, a pred nama je put za njom. Nitko ne zna kad nas što čeka, no sigurno je jedno: svatko od nas ima svoju životnu zadaću. Jedna od mojih je, uz ono "žena, mama i baka" i rad na ISKRI, i idemo dalje. Kako sam ja jedina urednica, ovaj puta malo više kasnimo. Oprostite i probajte razumjeti moju situaciju, i ako nije sve kako treba, što možemo! Ova ISKRA je priređivana pod izvanrednim okolnostima, u vrlo kratkom vremenu, u žalosti kćeri za majkom.

Hvala na razumjevanju.

Valentina

We invite the readers to express their opinions in Letters to the Editor. Submissions must not be longer than 250 words. We reserve the right to edit with respect to the length or libelous statements. All letters must include your first and the last name; your address and telephone number.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003

Za svakog ponešto

Žmigavec: Veronika Desinička

Jako žalosna historija vu veseli kajkavski cerzuši o jenoj velikoj, vernoj i nesrečnoj ljubavi POMEŠANA S GLIBOKI RAZMIŠLANI O našoj cajti i politki, koja su kadra sakoga podučiti i zbatriviti, Zagreb 1935.

VPELAVANJE

I vu davna stara leta
Pametnog je bilo sveta.
Tak jen pesnik, bratec vinski
Rekel v Rimu po latinski
Pri tom su mu došle suze -
"Inter amna silent musae!"
Po horvatcki to vam znači,
Kak Doroghy to tumači
Vu "Thesaurusu" knjigi zvani
V osemdeset sedmoj strani:
"Gde vu svetu se ratuje
tu se pesma već ne čuje!"
To je rekla mudra glava,
Ar istina ona prava.
V poslanički moji cajti
Zato dokaz morem najti.
Jo, kad dal sem va taj se posel
Kakov je sem bil vam osel!
Komaj sam se vu to zmešal
Moj je Pegaz čisto spešal
I potrtu moju liru,
Ja sem pustil čist na miru.
V zastupničkoj sedeč klupi
Čovek zato čist otupi.
Kaj bu pisal kakve knige
Kad on ima "javne brigel!"
Kad bil bedast ili bister
Mam si želi bit minister.

Kaj se pela v prvi klasi
Pesnički mu duh se fgasi
I z jenom se brigom bavi
Kak dnevnicu v žep spravi....
Vuzto još i svet ga gnavi.
Saki kakvu molbu ima,
A tako more fgodit svima?!
Jen vas spros intervencu
Kajti nema vode v zdencu.
Drugi štel bi prodat sena,
Pak te pita: Kak mu cena?
Onda dojde kuma Mara
Z molbom jenom zbog agrara.
Jen pak molbu vam donosi
V kojoj jenu službu prosi.
Onda moli gospon Štef
V gruntovnici da bu šef.
Potlam dojde strina Jela
Babica bi biti štela...
On te prosi pak za Franca,
Da ga deneš za financa.
Em da čovek Bog je z neba
Nemre dat kaj sakom treba!
A i kaj vam vuzto vredi
Če i čovek sve naredi!
Jenom date selskog bika.
Drugom pak čast načelnika,
Jen bu šefom gruntovnice,

Potlam vam se smeju v lice.
V službu čovek nekog zmesi
I ne pozna vas na cesti.
Sekund svet vas okol fačka
A na koncu "Svi za Mačka!
Makar to se smatra dikom
Bit narodnim poslanikom,
Al to jen je posel grdi
Tu se čovek samo srdi.
Vuzto još na kraju koncu
Poklopec ste sakom loncu,
Arti v bogog poslanika
Saki smrad se znate-ftika.
Čak i šmrčko žutokluni
Proti vam se javno buni.
Sve vam bokcu v zlo se fpiše:
Če je suša-če ni kiše.
Če premesti vlada suca,
V poslanika mam se puca!
Sava zide iz korita,
Najnega se krivna hita!
I tak dale-Bog nek pita...
Poslaniku jošće pritom
Oblajava svet po skritom:
Kak del silne milijone
V sekojačke štedione.
Kak je debel kakti puh
Makar kakti trska suh...

Je to bogme vražji kruh.
Još tu stvar je ta fatalna
Kaj ta služba ni ni stalna.
Hitro prejde karijera,
Ar prek noči vas se stera.
Vest vas znajde poput groma:
"Sve je fertig-hote doma!"

Onda Jovo
Pak nanovo!

Srečen on koj v takve dane
Lepo doma vam ostane.
Bar v izbori taj ne pane!
To ja velim z moje strane.
Lepše liri žice štimat,
Neg v skupščini z glavom klimat.
Da sem v bivšoj karijeri
Ne bi speval to o Veri
Morti bil bi i v aferi....
Em se lahko dojde nuter
I na glavi dobi puter...
Kad mi "služba" fuč otišla
Bar mi ova kniga zišla.
Sad ne vredi za me bama:
"Silent Musae inter amma!"
Nek v skupščini drugi larna.
Ja delujem ipak javno
Čuje me se - to je glavno!

Zagorski pinklec, kolovoz 2000.

Nasmijte se s nama

"Zašto je narodna vlast (komunisti) uništila koze?"
- ?

"Zato što su čobani otišli u oficire JNA".

Osjećajan suprug

Suprug sjedi u sobi, gleda televizor, čita novine, ukratko dosađuje se, pa kaže svojoj zeni:

- Ne mogu više gledati kako se po cijeli dan mučiš s tim suđem!

- Pa što da radim čovječe!?

- Zatvori barem vrata od kuhinje!

Svi otišli u policiju

Naišli policajci kroz selo te upitaše neku baku:

- Bako, ima li kod vas lopova i hajduka?

- Nema sinko. Sad smo mirni. Sve što je bilo, otišlo u policiju-odgovori baka.

Tko je glup?

- Tko misli da je glup, neka ustane!- reče profesor. Dugo je vladala tišina, nato je ustao Marko.

- Ti zaista misliš da si glup?- upita profesor.

- Zapravo ne, srce me boli kad vidim da stojite samo Vi.

Šesnaest uteklo

- A ča to činiš, Mate?

- A evo, čistim puže za večeru.

- Pa samo četiri puža?

- A, ča češ? Jema san i' dvajset, ma dok san ih čistija, šesnajst i' je uteklo.

Pozdravljamo našeg Srđana i njegovu obitelj koji su se vratili u Hrvatsku. Želimo im sve najbolje i hvala im na svemu!

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Vaše zdravlje

ZIMSKA HRANA POGODUJE ŽUČNIM KAMENCIMA

Hrana bogata masnoćama i ugljikohidratima za kojom često posežemo u zimskim mjesecima, ima i drugo lice. Pomaže stvaranju žučnih kamenaca, ali i pojavi njihovih simptoma. Gotovo 80 posto onih koji imaju žučne kamence nemaju tegobe. Druge već 30 minuta nakon obilnog i masnog obroka može mučiti bol u gornjem dijelu trbuha, nadutost, mučnina, povraćanje.

Istraživanja pokazuju da nastanku kamenaca pridonose mesni obroci te oni koji obiluju prerađenim brašnom i šećerom. Dobra je vijest da voće bogato pektinom zaustavlja proces stvaranja žučnih kamenaca.

Bolest ne mora slijediti poznata pravila: ne napada samo sredovječne žene koje se muče s prekobrojnim kilogramima. Na udaru su svi, a podaci govore da od žučnih kamenaca pate sve mlađe osobe, zbog neprimjerenog načina prehrane mlađe generacije. Posebno se okrivljuju fast food - hamburgeri, fish-burgeri, čips i druga hrana pržena u dubokom ulju, koja se jede s nogu u kratkom predahu između dva posla ili u pauzi između školskih obaveza, a koja polako osvaja i naš teritorij. Kada se ovi noviteti u prehrani pridruže našim starim navikama uživanja u obilnim obrocima u tišini doma u večernjim satima, zdravstvena zvona zvone na uzbunu.

Loš učinak jače hrane

Zimski mjeseci u kojima smo zbog niskih temperatura zraka tradicionalno skloni jačoj hrani, koja nas zahvaljujući obilju masnoća i rafiniranih ugljikohidrata može brzo napuniti energijom, mračno su doba za svakoga čija je žuč sklona poremećajima. Naime, žučni kamenci se stvaraju iz žuči, tekućine čiji je zadatak da omogućiti probavu masti u tankom crijevu. Proizvodi je jetra, a glavni su joj sastojci voda, žučne soli, lecitin i kolesterol. Manji dio stvorene žuči odmah kroz glavni žučovod odlazi prema tankom crijevu, dok se veći dio pohranjuje u žučnom mjehuru. U njemu žuč gubi tekućinu, koncentrira se do 10 puta i čeka signal hormona kolecistokinina da je hrana stigla u tanko crijevo. Opušteni kolecistokinin potiče stezanje žučnog mjehura i istiskivanje žuči prema tankom crijevu. Kada u proizvodnji žuči dođe do poremećaja pa jetra izlučuje više od uobičajenih 5 posto kolesterola u žuč, a pritom ne poveća proizvodnju žučnih soli, ili kada žuč zaostaje pa stvara mulj u žučnom mjehuru, stvaraju se žučni kamenci. U 80 do 90 posto slučajeva oni su posljedica taloženja kolesterola i zovu se kolesterolski kamenci.

Tipovi kamenaca

U skupini kolesterolskih kamenaca svega je 10 posto čistih kolesterolskih kamenaca, dok su ostalo miješani kolesterolski kamenci koji sadrže više od 70 posto kolesterola.

Kako ih prepoznati? Čisti kolesterolski kamenci najčešće su veliki, usamljeni kamenci žučkastobijele boje, dok miješanih kamenaca obično ima više na istom mjestu.

Osim kolesterolskih postoje i pigmenti kamenci, koji mogu biti smeđi ili crni. Smeđi kamenci su orijentalnog, a crni zapadnog tipa. Prema navodima prof. dr. Borisa Vucelića, poznatog gastroenterologa s KBC "Rebro" - "Kod nas su pigmentni kamenci crni, odnosno zapadnog tipa. Mali su, imaju glatki presjek, a crnu boju poput ugljena daju im produkti razgradnje bilirubina."

Za razliku od crnih, smeđi kamenci su mekani i slojeviti i najčešće su povezani s bakterijskom infekcijom žučnog trakta.

Bez obzira na vrstu, kamenci mogu imati promjer od 2 mm do 5 cm. Žučni mjehur može okupirati jedan žučni kamenac ili biti ispunjen cijelim arsenalom manjih kamenaca. Krene li koji od njih prema tankom crijevu, najčešće zaglavi u vodu žučnog mjehura.

Poželjni "tihi kamenci"

Nakon uzimanja obilnog i masnog obroka oboljeli već kroz 30 minuta može osjetiti bol u gornjem dijelu trbuha. Često kroz nekoliko sati osjeća sve jaču bol u leđima, između lopatica ili ispod desne lopatice. Kako bol napreduje trbuh se nadima, postaje za dva do tri broja veći i tvrd na opip. Nakon mučnine i povraćanja koje često zareda noću, bol se polako smiruje i trbuh vraća na prvobitnu veličinu. No žučne kamence mogu pratiti i drugi simptomi, poput, povišene tjelesne temperature, dhtavice, plinova, ubrzanog rada srca, pada krvnog tlaka, žute boje kože, zelene sluzave stolice...

Utješno je da 80 posto onih koji imaju žučne kamence ne osjećaju nikakve tegobe, te da mnogi i dvije godine nakon početka stvaranja kamenaca ne osjećaju smetnje. Svega 2 posto oboljelih u prvih 10 godina bolesti ima poteškoće, a obično treba oko osam godina da se razviju simptomi bolesti.

Za žučne kamence koje ne prate simptomi bolesti, u medicini se uobičajio naziv "tihi kamenci". Takvi se kamenci, prema preporuci American College of Physicians, u pravilu ne diraju.

Problem su centimetri

Osim fizikalnim pregledom koji otkriva bolnost u gomjem desnom dijelu trbuha, žučni kamenci se dijagnosticiraju krvnim pretragama te rendgenskim i ultrazvučnim pretragama, pri čemu je prednost ultrazvuka ta što sa 99-postotnom točnošću otkriva žučne kamence promjera svega 2 mm.

Treba li kamence liječiti i kako, ovisi o tegobama koje stvaraju oboljelom te mogućim komplikacijama. Najbolje je kada žučni kamenci imaju promjer manji od 3 cm i ne stvaraju probleme, jer se tada preporuča liječenje čekanjem. Osim što se oboljelom preporuča promjena načina prehrane, ne mora uzimati lijekove niti se podvrgi kirurškom odstranjenju kamenaca. Izuzetak čine oboljeli koji imaju veliki rizik od pojave raka žučnog mjehura ili komplikacija žučnih kamenaca te koji imaju polipe na žučnom mjehuru.

Kada žučni kamenci zadaju muke oboljelom, a on zbog poodmakle dobi ili ozbiljnih zdravstvenih problema ne može ići na operaciju, može se odrediti terapija lijekovima. Oboljeli tada uzima pripravke žučnih kiselina (kencideoksikolna i ursodeoksikolna kiselina) za otapanje kamenaca.

"Kod nas se otapanje kamenaca rijetko primjenjuje" - navodi prof. dr. Vucelić - "Razloga je više, od ograničenog broja bolesnika koji su pogodni za takvo liječenje, do povećanog rizika od nastanka komplikacija za vrijeme dugotrajne terapije te čestih recidiva." Naime, ovo liječenje pomaže samo kod čistih kolesterolskih kamenaca čiji promjer nije veći od 1,5 cm.

Ukloniti izvor neugode

Kada se ne radi o "tihim kamencima", oboljeli gotovo nakon svakog obilnijeg obroka "plaća ceh" previjajući se od bolova u trbuhu i leđima, dok ne povratu i onu hranu koju je pojeo prije 3 dana. U takvim situacijama određuje se kirurška terapija odstranjenja žučnog mjehura, obzirom da je to jedino ispravno i trajno rješenje kod žučnih kamenaca. Samo se uklanjanjem žučnog mjehura otklanja mogućnost ponovnog stvaranja žučnih kamenaca.

Unazad 10 godina, od kada se i u Hrvatskoj žučni mjehur odstranjuje i po-moću laparoskopskog zahvata, a ne samo otvorenim rezom, oboljeli se lakše odlučuju za operaciju. Kod operacije žučnog mjehura otvorenim zahvatom (otvorena kolecistektomija), radi se široki rez koji ostavlja velik operacijski ožiljak, pa oboljeli ostaje u bolnici 5 do 7 dana, a na posao se vraća kroz mjeseca dana.

Prednost je laparoskopskog zahvata što kirurg uklanja žučni mjehur kroz jedan od 4 reza dužine svega 5 mm, dok ostali služe za ubacivanje kirurških instrumenata i tankog teleskopa, koji šalje sliku promatranog područja na zaslon. Oboljeli ostaje u bolnici 3 dana, a već 10 dana nakon zahvata može se vratiti na posao. (Renata Pondeljak-Matijević "Doktor u kući")

Modern Age

Plastics Inc.

Custom Plastic Fabrication & Machining
Specilizing in Acrylics:

- Designing
- CNC Machining
- Computerized Vinyl Signs
- Point of Purchase Displays
- Optical Displays
- Acrylic Furniture

- Projektiramo po Vašim osobnim specifikacijama
- Izradujemo Acrylic namještaj
- Stalci za novine, tace za serviranje, rame za slike itd.

For more information call:
Stan Trtanj, Ivan Hajsan or Bob Galamaga
Tel: (416) 675 2955, Fax: (416) 675 2965
50 Fasken Dr. Units #2, 3, 4, 5
Etobicoke, Ontario, M9W 1K5

Vijesti iz naše zajednice

Drage Hrvatice i Hrvati!

Dolazi nam Božić, dolazi nam Nova 2003. Vrijeme mira, radosti, čestitanja i izražavanja lijepih želja jednih drugima. To je i vrijeme prisjećanja na ono što se zbilo u protekloj godini i na ono što je ostvareno.

Teškoće vezane uz još uvijek kompleksnu situaciju u hrvatskom gospodarstvu, određena nerazumijevanja u međunarodnoj zajednici ipak blijede u odnosu na ostvareno. Hrvatska, na svom putu prema članstvu u EU, provodi zahtjevne reforme. Neke su ostvarene, a neke su pred nama, a među njima prioritetne predstavljaju reforme pravosuđa, školstva te izmjene zakona kojima će u potpunosti zaživjeti nova država. Tek gospodarstvenom i socijalnom stabilnošću Hrvatska će otvoriti vrata članstva u EU.

Konac godine i nedavne izjave visokih europskih dužnosnika koji daju potporu Hrvatskoj stvaraju optimizam. Hrvatska će u prvoj polovici slijedeće godine podnijeti molbu za punopravno članstvo, a do konca 2003. ostvariti zadane reforme predviđene Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju Hrvatske EU. Neće biti lako, i nisu nam svi jednako skloni, ali u svakom slučaju izvjesnija je mogućnost da Hrvatska 2007. postane članicom EU.

Poslije praškog susreta na vrhu Hrvatska ima izgledne prilike da u drugom krugu bude pozvana i u članstvo NATO. Time bi se ostvarila dva ključna strateška cilja Republike Hrvatske.

Nema, dakle, nikakvih prepreka da Hrvatska u 2003. čvrsto nastavi približavanje Europi i zauzme mjesto, koje joj od davnina pripada u zajednici europskih naroda i zapadnim političkim, gospodarskim i sigurnosnim integracijama.

In memoriam

Milica Horvat

(1912-2003)

Za one koji ne znaju, pred koji dana umrla je moja mama, gđa. Milica Horvat. Do sada sam napisala mnogo nekrologa. Iako je svaki bio težak na svoj poseban način, jer teško je pisati o dragim ljudima ove zajednice kojih više nema s nama, ovaj mi je ipak, do sada, najteži, jer teško je pisati o našim najbližima, pa mi dozvolite da bol za njom zadržim u sebi. Tako umjesto onoga što osjećam, željela bih napisati o obitelji iz koje je moja mama potekla, jer smrću moje mame nema više nikoga od braće Cvitanović iz Sumartina - jer moja je mama bila zadnja Cvitanović, bar iz te generacije. Svi drugi su pumrlili.

Moja mama, Milica Horvat, potekla je iz lijepog i poznatog mjesta Sumartina, na otoku Braču, iz brojne obitelji Cvitanović, bila je jedno od dvanaestero djece. Moj dida, Šimun Cvitanović, oblubljen i vrlo poštivan u mjestu, sagrađio je nekoliko crkava po Braču i Dalmaciji. Moji ujaci i ujne doživjeli su veliku starost, ostavili iza sebe lijepe uspomene, brojnu djecu, tako da moja obitelj po majci, Cvitanović, je jedna od najbrojnijih u ovom dijelu Dalmacije. Razni su bili njihovi životni putevi, no svaki je bio i ostao poštivan tamo gdje je živio i umro. Među njima bilo je i doktora i učitelja i ribara i trgovaca, radili su sve što su mogli i znali kako. Kao i svi ostali moja mama, po zanimanju učiteljica, živjela je kako je najbolje znala i mogla, i doživjela je veliku starost. Nažalost, zadnjih nekoliko godina teška bolest ju je prikovala uz krevet. Danas se, hvala Bogu, više ne muči. Moj brat i ja, kao i šestero unučadi, i osmero prauunučadi danas žalimo za majkom, bakom i prabakom. I za kraj, dozvolite mi jednu lijepu pjesmu:

Drago Ivanišević: Da sam ptica

Da sam ptica,
ko što nisam ptica,
letio bih oko materina lica,
zeleni bih vjenac spleo,
na prozor bih žute ruže razapeo,
poletio bih tada do daleka trešnjika,
u njemu bih ubro trešnje dvije,
(najeo se prije)
donio ih majci,
da se nasmije.

Valentina

Hrvatska time neće izgubiti svoj suverenitet nego će dodatno obogatiti Europu.

Veleposlanstvo je nastavilo djelovati na razvijanju bilateralnih odnosa s Kanadom. Ranijim posjetima hrvatskih dužnosnika i izaslanstava stvoreni su preduvjeti da 2003. budu razmijenjeni i posjeti najviših dužnosnika dviju zemalja te da se osobito ostvari suradnja na području gospodarstva te kulture, znanosti i prosvjete. Slijedeće godine namjeravamo jače poraditi na gospodarskom predstavljanju Hrvatske u Kanadi, kao i probuditi jači interes Kanade za Hrvatsku kao gospodarskog partnera.

Nastavit ćemo i s organizacijom kulturnih događaja u zgradi veleposlanstva. Koncem siječnja 2003. bit će zatvorena prodajna izložba djela hrvatske naive tijekom koje su ostvarena značajna sredstva namijenjena razminiranju Hrvatske i pomoći žrtvama mina. Hrvatska će, vjerujem, do 2010. vlastitim snagama i uz pomoć inozemnih partnera biti očišćena od mina.

Koristim ovu priliku da zahvalim svima vama, hrvatskim iseljenicima koji ste nam pružali i pružate potporu u unapređivanju odnosa između Hrvatske i Kanade. Ne samo kao Hrvati, nego kao i kanadski državljani mnogi od Vas mogu svojim glasom dodatno doprinijeti jačoj podršci i kanadske Vlade i Parlamenta svernu što Hrvatska pokušava ostvariti na brojnim područjima suradnje dvije zemlje, kao i na međunarodnom planu.

U radosti Božića prisjetimo se u mislima i molitvi znanih i nezvanih koji su dali svoj život u obrani domovine i stvaranju neovisne Hrvatske. I oni nas obvezuju da Hrvatsku učinimo zemljom zadovoljnih i sretnih ljudi. Želim da i mi u Hrvatskoj i vi u iseljeništvu poduzmemo sve što je u našoj moći da to ostvarimo.

Uz najljepše misli Vama i Vašim obiteljima, u ime djelatnika veleposlanstva u Ottawi i generalnog konzulata u Mississaugi, kao i u svoje osobno ime, želim sretan i blagoslovljen Božić, puno zdravlja i dobrote te uspješnu Novu 2003. godinu.

Vaš,

Smiljan Šimac
otpravnik poslova, a.i.

Ottawa, 10. prosinca 2002.

In memoriam:

Vladimir Đurić

S iskrenom žalošću želimo Vas obavijestiti da je 4. siječnja 2003. u Mississaugi umro od srčanog udara, Vladimir Đurić. Od mladih dana mučenik hrvatske borbe za nezavisnost bio kažnjavan i zatvaran kao gimnazijalac. Nedugo iza studija dolazi u Kanadu gdje je bio sudionik svih oslobodilačkih nastojanja kao član Hrvatske republikanske stranke, te kasnije kao član Hrvatske demokratske stranke (Marko Veselica). Od 1990. godine posjećivao Hrvatsku svake godine. Bio ugledni član Hrvatskog društva političkih zatvorenika. Vlado će uvijek ostati u sjećanju svojih prijatelja, suboraca, znanaca i rodbine kao izvanredni analitičar i pisac hrvatskih političkih situacija. Posljednju godinu gosp. Đurić bio je vrlo aktivan i u novoj, tek osnovanoj "Hrvatskoj knjižnici", gdje je sate i sate provodio sortirajući knjige.

Vlado Đurić bio je jedan od onih posebnih ljudi, čije vam prijateljstvo donosi veliko zadovoljstvo i trajnu uspomenu. HRVATSKA ISKRA bila je sretna što nam je Vlado Đurić koji puta poslao svoje vrlo interesantne tekstove za objavu.

Smrću gospodina Đurića naša zajednicu u Torontu i Mississaugi izgubila je velikog radnika, a Hrvatska čovjeka koji ju je neizmerno volio. Obitelji gosp. Đurića naša duboka sućut.

Pokoj vječni daruj mu Gospodine, Svjetlost vječna svjetlila mu, počivao u miru Božjem. Bila mu laka kanadska zemljica.

Slučaj Hrvatske kreditne zadruge u Torontu

Otvoreno pismo

Čula sam da se u našoj sredini širi vijest da sam se ja nagodila sa Josipom Vinskim, Slavkom Butkovićem, Zvezdanom Zlatec, Zvonimirom Josipovićem i ostalom gospodom iz Uprave Hrvatske kreditne zadruge (HKZ), koja su me tužila za uvredu njihove časti i poštenja u svoti od \$ 6,5 milijuna oštete. Zbog istine mogu reći ovo: Ja se nisam s nikim nagodila za bilo što. Oni su odustali od tužbe i odrekli se prava da me ikad više mogu po ovom predmetu tužiti. Povukli su tužbu, jer su oni zapravo tužili sami sebe. Na sudu je izišlo mnogo toga čemu se oni nisu nadali. Uz odvjetnike obiju stranaka, na Sudu bio je prisutan i odvjetnik Osiguravajućeg poduzeća i tom prilikom dostavljeno mu je izvješće od FSCO iz 2001. godine, kojeg smo dobili izravno od Financial Services Commission of Ontario, a u svrhu moje obrane. Ovo izvješće se u potpunosti slaže s onim izvješćem koje je izneseno pred članstvo na Godišnjoj sjednici od 10. veljače 2002, a za koje je gosp. Butković tvrdio članstvu da je falsifikat (ovo imam snimljeno na vrpci). Na temelju tog izvješća Osiguranje je poslalo u Zadrugu svog inspektora koji je ovih dana pregledavao u Zadrugi neka jako zanimljiva poslovanja, kao na pr. račun Radio sata, račun #116509 Branko Zinaić, račun Quebec ice storm itd. Sa velikim zanimanjem očekujem rezultat ove istrage.

Ova tužba protiv mene koštala je silne novce. Moja obrana koštala je osiguranje Hrvatske kreditne zadruge \$42,000, koje je osiguranje platilo mojem odvjetniku, a troškovi tužitelja plaćeni su združnim novcem. Koliko je ovaj besmisleni sudski proces koštao Zadrugu neka gospodin predsjednik Butković izvješće o tome najprije podnese direktorima Zadruge, na sljedećoj sjednici Upravnog odbora, a zatim i članstvu na Godišnjoj sjednici.

Sada ukratko o onome što se dogodilo na sudu:

Sudsko zasjedanje 4. srpnja 2002., trajalo je od 9 ujutro do 1 sat poslije podne, a u prisustvu mediatora Suda, odvjetnika obiju stranaka, gospode Vinski i Butkovića, odvjetnika osiguranja i mene. U jednom momentu za vrijeme zasjedanja njihov odvjetnik zatražio je da se ja ovoj gospodi koja su me tužila, javno ispričam za uvredu njihove časti i poštenja i ako to napravim da će oni velikodušno i iz samilosti prema meni, kako mi ne bi nanijeli štetu, odustati od tužbe. Na ovo sam ja odgovorila, da se ja nemam njima za što ispričati, već da su oni dužni ispričati se meni, jer su oni mene, za vrijeme Godišnje sjednice 10. veljače lažno i drsko optužili da sam od Zadruge primila svotu od \$ 77,864.50 za Radio sat, i da primitak ovog novca nisam prijavila državi. Naglasila sam i to da mi nisu dozvolili da se branim i da kažem istinu članstvu na toj sjednici.

Nakon dugih rasprava, medijator Suda, kada je čuo istinu, predložio je gospodi Vinskom i Butkoviću da u Zadrugu uđe nezavisni upravitelj. Oni su ovo odbili.

Druga rasprava, bila je zakazana za 18. srpnja u 3 sata poslije podne, a trajala je do 5:30. Dogovoreno je bilo da će na ovoj raspravi biti prisutni samo medijator i tri odvjetnika i da će obavijestiti svoje stranke o onome što je dogovoreno. Nepozvani na tu raspravu pojavili su se gospoda Zlatec i gospodin Butković, i njihova nazočnost bila je

otklonjena.

Dana 12. rujna 2002. moj odvjetnik primio je pismo od njihova odvjetnika u kojem nudi u ime tužitelja da oni odustaju od tužbe ako ja pristanem i sudski se obvezem da ću zadržati tajnost ovog dogovora, jer bi u protivnom to loše odjeknulo kod članstva. Ovo sam ponudu odmah odbila, što je moj odvjetnik i pismeno prosljedio.

Dana 22. listopada 2002. došlo je novo pismo od njihova odvjetnika u kojem piše da su njegovi klijenti spremni odustati od tužbe bez ikakvih uvjeta. Osiguranje koje je plaćalo moju obranu, pristalo je.

Netko će me pitati zašto nisam podnijela protu-tužbu? Odgovor je, zato jer bih tada izgubila financijsku potporu Osiguranja. Osiguranje je obvezano da meni, koja sam bila na dužnosti predsjednice Nadzornog odbora Hrvatske kreditne zadruge, plati moju obranu, a nikako i protu-tužbu. Za podizanje protu-tužbe, odvjetnik je tražio \$50,000 unaprijed.

Ako ima netko tko ovo ne vjeruje ili govori drugačije, neka ode na Sud i zatraži prijepis ovog procesa. Ovim porazom mojih tužitelja završila je prva faza ovih tragičnih događaja u Hrvatskoj kreditnoj zadrugi.

Članstvu mogu samo poručiti: **OTVORITE OČI!**

Veronika N. Topić

Zamoljeni smo i ovo tiskati, a pisac ovih redova poznat je uredništvu:

Da li vam je poznato da devet iskusnih ili bolje rečeno najiskusnijih radnika Hrvatske Kreditne Zadruga (od dvanaest ukupno zaposlenih) trenutačno ne radi u zadrugi? Sve se to dogodilo u posljednoj godini.

Nekima su uručeni otkazi, netkome je data otpremnina (zadružni/naš novac) a neki su na bolovanju ili suspenziji. Na njihova mjesta bez ikakove potrebe (osim možda upravitelja) zaposleni su neiskusni i mladi "prijatelji".

Poštovani članovi Hrvatske Kreditne Zadruga, zar je moguće da smo se oglašili na ova događanja i živote ove nesretne grupe radnika?

To je grupa koja nas je sa pozdravom, smješkom i profesionalnim znanjem služila godinama. Oni samo žele da Zadruga ispravno posluje i da se radnici, a isto tako i svi članovi Zadruga tretiraju na poslovno korektan i humani način.

Devet od dvanaest zaposlenih! Zar nam to nije dovoljan znak za neku vrstu akcije? Možda bi prvi korak trebao biti da se otvori fond za Nastradale Radnike HKZ. Kako je ovo Zadruga jednako svijetu nas članova, mi smo za njih odgovorni jer su to naši radnici, naš narod.

Ogroman naš novac se troši na advokate i zaštitare, kako bi se zaštitila nepravda i gazile pravedne ljudske duše.

Molim vas u ime Pravde i Boga da razmislite barem malo o sudbini naših vjernih i poštenih radnika Hrvatske Kreditne Zadruga.

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/ letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

Vaša pisma

Draga Valentina,

14. prosinca 2002

Naša HRVATSKA ISKRA izgleda sve bolje i bolje! Želio bih izraziti ne samo oduševljenje, nego i zahvalnost zbog Vaše dobrotvorne djelatnosti u organiziranju pokreta za pomoć Hrvatima u Argentini. Moja želja, i nada, jest da odazov bude širok i obilat. Hvala Vam.

Vaš odani,

J. K. Belins

Komentar o Iskri br. 115

Tužno je da HRVATSKOJ ISKRI zamjeravaju ljudi koji ne čine ništa da se "mane" popravne. Oni "sve znaju kako ne treba činiti", ali ne znaju kako pomoći onima koji bez predaha rade za dobrobit svih. Iz zapečka je lako dijeliti lekcije o "hrvatstvu". Nama običnim smrtnicima "drugi se kofer" prepunio mudrošću "najhrvatskijih" Hrvata. Takovi su brzi uništiti što drugi sagrade, jer su ljudi bez inicijative. Opterećeni svojom velikom malenkušću ne mogu ništa besplatno učiniti: čim ugledaju nesebično djelo drugih osjete se "potisnuti", umjesto da si zasuču rukave jer u svakoj hrvatskoj zajednici ima posla preko glave, oni blate one koji obavljaju većinski posao bilo "mišićima mozga" ili mišićima ruku.

HRVATSKU ISKRU trebamo, jer je naša! Tužno je da njeni kritičari ne vide koliko je ona djelo napora, truda i ljubavi. Šireći HRVATSKU ISKRU mislimo na mlade! Uz mnogo dobrog i korisnog ISKRA ukazuje na dobre akcije, a nadajmo se probudit će i Hrvate u zapečku!

Suradnicima HRVATSKE ISKRE želim da ustraju, uz najtoplije pozdrave. Bog i Hrvati.

Sretan Božić i blagoslovljena Nova godina,
Ljiljana Utovac, Ottawa

POZIV NA IZLOŽBU

Poštovana urednice, bilo bi mi drago kad bi mogli doći na svečano otvorenje moje izložbe slika, gdje će biti izloženo 40-etak slika. Jedna strana galerije će biti pejzaži iz Hrvatske, a druga iz Kanade. Slike iz Hrvatske su pod nazivom "Ljepota Hrvatske prebrodila rat", koje na mjeravim izlagati po raznim gradovima Kanade i Amerike, donose poruku što bi bilo s tom ljepotom da se nije završio rat.

Želim Vama, svim Vašim suradnicima i svim čitateljima sretan Božić i sve najbolje u Novoj 2003. godini.

Srdačan pozdrav,

Marinko Pipunić, Kitchener

Draga urednice Iskre,
Hvala Ti na Tvom zalaganju i neizmjenjnoj marljivosti u vrlo uspješnom nastojanju da hrvatskoj zajednici pružiš svima omiljenu HRVATSKU ISKRU - glasnik hrvatske kulture, miroljubivosti i civiliziranosti.

Vlasta i Mladen Seidl, Toronto

...Neka slavlje Isusovog rođenja ispuni Vaša srca i dom srećom, radošću i mirom u dolazećim blagdanima! Sretan Vam Božić i Novu naprednu 2003. želimo Vama, Vašim suradnicima, svekolikom hrvatskom narodu i svim ljudima dobre volje!

Mira i Roko Tanfara, Mississauga

Blagoslovljene i sretno božićne praznike i sve najbolje u Novoj 2003 godini uredništvu želi

Dr. Anđelo Filiplić

Svako dobro, sreću i zdravlje za Božić i u Novoj 2003. godini želi

Neda Leipen

Before and during World War II countries with the so-called puppet government were Austria, Belgium, Czechoslovakia, Croatia, Denmark, France, Holland, Hungary, Norway, Romania and - don't forget - Serbia. Countries with full-fledged fascist governments, preceding and during the war were Italy, Spain and Germany. And the distant Japan.

Why is only Croatia not forgiven to this day?

Neda Leipen

Štovano uredništvo,
Na naslovnoj strani HRVATSKE ISKRE br. 115, kao i na str. 41, pominje se KUD "Napredak". "Napredak" je nešto više nego kulturo umjetničko

društvo. Puni naziv je HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO "NAPREDAK". I u samom objavljenom tekstu rečeno je što je osnovna uloga i zadaća "Napredka": "Promicanje hrvatske duhovnosti, jačanje hrvatske nacionalne svijesti i očuvanje i razvijanje svih kulturnih vrijednosti Hrvata; čuvanje i njegovanje izvornosti i osobnosti hrvatskog jezika, jačanje gospodarstva i gospodarske pozicije Hrvata u BiH". Naravno, sve je ovo točno, uz samo jednu dopunu da se ovo ne odnosi samo na Hrvate BiH, već i na Hrvate iz Hrvatske, te svugdje po svijetu, gdje su Hrvati okupljeni u značajnijem broju.

Također se pominju ogranci Hamilton, New York i Vancouver. Treba također napomenuti da je "Napredak" organiziran po podružnicama.

U tekstu se navodi da je društvo osnovano prije sto godina u Sarajevu. Istine radi treba napomenuti da je prva ideja nastala gotovo paralelno u Mostaru i Sarajevu i to par mjeseci prije u Mostaru, te da su inicijalno otpočeli rad pod različitim imenima. Koncem 1902. godine otpočeli su raditi kao jedno društvo.

Radi ljudi koji su dugo u Kanadi treba napomenuti da je "Napredak" doista opće hrvatsko društvo, a ne neko ekskluzivno društvo bosanskih Hrvata. Da bi to bilo jasno svima, treba pobrojati podružnice u Hrvatskoj: Dubrovnik, Karlovac, Makarska, Osijek, Pula, Rijeka, Split, Varaždin, Zadar i Zagreb. Kroz povijest postojale su podružnice diljem Hrvatske, koje su ugašene uglavnom nakon Drugog svjetskog rata i to: Bjelovar, Čilipi, Daruvar, Čakovo, Gospić, Gradac na moru, Hrvatska Kostajnica, Igrane, Knin, Koprivnica, Lumbarda na Korčuli, Metković, Opuzen, Omiš, Petrinja, Rogotin, Senj, Sisak, Slavonski Brod, Vinkovci, Vukovar....

Na kraju 2002. godine "Napredak" ima 66 podružnica i 3 povjereništva.

S poštovanjem,

Stanislav Dodig, Mississauga

Poštovano uredništvo,
Hvala Vam za HRVATSKU ISKRU i za sav Vaš rad i žrtvu u širenju ljubavi i snošljivosti među svim ljudima dobre volje. Jedino svjetlost može otkloniti mrak, jedino ljubav može izliječiti životne teškoće i rane.

Prilikom nadolazećih božićnih blagdana, gospođu Valentina, draga urednice, pozdravljam Vas i Vašu obitelj, Vaše suradnike, sve čitatelje, sve Hrvate i Hrvatice oko Vas, kao i sve ljude dobre volje.

Svima vama od srca želim sretan Božić i novu godinu 2003.

Vaš,

Ante Ljubas, Fort Knox, Texas

Draga moja hrvatska sestre i braćo,
Zahvalni smo dragom Bogu na ovoj protekloj godini, koju smo svjedočili za sva dobra. Za dolazeću 2003. godinu mi u redovima Hrvatske seljačke stranke (HSS) imamo puno očekivanja. Upravo se navršava 99 godina osnutka i postojanja HSS-a, po utemeljitelju Stjepanu i Anti Radiću.

Da, osnovali su je po Hrvatima za Hrvate. I Vi, drage sestre i braćo, povedite računa o njoj i podržite je, jer HSS računa na Vas, jer je Vaša i pripada Vama na selu i gradu za našu jedinstvenu i lijepu Hrvatsku. Složno i zajedno možemo učiniti ljepšu i bolju hrvatsku državu, za sve nas koji želimo živjeti u hrvatskoj državi.

U to ime živjeli Hrvati u miru, blagostanju i obilju, čestitam svima sretnu Novu 2003. godinu,

Vaš odani

Steve S. Smintich

član Hrvatske seljačke stranke

Svojim cijenjenim mušterijama, prijateljima te cijenjenom hrvatskom narodu želimo čestit Božić te u dobrom zdravlju uspješnu Novu 2003. godinu.

Krešimir Jewellers Inc. - obitelj Mayer

We invite the readers to express their opinions in the Letters to the editors and other articles in the newspaper. Submissions must not be longer than 250 words, however there could be some exception. The opinions/ articles/ letters do not reflect personal opinion of the editor. We also reserve the right to edit the articles or letters with respect to length or libelous statements. All letters must include your first and last name, your address and telephone number.

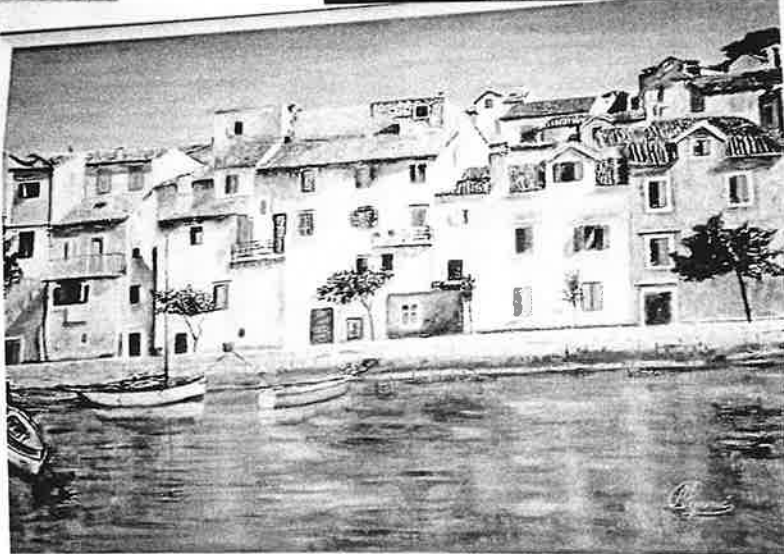
Izložba gosp. Marinka Pipunica

U Kitcheneru je 4. siječnja ove godine u središnjoj knjižnici otvorena izložba slikara gosp. Marinka Pipunica. Pred manjim brojem uzvanika i prijatelja umjetnika i njegovu najnoviju izložbu, nazvanu "Ljepota Hrvatske prebrodila rat", otvorila je gđica. Paula Svetić, koja je u svom kraćem govoru rekla kako je upravo počašćena da predstavi slike ovog hrvatskog slikara zajednici Kitchenera. Govoreći o slikama rekla je kako je umjetnik, čijih četrdesetak slika je bilo izloženo u prostorijama knjižnice, jedan od onih koji veliku pažnju posvećuje detalju, tako su i oni predmeti blizu oku jednako precizno predstavljeni, kao i oni daleko od oka. Slike gosp. Pipunica slične su slikama digitalne kamere, koje vam predstavljaju detalje, male i velike predmete, a sve je to iscrtno brižnim potezima kista, koji vas na svoj izvjestan način uvuku u samu sliku.

Slikar je predstavio publici slike iz Hrvatske, njih veći broj, počevši sa svojim rodnim Šibenikom, pa sve do Dubrovnika u plamenu. Svaka od njih, bilo ona koja predstavlja Omiš ili Rijeku, Trakošćan ili Zagreb prepuna je detalja, minijaturnih poteza kistom koji vam predstavljaju izvanredno plastičnu sliku. Uz kanadske pejseže, kojima je umjetnik predstavio svijet u kojem sada živi, te nekoliko portreta svoje obitelji, umjetnik je zaokružio svoj portfelj rada. Neke slike bile su odmah prodane, no one slike koje je publika možda najviše željela, slike iz Hrvatske, nažalost, nisu bile na prodaju. Gosp. Marinku Pipuniću, vrlo svestranom društvenom radniku Kitchenera, koji i vodi radio postaju CKMS FM 100.3 svake nedjelje šalje-mo najbolje želje za budući rad i čestitke za ovu sadašnju izložbu. (VK)

Slikar gosp. Marinko Pipunić, uz jednu od svojih slika

Slika jednog dalmatinskog mjesta, slikar gosp. Marinko Pipunić

PREDAVANJA U DRUŠTVU AMCA

U petak 10. siječnja, 2003. održano je predavanje dr. Brune Milića, profesora emeritusa na Arhitektonskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu pod naslovom "Hrvatski gradovi od Visa do danas". Autor je analitički prikazao neke od najznačajnijih gradova koji kontinuiraju od vremena Prapovijesti, Antike, Srednjeg vijeka i Novog doba sve do danas, te istakao kolika se i koliko bogata urbana baština nalazi na tlu Hrvatske, nažalost nedovoljno istražena i valorizirana.

Predavanje je bilo popraćeno dijapozitivima i povijesnim činjenicama starih naseobina Visa, Salone, Stobreča, Pule, Poreča, Huma, Osora, Nina i Motovuna. Dr. Milić je zatim prikazao i ostale povijesne gradove kao što su Zadar, Split, Šibenik, Trogir, Rovinj, Rab, Korčula, Ston, Dubrovnik, Klis, Karlovac, Osijek, Varaždin i na kraju Zagreb.

Slijedeće predavanje u okviru društva AMCA će se održati 21. veljače. Na temu "Diabetes: Exercise and other Stresses" govoriti će dr. Mladen Vranić, profesor sa University of Toronto. Dr. Shell će prikazati "W. Shakespeare and his time" 14. ožujka, dok će nam dr. Ivo Šoljan 28. ožujka reći zašto treba čitati klasike. 29. travnja g. Refik Šabanović, konzul gerant RH, će biti gost Društva bivših studenata hrvatskih sveučilišta (AMCA) u Torontu. (DD)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Najnovije vijesti

Njemačka novinska agencija (DPA) je u svom tekstu, citirajući i dijelove članka objavljenog u Nacionalu, navela riječi glasnogovornika hrvatske skijaške reprezentacije Ozrena Mullera, koji je istaknuo kako su Ivičine izjave izvadene iz konteksta i potpuno izmute. Dopisnik agencije Associated Press u tekstu pod nazivom Hrvatska skijaška zvijezda optužena za simpatiziranje nacizma prenosi novinske napise i Ivičine izjave, dodajući kako će taj slučaj definitivno obilježiti njegovu karijeru, pitanje je samo u kojim razmjerima.

Austrijska novinska agencija (APA) objavila je informaciju da je Hypo Alpe-Adria-Bank, sponzor hrvatske skijaške vrste, nezadovoljan izjavama Ivice Kostelića. Treba istražiti što je doista rečeno, a što napisano, ali tu ima stvari koje se ne mogu prihvatiti, rekao je predsjednik Uprave Hypo Alpe-Adria-Bank Heinz Truskaller. Dodao je kako Kostelića ne žele opterećivati tijekom priprema za nastavak Svjetskog kupa, ali će ga najkasnije u ponedjeljak pozvati da razjasni nastalu situaciju.

Savez socijaldemokratskih boraca Austrije zahtijevao je od Austrijskog sportskog saveza da Ivici Kosteliću odmah zabrani sve nastupe u Austriji.

Najbolji svjetski slalomša Ivica Kostelić odbacio je zlonamjerne konstrukcije objavljene u najnovijem broju tjednika Nacional, koji ga je optužio da je simpatizer nacističke ideologije. Ivica Kostelić je istaknuo u priopćenju da on i cijela obitelj preziru nacizam te da ga smatraju najvećim zlom svjetske povijesti. Dodao je kako je najtužnije i najsmrtnije to što mu se tako grubo podmeće u njegovoj domovini za koju nastupa s toliko srca i želje te da svjetski listovi, bez provjere, prenesu jedan takav zlonamjeran tekst iz žutog tiska. (HRT 16. siječnja)

Josip Lučić, novi načelnik Glavnog stožera Hrvatskih oružanih snaga

ZAGREB, 16. siječnja (Hina) - Hrvatski predsjednik i višnovni zapovjednik Oružanih snaga Republike Hrvatske (OSRH) Stjepan Mesić imenovao je danas general pukovnika Josipa Lučića načelnikom Glavnog stožera OSRH. Lučić je rođen 26. travnja 1957. u mjestu Posavski Podgajci na području Drenovaca kraj Županje, magistar je kineziologije, a u hrvatske Oružane snage pristupio je 1. studenoga 1990.

Zapovjednik Prve gardijske brigade "Tigrova" bio je od 4. listopada do 24. prosinca 1991., a od tada obavlja dužnost zamjenika načelnika Glavnog stožera. Zapovjednik Zbornog područja Osijek bio je od 6. travnja do 13. lipnja 1992., kada je imenovan načelnikom Personalne uprave. Na dužnost pomoćnika ministra obrane stupa 10. listopada 1992., a nakon nepuna dva mjeseca postaje glavni inspektor obrane. Zapovjednik Hrvatskog vojnog

Mons. RENATO BOCCARDO POTVRDIO DA ĆE POGLAVAR KATOLIČKE CRKVE U HRVATSKOJ BITI OD 5. DO 8. LIPNJA

Papa će od EU zatražiti primanje Hrvatske

Mons. Renato Boccardo, predstojnik Protokola Državnog tajništva Svete Stolice s posebnim zaduženjima, novinarima je i službeno potvrdio da će papa Ivan Pavao II. u Hrvatskoj treći put boraviti od 5. do 8. lipnja ove godine. Vatikanski izaslanik to je izjavio jučer uoči početka zajedničkog sastanka crkvenog i državnog odbora za pripremu Papina posjeta. Apostolski nuncij u Hrvatskoj nadbiskup Giulio Einaudi je pak rekao da će Papin pohod svakako dodatno učvrstiti postojeće odnose između Hrvatske i Svete Stolice, dok je dr. Goran Granić u ime Vlade dodao da Hrvatska s radošću iščekuje posjet Svetoga Oca.

Nakon jednosatnog sastanka u prostorijama Hrvatske biskupske konferencije na zagrebačkom Kaptolu, mons. Boccardo je naglasio da je oko Papinog dolaska bilo različitih želja i zahtjeva koje nije moguće sve zadovoljiti te je poručio da Papa pohađa cijelu Hrvatsku, a ne neki grad, te da će njegove ponuke biti upućene cijeloj zemlji, svim vjernicima i svim ljudima dobre volje. Granić je, pak, simboličnim znakom nazvao činjenicu što su se oba odbora sastala na dan kada je prije 11 godina Sveta Stolica priznala Hrvatsku. Granić je izvijestio da će Papa posjetiti pet hrvatskih gradova (Rijeku, Osijek, Đakovo, Dubrovnik i Zadar) te da će se u idućih deset dana dogovoriti još neki detalji posjeta. Nakon toga će se definirati program koji će ići na odobrenje Papi i zatim će uslijediti njegova realizacija. U Dubrovniku će blaženom proglasiti Mariju od Propetog Petkovića. Novinare je zanimalo hoće li Papa pomoći Hrvatskoj na putu u EU.

učilista "Petar Zrinski" bio je od 12. veljače 1996. do 20. listopada 2000., kada je imenovan zamjenikom načelnika Glavnog stožera OSRH. Predsjednik Republike imenovao je Lučića načelnikom GS OSRH na prijedlog Vlade i pribavljenog mišljenja saborskog Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, a odluka o imenovanju stupila je na snagu danom donošenja. (Hina)

VLADA IMENOVALA DESETAK VELEPOSLANIKA

ZAGREB, 16. siječnja (Hina) - Hrvatska je vlada u četvrtak utvrdila popis od desetak novih veleposlanika i nekoliko generalnih konzula, doznaje se od neslužbenih izvora. Banski dvori ne žele objaviti imena novih veleposlanika, pozivajući se na dobre diplomatske običaje i praksu da se imena ne objavljuju dok država u koje se veleposlanici upućuju ne daju za njih agremen.

Neslužbeno se, međutim, doznaje da će hrvatski veleposlanik u Ženevi pri stalnoj hrvatskoj Misiji pri UN-u i WTO-u biti Gordan Markotić, dok bi Vesna Cvjetković Kurelec otišla u Njemačku, a Nebojša Koharević u Poljsku.

Dino Debeljuh otišao bi za veleposlanika u Indiju, Marijan Andrijašević u Finsku, Nenad Prelog u Irsku, Želimir Brala u Portugal, Filip Vučak u Španjolsku, a Ivan DelVecio u Izrael.

Vlada je, po neslužbenim informacijama, imenovala i šest generalnih konzula. Za generalnu konzulicu u Los Angelesu (SAD) trebala bi otići Sanja Bujas Juraga, u Mississaugu (Kanada) Mario Livaja, u Sidney (Australija) Goroslav Keller, u Zuerich (Svicarska) Nenad Hoebel, u Frankfurt (Njemačka) Petar Uzorinac i u Hamburg (Njemačka) Darko Plevnik. (Hina)

Izručenje Mladića, Šljivančanina i Radića uvjet za američku pomoć

BEOGRAD - Izručenje haaških optuženika Ratka Mladića, Veselina Šljivančanina i Miroslava Radića omogućilo bi američkom državnom tajniku Colinu Powellu da pozitivno gleda na pitanje odobravanja nastavka američke pomoći SR Jugoslaviji, izjavio je izaslanik SAD-a za ratne zločine Richard Prosper.

"Mislim da vlada u SRJ zna što treba učiniti: uhititi Mladića i preostale iz 'vukovarske trojke' - Veselina Šljivančanina i Miroslava Radića - kako bi pomogla da se pomaknemo do točke u kojoj se SRJ može sama baviti tim pitanjima i u kojoj sud za ratne zločine više nije tema", izjavio je Prosper za današnje izdanje dnevnog lista Večernje novosti. Uhićenju trojice optuženih i njihovom izručenju Međunarodnom kaznenom sudu za bivšu Jugoslaviju (ICTY) u Den Haagu Sjedinjene Države "svakako bi pridale izuzetan značaj te bi, osim 'odmrzavanja' ekonomske pomoći, to značilo i otvaranje puta za ulazak u Europu i uključivanje u NATO", rekao je američki diplomat. (Glas Slavonije 15. siječnja)

Granić je odgovorio da se Papa posebno zanima za integraciju Europe te da se po strani ne ostave zemlje koje još nisu ušle u EU. On u političkom smislu očekuje podršku nastojanjima da Hrvatska što prije uđe u EU. Vatikanski izaslanik je pak rekao da Papa ne samo tijekom svojih pohoda nego i u svojim intervencijama govori o Europi od Atlantika do Urala te da podsjeća na njezine zajedničke korijene u kultumu, vjerskom i humanističkom smislu. Papa, prema riječima mons. Boccarda, u svojim intervencijama neprestano govori da u EU trebaju ući i one zemlje koje još nisu ušle. Jedna od velikih ideja Svetoga Oca, kazao je mons. Boccardo, jest da Europa ne može ostati samo na ekonomskoj razini udruživanja dodavši da, premda je ekonomska strana važna, prije nje dolaze zajednički korijeni, duhovni i kulturni, koji su zajednička baština svih europskih naroda. Stoga je zaključio kako nije teško zamisliti da će se za posjetu Hrvatskoj Papa obratiti i Europi kojoj će poručiti da je potrebno prihvatiti Hrvatsku. Mons. Renato Boccardo novinarima je službeno potvrdio da proglašenje blaženim Ivana Merza nije u planu Papina trećeg pohoda Hrvatskoj. Nije odgovorio na pitanje hoće li se to dogoditi za njegova posjeta BiH, nego je samo dodao da će Merz biti proglašen blaženim ove godine, ali da još nije donesena konačna odluka gdje i kada. Neslužbeno se, međutim, zna da bi Papa trebao 22. lipnja doći u Banjuluku te ondje Merza proglasiti blaženim. (Večernji list 14. siječnja)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Nakon 10 godina hrvatska zastava na Prevlaci

PREVLAKA - Sva crkvena zvana na Konavlima zvonila su kada se uz zvuke Lijepe naše podizala hrvatska zastava na poluotoku Prevlaka. Jučerašnjim danom istekao je mandat mirovne misije UN-a na najjužnijoj točki Hrvatske koja je istodobno vraćena pod hrvatsku vlast. Tim činom Prevlaka se nakon 11 godina vratila pod puni suverenitet Republike Hrvatske.

- Uspostavom punog suvereniteta nad Prevlakom Hrvatska je teritorijalno zaokružila svoj jug, a Prevlaka je umjesto sporne točke postala zonom suradnje, izjavio je hrvatski premijer Ivica Račan koji je posjetio Prevlaku nedugo nakon što je zapovjednik promatračke misije UN-a brigadir Rodolfo Mujica službeno predao hrvatskoj Vladi nadzor nad najjužnijim hrvatskim poluotokom.

- Doista lijepo vijori hrvatska zastava ovdje na Prevlaci. Hrvatski je jug danas teritorijalno zaokružen, rekao je Račan nakon svečanog podizanja hrvatske zastave na glavnoj zgradi UN-a na Prevlaci. Hrvatski stijeg podignut je na četiri mjesta na poluotoku. Na glavnoj zgradi bivšega zapovjedništva UN-a, na staroj tvrđavi, svjetioniku i na tzv. porti.

Točka suradnje

- Poluotok Prevlaka postao je umjesto sporne točke, točkom suradnje, izjavio je Račan. - Sporazum je potvrda našeg doprinosa, stabilnosti regije i jasna poruka međunarodnoj zajednici da smo punoljetni, da smo u stanju bez posrednika rješavati probleme. Sporazum će olakšati život stanovništvu s obje strane granice, ostvariti slobodu kretanja, otvoriti gospodarske tokove, dodao je Račan. On je rekao da će "idućih mjeseci Prevlaku trebati razmimirati, te srediti imovinske aspekte vlasništva". "Nadam se da će zemlja biti brzo vraćena vlasnicima", rekao je Račan.

- Generacije su čekale na ovaj trenutak, mnogi nisu dočekali, a mi koji jesmo sretni smo, naglasio je Luka Korda, načelnik općine Konavle.

Šef promatračke misije UN-a na Prevlaci brigadir Rodolfo Mujica službeno je izvršio primopredaju područja Prevlake predstojniku Vladinog ureda za odnose s međunarodnim institucijama Tomislavu Vidoševiću. Nakon spuštanja zastave UN-a, Mujica, Vidošević i jugoslavenski predstavnik, pomoćnik ministra vanjskih poslova Cme Gore Veselin Garčević potpisali su Zapisnik o primopredaji objekata koje je koristio UN i prostora poluotoka.

UN odlazi sretan i zadovoljan

- Deset godina UNMOP i njegovi prethodnici osiguravali su stabilnost na ovome području čime su omogućili da se postigne sporazum koji jamči trajni mir, rekao je Mujica. UN odlazi sretan i zadovoljan, sada ćemo biti svjedoci vašeg uspjeha.

- Ovaj sporazum dokazuje da postoji sposobnost dogovora između dviju strana u važnim političkim pitanjima, rekao je Vidošević.

Pomoćnik ministra vanjskih poslova Cme Gore Veselin Garčević rekao je da je tim činom ovo područje došlo "pod jurisdikciju dviju država". Naknadno zamožen da objasni tu svoju izjavu, Garčević je rekao kako je mislio na činjenicu da se jedan dio akvatorija sada nalazi pod jurisdikcijom dviju država. Ovo će područje biti zona mira i suradnje, a Cma Gora nikada nije isticala nikakve teritorijalne pretenzije prema Hrvatskoj, objasnio je Garčević.

Svečanostima u povodu primopredaje vlasti nazočili su ministri Pave Župan-Rusković, Gordana Sobol, Šime Lučin, Andro Vlahušić i zamjenik ministra vanjskih poslova Ivan Šimonović. Bili su prisutni i saborski zastupnici Luka Bebić, Željko Dragović, Dubravka Šuica, Tonči Žuvela, zapovjednik četvrtog zbornog područja HV-a general-pukovnik Milivoj Petković i župan dubrovačko-neretvanski Ivan Šprlje. (Novi list 15.12.)

PREMIJER POJASNIO ODREDBE PROTOKOLA O GRANIČNOM REŽIMU OKO PREVLAKE

Račan: Granica na moru ostala sporna

ZAGREB - Potpisivanje protokola između Hrvatske i Jugoslavije o privremenom režimu oko Prevlake "krupan je korak u normalizaciji odnosa na južnoj granici između dviju država", ocijenio je premijer Ivica Račan na konferenciji za novinare u Banskim dvorima. Taj privremeni režim "itekako je dobra osnova i za trajno rješenje" uz južnu granicu, dodao je hrvatski premijer.

Uz napomenu da je normalizacija odnosa sa susjedima jedan od strateških ciljeva Vlade, Račan je naglasio da Protokol nadrađa bilateralne odnose Hrvatske i Jugoslavije te da pridonosi regionalnoj stabilnosti. Protokol je "izraz nove atmosfere između dviju država", a njime je uz južnu granicu od 15. prosinca "osiguran miran prijelaz vlasti" na kopnu u korist Republike Hrvatske, istaknuo je ministar vanjskih poslova Tonino Picula. Dodao je da s hrvatske strane demilitarizirana zona iznosi pet kilometara od granice, a s cmogorske tri kilometra.

Budući da se Protokol odnosi i na granicu na moru, te da je njime privre-

meno razgraničeno teritorijalno more između dviju država, novinare je zanimalo neće li se ponoviti slučaj Piranskog zaljeva, jer je umjesto crte sredine, odnosno ekvidistance, napravljeno asimetrično rješenje na štetu Hrvatske, koje bi se moglo pretvoriti u trajno rješenje. Premijer Račan je u odgovoru dao do znanja da je granica na moru s Jugoslavijom dijelom ostala sporna.

- Na početku pregovora inzistirali smo na simetriji i na moru, no bilo je očito da se privremeno rješenje ne može postići na toj osnovi, te smo posegnuli za kompromisom, odgovorio je Račan. "No, u traganju za definitivnim reguliranjem granice Hrvatska se nije odrekla, i neće se odreći svog prava da na tome inzistira. Druga je stvar, ako to završi eventualnom arbitražom, kako će se uvažiti posebne okolnosti koje vjerojatno postoje i u ovom akvatoriju spomoga mora", upozorio je Račan.

Po riječima Joška Para, pomoćnika ministra vanjskih poslova, od crte na moru koja povezuje hrvatski rt Oštro i cmogorski rt Veslo postignuto je - kao i na kopnu - "razgraničenje isključivih nadležnosti" i "tu nema privremenosti". "Privremenost se odnosi na zonu u kojoj se nismo mogli potpuno složiti o razgraničenju. No, kad bolje pogledate i izračunate geometriju, matematički bismo izračunali da razlike u ekvidistanci, geometrijskoj i ovoj, nema", izjavio je Paro. Što se tiče otvorenog mora, Paro je naglasio da smo "dobili razgraničenje koje je, čak u odnosu na teorijske radove stručnjaka za pravo mora, bolje nego što je ikada bilo ucrtano - ako se izuzmu jednostrano ucrtane granice na moru. Ta je granica, dodao je, bolja od one koja je prije rata razgraničavala ribolovna, odnosno općinska područja Dubrovnika i Herceg-Novog.

Ako je točno da geometrijski gledano nema razlike, u čemu se onda sastoji kompromis, bilo je novinarsko pitanje. Kompromis u razgraničenju u pojasu teritorijalnih voda ne postoji, osim u smislu da je postignut sporazum. Naše je stajalište bilo da se unutar Bokokotorskog zaljeva polazi od ekvidistance, dok je cmogorska strana bila na stajalištu da se od toga odustane zbog povijesnih razloga. Da bismo došli do sporazuma, dogovorili smo se o spomom području u privremenom režimu, koje tek treba riješiti. Riječ je o crti od rta Konfin do rta Oštro, kazao je Paro.

Granica na moru između dviju država iz bivše Jugoslavije nikada nije postojala, napomenuo je Paro. Osim toga, cmogorska je strana inzistirala na tome da policija SR Hrvatske nikada nije vršila vlast unutar voda sjeverno od rta Oštro - to je istina, dodao je Paro, objasnivši da se razgraničenje provodi na temelju katastra i vršenja vlasti. Od 15. studenoga, hrvatska će policija - doduše, pod mješovitom zastavom - svakih mjesec dana davati zapovjednika broda s mješovitom posadom, a hrvatska će uniforma po prvi put biti u Bokokotorskom zaljevu. U tome je kompromis, rekao je Paro.

(Novi list 16.prosinca)

HB U DUBROVNIKU: POLICAJCI MORAJU ŠUTJETI O SKIDANJU HRVATSKIH ZASTAVA NA PREVLACI

15. siječnja - Vodstvo dubrovačko-neretvanske županijske organizacije Hrvatskog bloka ustvrdilo je na konferenciji za novinare da je hrvatskim policajcima na Prevlaci po cijenu otkaza zabranjeno reći da su na izravnu intervenciju ministra Šime Lučina s tvrđave i svjetionika uklonjene hrvatske zastave. Zastave su skinute samo tri dana nakon što je hrvatska vlast preuzela nadzor nad poluotokom Prevlakom, a nakon prosvjeda u Herceg-Novom, tvrdi predsjednik županijskog HB-a Velimir Soldo. Kako je kazao, taj se čin tretira kao najstroža tajna. Na konferenciji za novinare predložene su i fotografije Prevlake na kojima nema hrvatskih zastava, za koje je vodstvo HB-a reklo da su snimljene prije nekoliko dana.

MUP je opovrgnuo tvrdnje dubrovačkog Hrvatskog bloka da je ministar unutarnjih poslova Šime Lučin policiji naredio skidanje hrvatskih zastava s tvrđave i svjetionika na Prevlaci. Odbacivši tvrdnju Hrvatskog bloka, zamjenik glasnogovornice MUP-a Nino Jaklin Hini je izjavio da ministar ne može policiji izdavati naredbe jer je za to zadužen ravnatelj policije. Istaknuo je da se na Prevlaci, kao i na svim drugim graničnim prijelazima, državna zastava mora postaviti na mjestu predviđenom Zakonom o državnom grbu, zastavi i himni, te da se i danas na tim mjestima i vijori.

Napomenuo je da su na dan kada je hrvatska vlast preuzela nadzor nad poluotokom Prevlakom brojni građani postavili zastave na mjestima koja nisu predviđena zakonom, ali nije potvrdio niti negirao da su te zastave skinute. (Razni izvori)

NOVOGODIŠNJI DOMJENAK TORONTO CROATIE

U ponedjeljak 30. prosinca u prostorijama "Toronto Croatia Sport's Bara" u Mississaugi održan je novogodišnji domjenak Toronto Croatie, gdje su bili gosti, bivši i sadašnji igrači, članovi uprava i mnogi prijatelji "Toronto Croatie". Uz lijepu i bogatu zakusku, koju je pripremio bivši predsjednik kluba gosp. Mario Škara, nazočnost mnogobrojnih poznatih sportaša, poslovnih ljudi i kibica ovog našeg najpoznatijeg i najslavnijeg sportskog društva, provedeno je jedno divno večer, koje će postati i tradicionalno okupljanje svih nas koji volimo Toronto Croatiu.

Goste je pozdravio gosp. Ivica Muhar, ovogodišnji predsjednik kluba i gosp. Zvonimir Čelebija, član Nadzornog odbora. Među gostima bio je i gosp. Refik Šabanović, generalni konzul Republike Hrvatske ovdje u Toronto, koji se obratio gostima sa par riječi, zaželjevši im sretnu Novu godinu i puno uspjeha Toronto Croatia-i na zelenom polju.

U svakom slučaju, lijepi potez novog Upravnog odbora "Toronto Croatie", koji je započeo svoj rad jednom lijepom gestom, koja će svima nama ostati u najljepšem sjećanju.

Bruno Pilaš

Uredništvo HRVATSKE ISKRE pridružuje se najboljim željama ovom našem nogometnom klubu i želi Toronto Croatia-i puno uspjeha na zelenom polju u idućoj godini, a Upravi kluba što više novaca, jer to je, uz izvanredne igrače, koje ovaj klub već ima, ključ uspjeha.

Predsjednik gosp. Ivica Muhar i član Nadzornog Odbora gosp. Zvonimir Čelebija, na domjenku kluba Toronto Croatia

Proslavili smo Novu godinu.....

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Župa Naše Gospe Kraljice Hrvata,

Mario i Anton Belan na Badnjak u iščekivanju rođenja Spasitelja

Nova srca stvori nam Bog... I nove orgulje nisu više samo san... Maestro Loris Buždon svojim umijećem pomoći će nam veličanstvenim zvucima glazbe veličati i slaviti ime Gospodnje!

Božićni domjenak u Konzulatu RH

Gosp. Refik Šabanović i Ing. Ivo Jolić

Zbor "Naše Gospe Kraljice Hrvata" pjeva Bog "Božić" ih blagosliiva

Zašto su radosna lica članova pjevačkog zbora župe "Naše Gospe Kraljice Hrvata? Ta Spasitelj, Božić se rodi - ne samo u štalici betlehemske, u srcima sviji nas

Za slike i tekst zahvaljujemo gđ Darinki Šmintić

Gosp. i gđa. Rajić na domjenku, s gđom. Darinkom Šmintić (u sredini)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Gospodarstvo

TRADICIONALNA NOVOGODIŠNJA ANKETA PRIVREDNOG VJESNIKA I HGK NAVJEŠĆUJE BOLJE EKONOMSKE DANE

Gospodarstvenici složni: 2003. bit će dobra godina!

ZAGREB - Čak 77,6 posto gospodarstvenika iz prerađivačke industrije poslovnu 2002. godinu ocjenjuje uspješnijom od prethodne, a 81,4 posto očekuje da će im 2003. godina biti još uspješnija! Rezultat je to istraživanja poslovne klime u najvećim tvrtkama industrijske proizvodnje u sklopu tradicionalne novogodišnje ankete Privrednog vjesnika i Hrvatske gospodarske komore.

Razlozi ovogodišnjeg poboljšanja poslovnih rezultata prerađivačke industrije su u poboljšanoj financijskoj disciplini, te većim narudžbama s domaćeg i stranog tržišta, a optimizam u idućoj godini industrijalci nalaze uglavnom u daljnjem rastu potražnje, te boljem korištenju i proširenju kapaciteta. Međutim, optimizam u pogledu daljnjeg rasta aktivnosti temelji se na očekivanom rastu potražnje na domaćem tržištu - čak više od 69 posto industrijalaca ne očekuje povećanje izvoza u 2003. godini.

Najperspektivnijim tržištima, pak, vide zemlje bivše SFRJ, čak njih 73,4 posto, dok tek 19 posto perspektivu vidi na zahtjevnom tržištu EU.

Ohrabruju i podaci da u 2003. godini čak 87,5 posto industrijalaca planira investirati u proširenje poslovanja i proizvodnog programa. Međutim, najvećim problemom koji će se pojaviti u poslovanju iduće godine čak 61 posto njih navodi - višak zaposlenih, a trećinu brine rast troškova.

Poruke ovogodišnje ankete provedene među vodećim hrvatskim

menadžerima žarko Primorac, član uredništva specijalnog izdanja Privrednog vjesnika, istaknuo je kako se za razliku od lani kada je dominirala tema izvoza, ove godine ključnom temom nametnula industrijska politika. O reindustrijalizaciji se, pojasnio je, počelo ponovno govoriti jer je konačno sazrelo shvaćanje da bez razvoja i modernizacije industrije nema ni brzog ekonomskog razvoja, povećanja izvoza ni novih radnih mjesta.

Primorac je upozorio da je udio industrijske proizvodnje u BDP-u s nekadašnjih 36 do 38 posto spala na oko 22 posto, te da je danas industrijska proizvodnja, premda posljednjih godina bilježi rast, još uvijek na razini tek 60 posto prijeratne proizvodnje. Osobito zabrinjavajućim on vidi nisku razinu ulaganja u istraživanje i razvoj - u prosjeku 50 USD po stanovniku, dok u te svrhe Mađari ulažu 100, Slovenci 90, Irci 313, Austrijanci 486, a Finci čak 848 USD.

Da bi postala konkurentna, Hrvatska mora sa sadašnjih 1 povećati ulaganja u istraživanje na 2 posto BDP-a, a mnogostruko više po glavi stanovnika, ističe Primorac. Po njemu, do 2010. godine nužno je revitalizirati industriju, te povećati izvoz za 7 do 8 posto. Važno je također izbjeći zablude da se sve može ostvariti preko noći i da država može sve. (Slobodna Dalmacija 19. prosinca)

U STUDENOM 369,7 TISUĆA NEZAPOSLENIH

ZAGREB, 17. prosinca (Hina) - U Hrvatskom zavodu za zapošljavanje krajem studenoga bilo evidentirano 369,7 tisuća nezaposlenih. To je za 5,3 tisuće osoba ili 1,4 posto manje nego u mjesecu prije i 15,6 tisuća osoba ili četiri posto manje nego u prošlogodišnjem studenom. U ukupnom broju nezaposlenih osoba u studenom njih 94,9 tisuća ili 25,7 posto tražilo je posao prvi put, što je 11,3 posto manje nego u isto vrijeme lani. Preostalih 274,8 tisuća ili 74,3 posto imalo je prethodno radno iskustvo. Promatrano po djelatnostima, prije prijavljivanja na evidenciju Zavoda najveći broj radio je u prerađivačkoj industriji, njih 74,5 tisuća ili 27,1 posto te u trgovini na veliko i malo (53,8 tisuća ili 19,6 posto).

Kako su istaknuli u Zavodu, u studenom je priliv u registriranu nezaposlenost bio manji od odliva iz nezaposlenosti. Naime, u evidenciju nezaposlenih osoba prijavilo se 19.838 osoba, što je 22,4 posto manje nego istog mjeseca prošle godine. U ukupnom broju novoprijavljenih osoba 15,9 tisuća ili 80 posto je imalo prethodno radno iskustvo, a najveći ih je broj na evidenciju Zavoda došlo iz hotela i restorana, njih 25,8 posto. Važno je također istaknuti da je oko 69 posto novoprijavljenih došlo na evidenciju iz zaposlenosti, a čak preko 68 posto dolazi direktno iz radnog odnosa, najčešće zbog isteka rada na određeno vrijeme.

Ukupan odliv iz evidencije iznosio je 25.119 osoba, od čega se 11.814 osoba zaposlilo, a 13.305 osoba je brisano iz ostalih razloga, npr. neredovitog javljanja, nepridržavanja zakonskih odredbi, odlaska na odsluženje vojnog roka, u mirovinu itd.

Što se tiče zaposlenih, većina ih se zaposlila na određeno vrijeme (9,6 tisuća ili 81,4 posto), a najveći ih se broj zaposlio u trgovini na veliko i malo (2,8 tisuća ili 24 posto), u prerađivačkoj industriji (2,6 tisuće ili 22,1 posto) te u građevinarstvu (1,4 tisuće ili 11,5 posto).

Krajem studenog u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje bilo je evidentirano 207,5 tisuća nezaposlenih žena, što je 1,3 posto manje nego u studenom lani. Njihov se udio u evidentiranoj nezaposlenosti u promatranom razdoblju povećao s 54,6 na 56,1 posto.

Struktura nezaposlenih prema stručnoj spremi nije se značajno promijenila prema studenom lani. Još uvijek je udio nezaposlenih sa KV i VKV stručnom spremom najveći i iznosi 33,2 posto. Najmanji udio u ukupnoj nezaposlenosti imaju nezaposlene osobe s višom i visokom stručnom spremom (VŠS 3,1 posto i VSS 3,7 posto).

Ukupna nezaposlenost u odnosu na isto razdoblje lani povećana je u 7 županija, a smanjena u 14 županija. Najveći porast nezaposlenosti zabilježen je u Virovitičko-podravskoj županiji (4,8 posto), dok je najveći pad zabilježen u Istarskoj (28,6 posto).

Krajem studenog ove godine u evidenciji Zavoda nalazilo se 31,7 tisuća osoba kojima je radni odnos prestao zbog prestanka rada poslodavaca. Prema listopadu njihov se broj smanjio za 944 osobe ili 2,5

posto, a prema studenom lani za 560 osoba ili 1,7 posto. Tijekom studenog u evidenciju Zavoda je pristiglo 445 takvih osoba.

Broj korisnika novčane naknade u studenom se povećao za 6,7 posto, na 74,8 tisuće korisnika.

Tankeri u Jadranu

Sporazumom o transportu nafte iz Rusije preko Omišlja (na otoku Krku) u tankere za SAD ulazi se u do sada najpogubniji ekološki i gospodarski rizik po cjelokupnu Republiku Hrvatsku. Taj sporazum, nazvan Družba Adria Projekt, donosi Hrvatskoj oko 50-tak (slovima: pedesetak) milijuna dolara.

Dogodi li se kakva havarija na kojem od ogromnih tankera koji bi trebali u velikom broju početi od proljeća 2004. godine ploviti Jadranskim morem, šteta bi mogla biti nesaglediva i praktički neprocjenjiva (puno više od godišnjeg prihoda od turizma, koji je sada na razini oko 4 milijarde dolara - dakle oko 80 puta više od prihoda od transporta nafte). Hrvatska bi u tom slučaju zadugo ostala i bez čiste obale i mora i bez prihoda od turizma. Kome je u interesu kockati se sa sudbinom svih nas i sa sudbinom Jadranskog mora? Tko sebi uzima pravo bez znanja javnosti stavljati na kocku najvrijedniji prirodni resurs s kojim Hrvatska raspolaže? Valja znati: čak i da se nikakva havarija ne dogodi, sami tankeri vrlo onečišćuju more otpadnim tvarima, te trajno narušavaju prirodnu ravnotežu života u moru tzv. balastnim vodama. Zbog svega toga stavljanje tog problema u prvi plan zaslužuje najveći prioritet.

Predlažemo Vam da ovu obavijest pošaljete prijateljima, znancima, kolegama, partnerima. Zajedničkim nastojanjem moguće je očuvati i spasiti Jadran od potpunog uništenja.

(905) 545-1188
Fax: (905) 664-2300
24 Hour Pager

HALL
of
FAME

RE/MAX
Del Mar Realty Inc., REALTOR®
Independently Owned and Operated

Drago Saric
Sales Representative

840 Queenston Road
Battlefield Square
Stoney Creek, Ontario L8G 4A8
Email: saric@remaxdelmar.com
Website: http://www.houseplus.com

NADBISKUP ZAGREBAČKI JOSIP BOZANIĆ KRITIZIRAO INDIFERENTNOST VLASTI PREMA KORUPCIJI Odgovorni se ne suočavaju s grijehom korupcije

ZAGREB - Pitanje korupcije jedno je od ključnih pitanja, a naše društvo općenito, i oni koji nose odgovornost, ne suočavaju se s tim problemom i tim grijehom. Od one sitne do krupne korupcije društvo nije dovoljno aktivno u njenom suzbijanju - poručio je jučer predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i nadbiskup zagrebački, msgr. Josip Bozanić, predstavljajući na konferenciji za novinare svoju božićnu poruku. Govoreći o solidarnosti kao jednom od temeljnih zadataka društva, Bozanić je ustvrdio kako neki zakoni ne štite to općedruštveno dobro. Nije, međutim, htio konkretizirati na koje to zakone misli. Dodao je kako se po pitanju solidarnosti previše traži i očekuje od Crkve, dok su za primjenu tog načela zapravo odgovorni pojedinac i društvo.

- Imat ćemo onoliko koliko sami učinimo. Očekivati da ćemo nešto dobiti izvana, ili postići akrobacijama, nije realno - zaključio je Bozanić.

Odgovarajući na pitanje o posljedicama aranžmana s MMF-om, predsjednik HBK naglasio je kako takvi dogovori moraju biti ravnopravni, a ne stvar diktata, te kako iz iskustva zna da je sugovornik izvana uvijek spreman uvažiti jasno definirane ciljeve i potrebe. Pozdravio je približavanje EU, ocijenivši da je "Hrvatskoj tamo put", te da je "izvan Europe za nas uvijek lošije", jer to znači manju socijalnu i pravnu zaštitu. Naglasio je međutim da ni Europa nije obećana zemlja, te da ulazak u nju i za Crkvu

nosi nove izazove. Na pitanje novinara odnosi li se dio božićne poruke u kojoj govori o jalovim obračunima s prošlošću na redefiniranje Domovinskog rata, nadbiskup Bozanić je diplomatski ustvrdio da je riječ o crkvenoj kritici ponašanja koje stalno nameće "nove stare teme" kako bi se pozomost ljudi skrenula sa životno važnih pitanja.

Govoreći o najavljenom posjetu Svetog Oca Hrvatskoj, nadbiskup Bozanić rekao je kako službene najave još nema, ali se Papin posjet dogovara s Vatikanom. Početkom siječnja u Hrvatsku će stići posebna komisija Svete Stolicе, i običi mjesta koja bi Sveti Otac trebao posjetiti. Bozanić je potvrdio da se govori o posjetu Rijeci, Osijeku, Dubrovniku i Zadru, te možda dakovu. Pohod će biti u znaku pastoralne obitelji, i to osobito u Rijeci, jer je tatarsko svetište na poseban način svetište nazaretske obitelji. Drugi će naglasak biti na perspektivi života u građanskom i društvenom miru, zatim na ekumenskom dijalogu, a posjet dakovu bio bi u znaku poljodjelca, te zaštite okoliša i zemlje, otkrio je Bozanić.

Predsjednik HBK pozdravio je potpisivanje ugovora između države i drugih vjerskih zajednica te govorio o pripremama za drugu sinodu Zagrebačke nadbiskupije i inicijativi za osnivanje katoličkog sveučilišta.

(Glas Slavonije 21. 12)

ZBOG MMF-a MIJENJA SE ZAKON O RADU

Umjesto deset plaća, radnik s dvadeset godina staža dobit će tri plaće za otpremninu, a umjesto sadašnjih šest mjeseci, otkazni će mu rok biti tri mjeseca. Stoji to u prijedlogu izmjena Zakona o radu koje su uručene socijalnim partnerima i za koje će Vlada zatražiti podršku zastupnika. Izmjene Zakona o radu jedan su od uvjeta za sklapanje novog stand-by aranžmana, odnosno korištenje već odobrenog zajma Svjetske banke za restrukturiranje. Predloženim otkaznim rokovima i otpremninama bitno pada cijena otkaza u Hrvatskoj, a smanjuju se i novčani iznosi otpremnina koje će dobivati radnici koji ostanu bez posla.

Sindikati protiv ugovora s MMF-om

Sindikati se oštro protive novom ugovoru s Međunarodnim monetarnim fondom, slijedom kojega bi se prepolovili otkazni rokovi i prava na otpremninu. No, nisu se svojim stavom uspjeli probiti unutar Gospodarsko-socijalnog vijeća jer su ih Vlada i poslodavci preglasali. - Sindikati ne podupiru uvjetovanje MMF-a da se izmijeni Zakon o radu prije dogovora sa socijalnim partnerima - objasnio je nakon jučerašnjeg sastanka GSV-a potpredsjednik Vlade Goran Granić. Prema njegovu tumačenju, izmjene Zakona o radu "nisu u čvrstoj vezi s MMF-om, nego su nužne zbog nas samih".

Početkom iduće godine trebali bi početi pregovori Ministarstva rada i sindikata. Sindikalni čelnici ne vjeruju da će Vlada odstupiti od svojih ranijih stavova o skraćivanju otkaznih rokova i otpremnina, pa ne isključuju ni mogućnost generalnog štrajka.

Krešimir Sever, šef Nezavisnih sindikata, nezadovoljan je načinom na koji je povedena rasprava o novom aranžmanu s MMF-om jer predstavnici sindikata nisu dobili potpuni dokument, odnosno dodatak u kojem su precizirani svi uvjeti. Sada se prvi put dogodilo da šef misije MMF-a Hans Flickenschild za boravka u Hrvatskoj u pripremi novog aranžmana uopće nije kontaktirao sa sindikatima, kaže Sever. Uoči jučerašnje saborske sjednice o sporazumu između Vlade i MMF-a predstavnici Nezavisnih hrvatskih sindikata dijelili su letke zastupnicima sa zahtjevom da ne prihvate taj prijedlog.

Na pitanje novinara hoće li zbog najavljenog štrajka carinika na granicama u vrijeme Božića biti ludnica, Granić je odgovorio da će "ludnica možda biti u nečijim glavama, ali ne i na granici".

U sinoć objavljenom Vladinom priopćenju navodi se da je Vlada na sjednici GSV-a 29. listopada upoznala socijalne partnere s platformom za razgovore o novom aranžmanu s MMF-om, kao i s nacrtom državnog proračuna za 2003. godinu.

Prema sadašnjem zakonu, najniža otpremnina iznosi pola plaće po godini staža, pa radnik sa 20 godina staža ima pravo na deset plaća otpremnine. Zakon koji je na snazi ne spominje uzima li se za otpremninu neto ili bruto iznos plaće, već je to ostavio radniku i poslodavcu za dogovor. U većini slučajeva, za otpremninu se isplaćivalo pola neto plaće (iako je bilo i slučajeva da je uziman bruto), pa je otpušteni radnik koji ima 20 godina staža najčešće dobivao deset svojih neto plaća. Prema novom prijedlogu, za 20 godina staža, umjesto deset neto plaća, radniku pripadaju njegove tri bruto plaće. Za deset bi se godina, umjesto pet neto plaća, isplatile dvije bruto plaće. Skupina zaposlenih sa 20 godina staža bit će, čini se, najveći gubitnik jer će donekle biti zaštićeni radnici

iznad 50. godine života, kojima će se, ovisno o tome imaju li 20 ili 25 godina staža, dodavati još dvije ili tri bruto plaće otpremnine.

Otkazni rokovi bit će od dva tjedna, za radnika s manje od dvije godine staža, mjesec dana za pet godina, dva mjeseca za deset godina i tri mjeseca za dvadeset godina staža. Još dva tjedna otkaznog roka, odnosno mjesec dana, dobit će radnici stariji od 50, odnosno 55 godina ako imaju 20 godina radnog staža. Ugrađeno je prijelazno razdoblje od šest mjeseci od dana početka primjene izmijenjenog zakona, za stupanje na snagu određaba o otkaznim rokovima i otpremninama.

Slične, skresane otpremnine, Vlada je nudila i ovoga proljeća, ali tada su sindikati zaprijetili štrajkom, pa se od prijedloga odustalo. U prvim reakcijama sindikalni čelnici ponovo izražavaju nezadovoljstvo. Prijete i štrajkom, ali na konačnu odluku vjerojatno će pričekati oporavak novoizabranog predsjednika SSSH-a Davora Jurića, koji je zbog problema sa srcem trenutno u bolnici.

Spoma je bila i odredba o ovlastima malih poslodavaca kod otkaza. Sada tvrtke do pet zaposlenih mogu radnika otpustiti bez navođenja razloga, a prijedlog kaže da se ta granica diže na 20 zaposlenih. No, i mali će poslodavci morati obrazložiti otkaz, ali će biti oslobođeni obveze izrade programa zbrinjavanja tehnološkog viška. Na određeno se vrijeme jedna osoba može zaposliti najviše tri godine, a poslodavac ne može na isto radno mjesto zaposliti novog radnika na određeno vrijeme. Prijedlogom izmjena legalizirat će se i rad agencija za povremeno zapošljavanje, koje će moći zaposliti radnika na određeno vrijeme i iznajmiti ga drugim poslodavcima. (Večernji list 19. prosinca)

PREDSJEDNIK VLADE ODGOVORIO NA PISMO PREDSJEDNIKA REPUBLIKE O NOVOM STAND BY DOGOVORU S MMF-om

ZAGREB - Hrvatski premijer Ivica Račan poslao je u subotu odgovor na pismo predsjednika države Stjepana Mesića koji je od premijera tražio dodatne informacije o sklapanju novog aranžmana s Međunarodnim monetarnim fondom (MMF).

U pismu Račan ističe da "najvažnije elemente hrvatske socijalne i gospodarske politike ne određuje aranžman s MMF-om nego politika Vlade, proračun i hrvatski zakoni". "O socijalnoj i ekonomskoj politici se raspravljalo i odlučivalo u Vladi i Saboru RH prije sklapanja aranžmana s MMF-om. Zbog toga aranžman s MMF-om ne znači preuzimanje međunarodnih obveza, već potvrđivanje obveza koje smo sami definirali u našim programima i zakonima", kaže premijer Račan u pismu ističući da su "reforme prvenstveno gospodarski i društveni interes Hrvatske, kako bi u doglednoj budućnosti postala punopravna članica EU-a, a ne interes MMF-a". "Stand by aranžman, koji je dobio podršku na Saboru 18. prosinca 2002. godine, bio je u pripremljenoj fazi raspravljan u svim institucijama Republike Hrvatske. Također, misija MMF-a je o osnovnim postavkama aranžmana, između ostalih, diskutirala i s dužnosnicima Sabora i s Vama (4. lipnja 2002.).

Razumijem Vašu želju da se upoznate s prednostima i nedostacima skla-

Božić u našoj zajednici

U noći zvjezdanoj, u božićnoj noći, po hrvatskim crkvama u Kanadi skupili su se Hrvati iz Mississauga i okolnih mjesta, kako bi proslavili još jedan Božić u tuđini, - tako bi vjerojatno izvijestili novinari u Hrvatskoj. No, kako sam i ja bila u jednoj od hrvatskih crkava, u župi Hrvatskih Mučenika, ne slažem se s tim opisom "u tuđini", jer tada je u toj crkvi, bilo je sve - samo ne "tuđina". Prepuna je crkva bila vjernika, sve nasmijana lica poznatih, hrvatsko svećenstvo iz Mississauga i Rima, topla hrvatska riječ i drage hrvatske božićne pjesme - hrvatski Božić u svakom smislu riječi.

I ovaj Božić naše zajednice u Torontu, Mississaugi, Norvalu i Hamiltonu vrlo su svečano proslavile Božić. Po svim crkvama sjajili su se prekrasni borovi, svaki drugačiji, jedan ljepši od drugoga, i svatko se je veselio biti na Badnjoj noći u jednoj od hrvatskih crkava, jer kako kaže "Pastorela", jedna za mene možda najljepša božićna pjesma, koju je predivno izveo misisaški mješoviti zbor, uz pratnju "Ujedinjenih tamburaša"..... U noći zvjezdanoj dok vladao je mir, s nebeskih je staza sišao Bog....

Božićne pjesme prije Polnočke u župi Hrvatskih Mučenika

Naši dopisnici bili su po svim crkvama tako da vam danas donosi izvješća iz svih župa, kako je naša zajednica proslavila Božić ove godine, i nadamo se bar par riječi o ulasku u Novu godinu 2003.

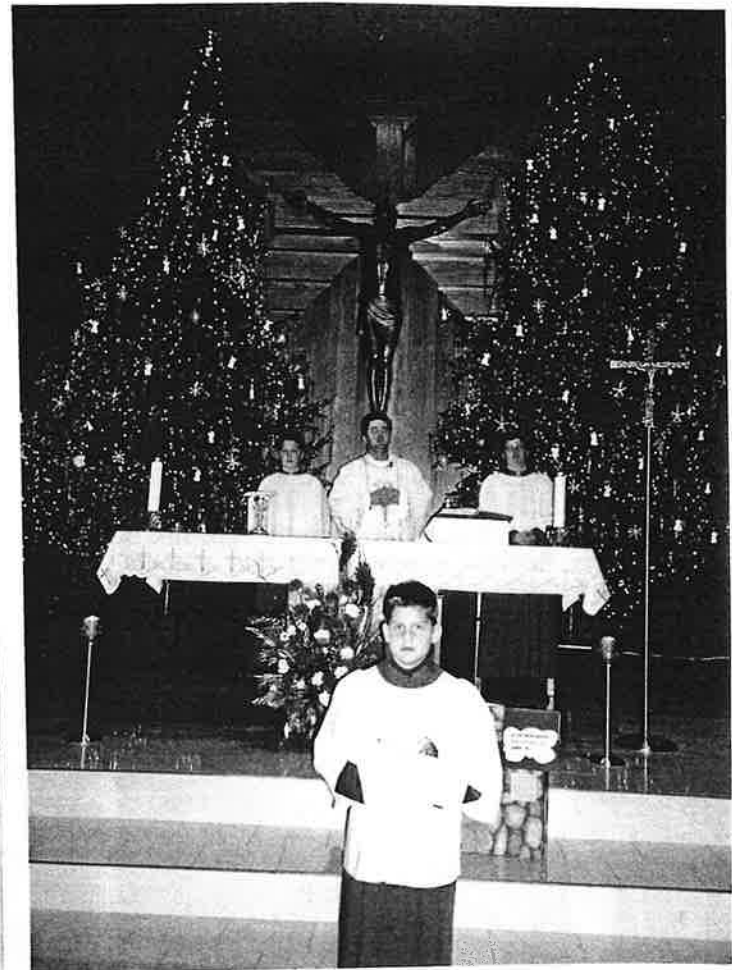

Svečani ulazak mješovitog zbora u crkvu, župa Hrvatskih Mučenika

Kako već reko, bila sam u župi Hrvatskih Mučenika, gdje su uz domaće svećenstvo Polnočku slavili i vel. Ivica Rajić, naš domaći sin, koji je sada u "HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Rimu, i don Alojzije Čondić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, koji je na postdiplomskom u Rimu. Nemoguće vam je prestaviti domaću atmosferu u župnoj dvorani prije Polnočke, kao i za vrijeme same Polnočke. Svečanost trenutka bila je naglašena ulaskom mješovitog zbora župe, koji su svečano obučeni ulazili sa upaljenom svjećom u ruci. Koncert je započeo, nizale su se božićne pjesme jedna za drugom, i nije bilo čovjeka u dvorani koji nije vidio napredak ovog zbora, koji se sada već hvata vrlo zahtjevnih pjesama. Oni su, zajedno s mladim Ujedinjenim tamburašima, pod izvanrednim vodstvom Jeannie Valetić, nastavili sa izvedbom dragih nam božićnih pjesama za vrijeme sv. mise, kojoj ni kasni sati nisu smanjili svečanost trenutka. Uz prekrasne borove, štalicu, župljane koji su došli sretni u svoju župu, čak i oni koji dolaze samo na Božić - svi smo bili dio one posebne uzvišene atmosfere. Uz sretni osmijeh i čestitku uvijek nasmijanog župnika vel. Ivice Kecerina i ostalih svećenika razišli smo se rano ujutro, a kratko nakon izlaska iz crkve, nakon mnogih čestitaka, zagrljaja, najboljih želja svih i svakoga, započeo je snijeg: mi smo imali prekrasan bijeli Božić, i "Pastorela" kao da se nastavljala, bar u mom srcu....

Božić je bio svečan u svim našim župnim crkvama južnog Ontarija. Crkva Presvetog Trojstva bila puna a župljani su pjesmom, molitvom i dostojnim ponašanjem nazočili Polnočki. Uz župni zbor tu su bili i članovi župne folklorne grupe "Prelo" koji su svojim sviranjem i pjevanjem pridonijeli i svečanim posebnom ugođaju tog velikog kršćanskog blagdana. Uz vlč. Iliju Petkovića za vrijeme Božića uz nas je bio i vlč. Milenko Krešić, koji je na školovanju u Rimu. (BM)

Božićni ugođaj u župi Presveto trojstvo

Hamiltonska župa Sv. Križa, Hrvatska škola te Hrvatski dom organizirali su priredbu za Božić u nedjelju 15. prosinca u župnoj dvorani. Priredba je bila kao i uvijek dobrodošla i lijepa i dokazala da se radom i slogom može mnogo toga napraviti. Ovaj način povezivanja, župe, škole i Hrvatskog doma je poželjna zamisao i trebala bi se i dalje organizirati i proširiti i na druge naše zajednice. I ovdje treba čestitati svima koji su bili uključeni u organizaciju priredbe. (BM)

Naša zajednica u riječi i slici

Draga urednice, 14. prosinca 2002.
Želio bih dati na znanje da smo u subotu 14. prosinca bili u Living Arts Centre-u, u Mississaugi, na svečanom koncertu zvanom "The Night of a Thousand Stars".

Ne samo da je ta predstava zavrjedila pozomost zbog visoke razine u zabavnom i glazbenom smislu, nego i zbog posebnog značaja za hrvatske slušatelje. Zamislite naše iznenađenje kad smo, pri ulazu, primijetili da program sadržava, među najpoznatijim opernim arijama svjetske reputacije, i zborne pjesme, pogodili ste, iz... "Nikole Šubića Zrinjskog". Mješoviti zbor opere Mississauga izveo je, na hrvatskom jeziku, uz pratnju orkestra, zborne partiture, među kojima i "U boj, u boj..." Ta izvedba je zvučala bolje nego ikoja ikada u mom pamćenju. Zborno pjevanje je bilo izvedeno sa preciznošću i zanosom koji izaziva suzne oči. Dobra akustika dvorane je doprinijela uspjehu.

Večer je bila ispunjena interpretacijama opernih i solo zbornih arija, muških i ženskih solista i nastupa baletne grupe mladih plesačica (trenirala ih je Rajka Kupešić, koja je također renomirana slikovna umjetnica). Nastup Dječjeg zbora (Mississauga Children's Choir) obogatio je tu večer svojim prisustvom. Vrlo poznati komičar i politički cinik Dave Broadfoot svojim je humorom pridonio atmosferi dobrog raspoloženja. Među solistima, koji su redom bili izvrsni, istaknula se pjevačica Michele Capalbo svojim herojskim proćeljem i prodornim glasom.

Nema dvojbe da mi moramo izraziti najdublje priznanje osobi bez koje sve to, uključujući prethodno danu operu "Nikolu Šubić Zrinjski" ne bi bilo ostvareno: direktoru i dirigentu gosp. Dwight Bennet-u.

Vaš,

J. K. Belins

NAPREDAK-HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO PODRUŽNICA HAMILTON BOŽIĆNA ZABAVA

Članovi Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" koji postoji svega godinu dana u Hamiltonu, pokazali su već u ovom kratkom vremenu da se aktivno uključuju u život zajednice. Podružnica je organizirala vrlo uspješnu božićnu zabavu s plesom i podjelom darova prisutnoj djeci. U obiteljskoj atmosferi, uz izvrsnu večeru koju su pripremile kuharice pod iskusnim vodstvom gđe. Katice Bartulović, kolača koje su ispekle vrijedne članice, tu je bio i Tihomir sa svojom odličnom glazbom. Darove za djecu, kao i za bogatu tombolu dali su članovi HKD "Napredak", kao i njihovi prijatelji. Čestitke za ovu zabavu upućujemo odboru HKD "Napredak" kao i svim članovima koji svojim nesebičnim radom pomažu hvala vrijedan rad ove mlade podružnice, ali već preko sto godina stare hrvatske institucije. (BM)

Novi CD Luke Balvana: BOŽIĆ I NOVA GODINA 2002/ 2003

Za vrijeme blagdana Božića i Nove godine, hrvatske zajednice i župe

u južnom Ontariju posjetio je Luka Balvan, najpoznatiji i najproduktivniji kantautor duhovne glazbe Crkve u Hrvata. Luka je bio u Kanadi za vrijeme boravka Sv. Oca u srpnju 2002. a sad je došao na promociju svog novog CD-a. Na CD-u "Najljepše Božićne Pjesme" uz naše tradicionalne božićne pjesme uvrstio je i jednu svoju novu kompoziciju "Majko, dolazi Božić".

U nekim župama Luka je svojom pjesmom i gitarom uvećao slavlje Sv. Mise. Luka kroz pjesmu slavi Boga i nada se da time širi optimizam i mir. Prema riječima samog umjetnika "Neka ove pjesme dotaknu vaše srce i dušu i oslobode u vama skrivene potencijale mira, ljubavi, radosti i osobnog uspjeha.

Najnoviji CD kao i one izdane prije, možete dobiti ako pogledate na internet na www.luka-balvan.8m.com ili pošaljete elektronsku pošiljku na luka_b@hotmail.com.

Želimo Luku mnogo uspjeha i da se i njegove pjesme vrte na ovim našim radio valovima. (BM)

OAKVILLE BOŽIĆNA ŠKOLSKA PRIREDBA

U najveselije doba crkvene godine običaj je da hrvatske škole ovih područja imaju svoje božićne priredbe. Tako je to bilo i ove godine, 15. prosinca 2002, u župi Presvetog Trojstva u Oakville.

Nakon Sv. Mise u 11 sati, okupili smo se u župnoj dvorani na zajednički ručak, koji su kao i obično izvrsno pripremile župljanke. Nisu niti župljani zaostali jer su oni bili zaduženi za bar i ostale poslove povezano oko organizacije i rada oko ručka i priredbe. Mladi župe, puni snage i elana bili su izvrsni pri posluživanju hrane. Nakon što smo se okrijepili bili smo prisutni lijepoj Božićnoj priredbi koju su izvela djeca hrvatske škole od predrazreda do osmog razreda. Uz recitacije, pjesme bio je tu i igrokaz. Zasluga za ovu priredbu ide prije svega roditeljima koji šalju svoju djecu u hrvatsku školu a onda učiteljicama, župnim časnim sestrama, te vlač. Iliji Petkoviću.

Posebno je bila lijepa završnica gdje su djeca izvela novu pjesmu našeg već poznatog kompozitora, muzičara, župnika vlač. Ilije Petkovića. Tekst pjesme objavljen je u Župnom vjesniku #50 od ove godine, a mi donosimo samo refrein :

...Za ogrijeva nemam kupine ni drače.

Da ti toplo bude - ja ću puhat jače.

Krave, ovce nemam, magarca da njače,

Mjesto njih ću u Te tripud puhat jače!...

Bili su tu roditelji i bake i dede i tete i stričevi koji su burnim pljeskom nagradili naše mlade izvođače a kamerama nastojali sačuvati taj događaj za budućnost.

Kad sam vidjela toliko djece na okupu rekla sam sama sebi: "Hvala Bogu, ovi će ipak nešto znati o svome jeziku i rodu hrvatskome." Hvala onima koji shvaćaju pripadnost ne samo svome narodu i Crkvi nego i očuvanju hrvatskog jezika. (BM)

Bake sale HKŽ Oakville

U subotu 21. prosinca članice društva Hrvatska katolička žena ove župe imale su svoju tradicionalnu izvanrednu božićnu prodaju kolača, tzv. "bake sale". Od ranog jutra, u stvari nakon nekoliko neprospavanih noći pripremanja izvanrednih samni, kolača, štrudli, rezanaca i svega što je potrebno za božićni stol, članice su sa smjешkom dočekivale posjetitelje - kupce. Po običaju, bilo je stotine vrućih krafni, tako da je bilo mnogo onih koji su uz dobru kavu ostali i podijelili koju vruću krafnu sa prijateljima. Zaista je bilo lijepo tog dana u župi Presveto Trojstvo, jer članice s predsjednicom gđom Anom Zekić znaju kako organizirati izvanrednu atmosferu i uspješnu prodaju.

Župljankama Presvetog Trojstva, članicama Hrvatske Katoličke Žene srdačni pozdravi, najbolje želje u idućoj godini, te čestitke na još jednoj vrlo uspješnoj prodaji kolača. (VK)

Članice društva Hrvatska Katolička Žena, Oakville, na prodaji kolača 21. prosinca

panja aranžmana s MMF-om. Te su prednosti i nedostaci dakako temeljito analizirani i prodiskutirani uoči odlučivanja u hrvatskoj Vladi i Saboru, a o čemu je obaviješten i kabinet Predsjednika Republike. Ipak, kako bi se uklonile sve dvojbe, koristim ovu priliku da još jednom ukazem na to što zapravo aranžman s MMF-om znači za Hrvatsku", stoji u Račanovu pismu Mesiću.

Premijer je ustvrdio da "Hrvatska nije tražila stand by zbog razloga iz kojih se on inače sklapa, tj. zbog financijske podrške održanju vanjske likvidnosti zemlje, jer je pozicija Hrvatske u tom smislu više nego dobra". "Strogo uzevši", piše Račan, "140 milijuna dolara rezerviranih od MMF-a u ovom stand by aranžmanu Hrvatskoj uopće nije potrebno". "Ono što je Hrvatskoj potrebno, a ovaj aranžman pruža, jest podrška našoj vjerodostojnosti, ozbiljnosti i sigurnosti u očima investitora. A ulagači su Hrvatskoj potrebni, bilo kroz direktna ulaganja u postojeću proizvodnju, bilo kroz investiranje u nove pogone, bilo kao kupci hrvatskih državnih obveznica. Stand by aranžman omogućuje refinanciranje hrvatskih dugova na međunarodnim tržištima po nižim kamatnim stopama - to u konačnici znači uštede za sve porezne obveznike. Osim toga, taj aranžman Hrvatskoj olakšava suradnju s ostalim međunarodnim financijskim institucijama, kao što su Svjetska banka,

SABOR PRIHVATIO REZOLUCIJU O PRISTUPANJU EU

ZAGREB, 19. prosinca (Hina) - Hrvatski sabor prihvatio je kasno noćas Rezoluciju o pristupanju Europskoj uniji kojom potiče Vladu da do kraja veljače iduće godine podnese zahtjev za punopravno članstvo Hrvatske u EU. Za Rezoluciju, kojom se ulazak u punopravno članstvo označava kao strateški nacionalni cilj - glasovalo je 111 zastupnika, a jedan zastupnik je bio suzdržan. Sabor je prihvatio Nacionalni program za pridruživanje Uniji, što ga je predložila Vlada, te donio nekoliko zaključaka.

Sabor je, sa 77 glasova za, 34 protiv i jednim suzdržanim, podržao i predloženi stand-by aranžman između Vlade i MMF-a i preporučio Vladi da ga sklopi. Time je kasno noćas završena 27., izvanredna sjednica, a u svega nekoliko minuta odradena je još jedna, 28., izvanredna sjednica, na kojoj je Sabor prihvatio nekoliko ranije raspravljenih zakonskih prijedloga, te završio rad za ovu godinu. Prihvaćenom Rezolucijom o pristupanju Europskoj uniji, Sabor potvrđuje opredijeljenost da se uključuje Hrvatske u EU temelji na individualnom pristupu i postignućima. Ističe da je Hrvatska po svom nasljeđu, kulturi i geopolitičkom položaju dio srednjoeuropskog, mediteranskog kruga i želi aktivno pridonijeti naporima međunarodne zajednice i Unije na postizanju i uspostavljanju političke stabilizacije i trajnog mira u jugoistočnoj Europi.

Sabor odlučuje da će sustavno i na temelju dogovornog djelovanja parlamentarnih stranaka u potpunosti uskladiti zakonodavni pravni sustav sa standardima i pravnim stečevinama Europske unije. Odlučuje da će raditi po posebnom postupku kako bi se uz dužnu pozomost, stručnost i učinkovitost osiguralo dostizanje konačnog cilja uključivanja Hrvatske u EU. Sabor iskazuje punu privrženost europskim integracijskim procesima na integracijskim načelima EU, osobito iskazanim u načelima poštivanja različitosti, partnerstva, ravnopravnosti i očuvanja nacionalnog identiteta svakog naroda. Sabor očekuje da Europski parlament, institucije i članice EU uvažavaju konsenzus i odlučnost svih političkih snaga u Hrvatskoj glede pristupanja EU iskazanoj i u Rezoluciji. Sabor je donio i nekoliko zaključaka kojima se, uz ostalo, predviđa da će Sabor osnovati posebno radno tijelo koje će doprinijeti efikasnom i kvalitetnom radu kako bi se što brže ostvarilo integriranje Hrvatske u EU. Novo okupljanje u sabornici očekuje se poslije 15. siječnja 2003.

OD 1. SIJEČNJA SLOBODNO TRGOVANJE NASTAVLJA RUŠITI CARINE Uvoz hrane 15 posto veći nego lani

Tijekom osam mjeseci ove godine u Hrvatsku je uvezeno hrane za 654 milijuna dolara, što je 15 posto više nego lani. Uvozilo se sve, od mesa, mlijeka, voća, povrća do žitarica, brašna, ulja, vode i raznog drugog špeceraja. U istom je razdoblju izvezeno hrane za 321 milijun dolara, a izvoz je povećan 18 posto. Rast zahvaljujemo ponajprije šećeru kojega je otpremljeno za 19 milijuna dolara više nego lani. Hrvatska je dosad potpisala ugovor o slobodnoj trgovini s tridesetak zemalja.

Uvozna hrana u sljedećoj će godini pojeftiniti najmanje pet posto. Procjena je to Ministarstva poljoprivrede i šumarstva. Padanje cijena posljedica je nastavka slobodnog trgovanja sa zemljama Europske unije te ugovora s CEFTA-om i Jugoslavijom, koji će se primjenjivati od ožujka. Od tada bi k nama trebala pristizati i jeftinija roba iz Rumunjske, a u 2003. godini očekuje se i potpisivanje ugovora s Albanijom, Litvom i Turskom. Zbog liberalizacije trgovine u ovoj godini, poljoprivredno-prehrambeni proizvodi pojeftinili su od 5 do 15 posto, no carine su snižene znatno više.

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Europska investicijska banka, Međunarodna banka za obnovu i razvoj, itd. Te institucije osiguravaju sredstva po najpovoljnijim uvjetima koja su Hrvatskoj potrebna za provedbu brojnih gospodarskih projekata i reforme. "Hrvatska u posljednje dvije godine uživa dugoročni kreditni rejting BBB-a, što je rejting koji zemlju i njezinu gospodarstvo označava pogodnim za investiranje", istaknuo je premijer dodavši da "novi aranžman s MMF-om osigurava investicijski kreditni rejting zemlje, što uz ustrajavanje Vlade na fiskalnoj disciplini i provođenju reformi, može pridonijeti povećanju kreditnog rejtinga Hrvatske u budućnosti. A veći kreditni rejting znači jeftiniji kapital za razvoj zemlje".

U posljednje tri godine, ocijenio je Račan, "ostvareno je dosta pretpostavki održivoga gospodarskog rasta, što se očituje u stalnom rastu BDP-a, niskoj inflaciji, rastu investicija (državnih i privatnih), jačanju poduzetništva, itd. Međutim, ono što nas osobito raduje jest da se trend rasta nezaposlenosti okrenuo, prvi put od sredine devedesetih. U tom smislu, nastavljanjem reformi i postepenim privođenjem kraju procesa tranzicije, vjerodostojnost Hrvatske i njezina gospodarstva bit će takva da nakon ovoga, daljnji stand by aranžmani s MMF-om Hrvatskoj više neće biti potrebni", stoji na kraju pisma premijera Račana predsjedniku Mesiću. (Slobodna Dalmacija 22.12.)

- Za uvoz nekih namirnica carine su pale i više od 50 posto, ali tako značajno nije pojeftinio nijedan proizvod. Trgovci ipak veći dio razlike zadržavaju za sebe - kažu u Ministarstvu. Objašnjavaju kako su se tijekom ove godine carine za uvoz ulja i margarina, primjerice, smanjile sa 100 na 20 posto, ali ti proizvodi nisu toliko pojeftinili.

S uvoznim je sirom bila drukčija slika jer je domaće tržište doslovno preplavio i upola jeftiniji talijanski, njemački, belgijski sir. EU za izvoz sira u Hrvatsku, napominju u Ministarstvu, daje subvencije od 7,50 kuna po kilogramu, zbog čega se, primjerice, strana "gouda" u dućanima može naći već za 27 kuna po kilogramu. Tijekom ove godine uvoz sira povećan je sa 2000 tona na čak 7000 tona i da bi to spriječilo, Ministarstvo je od EU zatražilo ukidanje subvencija za izvoz sira na naše tržište.

Od ožujka 2003. u Hrvatsku će se bez carina uvoziti dio poljoprivredno-prehrambenih proizvoda iz Jugoslavije te bi cijene njihovih slatkiša, smrznutog povrća i voća trebale pasti barem desetak posto. Od tada bi, međutim, i domaća hrana morala znatno lakše na to za nas vrlo značajno tržište. Jugoslavija je ove godine bila na četvrtome mjestu hrvatskih izvoznih tržišta, a ondje otpremamo 7,8 posto svih poljoprivrednih proizvoda namijenjenih izvozu.

Od 1. siječnja uvelike će se smanjiti carine za uvoz industrijskih proizvoda iz EU. U Ministarstvu gospodarstva tumače kako će carine za dopremanje naftnih ulja i plinova, lijekova, papira, građevne stolarije, osobnih automobila i tekstila iz EU biti 50 posto manje. Prema prošloj godini, davanja za uvoz obuće past će 20 posto, a za tekstil i proizvode od čelika 15 posto. No, kao i hrana, ni industrijski proizvodi vjerojatno neće pojeftiniti više od pet posto.

(Večernji list, 29. prosinca)

INA: BENZINI OD SUTRA SKUPLJI PROSJEČNO 3,2, A DIZELSKA GORIVA 3,5 POSTO

15. siječnja - Naftni će derivati na Ininim benzinskim postajama od sutra biti skuplji, pri čemu će motomi benzini prosječno poskupiti za 3,2 posto, a dizelska goriva za 3,5 posto, priopćeno je iz Ine. To je drugo ovogodišnje poskupljenje maloprodajnih cijena derivata. Derivati su poskupjeli i početkom siječnja, i to motomi benzini za prosječno 2,3 posto, a dizelska goriva za 4,5 posto.

Od sutra, 16. siječnja, na Ininim će se crpkama derivati prodavati za prosječno 21 lipu više nego danas. Tako će se Super 98 prodavati po cijeni od 7,23 kune po litri, što je 3 posto više od sadašnjih 7,02 kune. Za 3,3 posto, odnosno sa sadašnjih 6,42 kune na 6,63 kune po litri poskupjet će Eursuper 95, a Eurosuper plus 98 od sutra će se prodavati po cijeni od 6,91 kunu po litri, što je 3,1 posto više od sadašnjih 6,70 kuna.

Cijene dizelskih goriva u prosjeku će se povećati za 3,5 posto, pri čemu će Eurodizel poskupjeti 3,8 posto i litra će stajati 5,71 kunu (do sada 5,50 kuna), dok će dizel poskupjeti za 3,9 posto i od sutra će se prodavati po cijeni od 5,61 kunu po litri (do sada 5,40 kuna). Loživo ulje ekstra lako od sutra će stajati 3,05 kuna po litri, što je 3 posto više od sadašnjih 2,96 kuna.

U postotku najviše će poskupjeti eurodizel-plavi, za 7,7 posto i litra će od sutra stajati 2,93 kune (do sada 2,72 kune).

Temeljem uredbe koja se primjenjuje od početka 2001. godine, INA svakih 15 dana može korigirati cijene derivata na osnovi kretanja cijena nafte i naftnih derivata na Mediteranskom tržištu i odnosa tečaja kune i dolara u proteklom razdoblju. (Glas Slavonije)

PREDSJEDNIK RH STJEPAN MESIĆ NA SIMBOLIČAN NAČIN PREDAO BOŽIČNU JELU VATIKANU

Miris hrvatskih šuma na Trgu sv. Petra

VATIKAN - Najljepše drvo koje smo našli u našim hrvatskim šumama donijeli smo na Trg svetog Petra kao simbol naše težnje prema miru, simbol suradnje među ljudima i narodima - kazao je hrvatski predsjednik Stipe Mesić na središnjem vatikanskom Trgu svetog Petra, simbolično predajući 27 metara visoku smreku Vatikanu. Primopredaja smreke na Trgu svetog Petra okupila je između tisuću i pol do dvije tisuće hodočasnika iz Hrvatske, visokih uzvanika, a nazočni su bili hrvatski biskupi, strani diplomati te predstavnici hrvatskih ministarstava.

- Prihvatite, dragi prijatelji, ovo stablo kao simbol naše zahvalnosti za razumijevanje i pomoć koju ste nam pružili u teškim godinama naše patnje i iskušenja. Hrvatska je to znala i zna cijeniti i poštovati. Danas smo radosni što možemo, makar simbolično, uzvratiti tu pažnju - poručio je predsjednik Mesić, koji je na svečanoj primopredaji božićne smreke, okićene u papinske boje zlatnu i srebrnu, ali i licitarska srca zaštićena u posebnim kuglicama, uputio predsjedniku Papinske komisije za upravljanje državom gradom Vatikanom, kardinalu Edmundu Casimiru Szoku.

Smreka je posječena u Gorskom kotaru i postavljena uz jaslice na Trgu svetog Petra. Smreka je posječena na posjedu prognanika iz Knina Josipa Vučkovića koji za to nije tražio nikakvu naknadu, nego samo jednu grančicu smreke za uspomenu. Ostalih 30-ak stabala koja su ukrašena licitarskim srcima koja na sebi nose imena hrvatskih gradova, krase unutrašnjost Vatikana, među ostalim privatnu biblioteku Svetog Oca, vojarnu švicarske garde, te dvoranu za generalne audijencije. Predsjednik je okupljenim uzvanicima poručio kako želi da ih u mjesecu radosti i ljepote, u vrijeme Božića, prati miris hrvatskih šuma i iskrena želja za dobro zdravlje i radost.

- Želim svoju zahvalnost i zahvalnost hrvatskih građana prenijeti Svetom Ocu, želim mu prenijeti zahvalnost za podršku koju je pružio Hrvatskoj, za razumijevanje i pažnju koju je posvetio u vremenima naših napora da postanemo priznata članica međunarodne zajednice. Prenosim i želju hrvatskog državnog vodstva da mu zdravlje omogući da nas sljedećeg proljeća po treći put posjeti - poručio je predsjednik Mesić.

Papa zahvalio Hrvatskoj na božićnom drvu

Ivan Pavao II. zahvalio je Hrvatskoj na božićnom drvu koje je postavljeno i ukrašeno na Trgu sv. Petra. Na početku nedjeljnog angelusa, u podne, sa svoga prozora na Trgu sv. Petra, Papa je najprije zahvalio svim Hrvatima i Hrvaticama na božićnom drvu. Zatim je pozdravio svu rimsku djecu koja su došla na Trg sv. Petra, s kipićima Isuseka koje će zatim staviti u kućne i školske jaslice. Papa po tradiciji blagoslovi te Isuseke. Uz hrvatsku 27-metarsku smreku postavljaju se i jaslice.

- Svijet ima potrebu za nadom i srećom - rekao je, uz ostalo, Ivan Pavao II. tijekom angelusa, obraćajući se tisućama prisutnih hodočasnika na Trgu sv. Petra. Danas će Papa u privatnu audijenciju primiti hrvatskog predsjednika Stipu Mesića, koji će zatim razgovarati s državnim tajnikom Svete Stolice, kardinalom Angelom Sodanom. Sutra, na posebnoj svečanosti na Trgu sv. Petra, hrvatsko božićno drvo bit će predano Papi. Tom će prilikom kratke govore održati predsjednik Mesić, predsjednik Hrvatske biskupske konferencije zagrebački nadbiskup Josip Bozanić i upravitelj grada države Vatikan kardinal Edmund Kazimir Szoka, te će nastupiti ansambl Lado. Iste večeri održat će se koncert ansambla Lado u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu, a u srijedu će oko 750 hrvatskih hodočasnika biti na Papinoj općoj audijenciji u dvorani Pavla VI. Tom prilikom Papi će biti predana i krunica, rad umjetnika Danijela Popovića. O toj krunici pisao je i vatikanski list "Osservatore romano".

U dvorani Pavla VI. postavljeno je i šestmetarsko božićno drvo koje je okićeno licitarskim srcima načinjenima po ideji umjetnika Miroslava Šuteja. Te ukrase na božićnom drvu, u dvorani u kojoj se održavaju opće audijencije, sponzorizirala je Hrvatska turistička zajednica, a Etnografski muzej pripremio je ukrase. Velik posao oko priprema svečanosti Hrvatske u Vatikanu obavio je ministar-savjetnik u hrvatskom veleposlanstvu Dobroslov Silobričić, koji nam je rekao kako su ukrasi za božićno drvo i ostale pripreme, postavljanje pozornice, stolaca, na Trg sv. Petra, osigurao vatikanski grad. (Večernji list 16.12.)

PREDSJEDNIK MESIĆ RAZGOVARAO SA SVETIM OCEM

Papa najavio dolazak u Hrvatsku

RIM - Dovidjenja u Dubrovniku, Rijeci, Zadru, Osijeku ili Đakovu, pozdravio

Na Trgu svetog Petra nazočnima se obratio i hrvatski veleposlanik pri Svetoj Stolicu Franjo Zenko, u ime Vatikana na daru je zahvalio kardinal Szoka, a nadbiskup zagrebački i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije msgr. Josip Bozanić naglasio je da je darivanje božićnog drva simbolika univerzalnosti Crkve u kojoj svi narodi imaju svoje mjesto. Msgr. Bozanić drvu je dao i simbolično značenje; njegovo zelenilo simbolizira život koji se neprestano obnavlja, a korijeni navode na razmišljanje kako ni čovjek ne može živjeti bez temelja.

STRAH OD TERORISTA

Primopredaja smreke izazvala je i veliku pažnju talijanskih medija pa su tako kamere nekolicine televizijskih postaja pratile govore uzvanika i nastup ansambla Lado, koji je pjevao božićne pjesme i otplesao hrvatske plesove. Međutim, u Rimu je u utorak glavna vijest bila vezana uz terorizam, jer su pronađene dvije bombe u zračnoj luci Fiumicino, te u zgradi RAI-ja, koje su stigle poštom. Italija je na oprezu zbog mogućnosti terorističkih akcija, naročito u vrijeme božićnih blagdana.

SARA I IVAN UPALILI SVJEĆICE

Kardinal Edmund Casimir Czoka na hrvatskom je jeziku pozdravio sve uzvanike i hodočasnike okupljene na Trgu svetog Petra, a ukrasne lampice na božićnoj smreki upalilo je dvoje djece iz Hrvatske, Sara i Ivan. Nastup plesnog ansambla Lado popraćen je uz velik pljesak, a najviše podrške iz publike dobili su dalmatinski plesovi jer je dobar dio hodočasnika koji su stigli u Rim upravo iz dalmatinskih županija.

HRVATSKI BOROVI U TALIJANSKIM GRADOVIMA

Hrvatski predsjednik je najavio da će darovana stabla nakon božićnih blagdana biti posadena u različitim talijanskim regijama, a u Gorskom kotaru, u kraju odakle dolaze stabla za Svetog Oca, grupe mladih će sljedećeg proljeća posaditi na desetke novih mladica. To je izraz nastojanja da se sačuva zemlja koju smo kao dar Božji dobili i naslijedili - napomenuo je Mesić. (SLOBODNA DALMACIJA 18.12.)

je papa Ivan Pavao II. hrvatskog predsjednika Stjepana Mesića na koncu 15-minutnog razgovora u četiri oka u privatnoj papinskoj biblioteci u Apostolskoj palači jučer ujutro. Razgovor koji je prošao u vrlo srdačnom i otvorenom duhu završen je razmjennom darova, obveznim slikanjem i predstavljanjem hrvatskog izaslanstva. Mesića su pratile njegova supruga i unuka, a u hrvatskom su izaslanstvu bili i potpredsjednik Vlade Goran Granić i ministar poljoprivrede Božidar Pankretić.

Papa je još jednom zahvalio Mesiću na božićnom drvu koje krase Trg sv. Petra te ostalim manjim božićnim drvima. Mesić je Papi darovao veliki pozlaćeni križ i srebrno licitarsko srce, a Papa je, kao što je običaj za sve državnike, darovao srebrićake s njegovim likom.

Iduće bi godine Ivan Pavao II. trebao pohoditi Hrvatsku, a govori se da bi bio najmanje tri dana. Kako je rekao predsjednik Mesić, još nisu utvrđeni točni datumi i mjesta dolaska, ali je sada prvi put i Papa spomenuo svoje predstojeće, treće putovanje u Hrvatsku. Ono bi moglo biti i njegovo 100. jubilaro putovanje jer se predviđa da će početkom svibnja na 99. putovanje u Španjolsku.

Mesić se susreo i s državnim tajnikom Svete Stolice kardinalom Angelom Sodanom, kojemu je čestitao 75. rođendan te to što mu je unatoč godinama za odlazak u mirovinu Ivan Pavao II. produžio dužnost. Razgovarali su i o predstojećem Papinu posjetu Hrvatskoj. Sodano je pitao Mesića zašto i Hrvatska nije ušla u EU zajedno sa Slovenijom jer je, podsjetimo, 13. siječnja 1992. Sveta Stolica priznala istodobno neovisnost Slovenije i Hrvatske. Kako je Mesić kasnije kazao hrvatskim novinarima, jedan su od razloga hrvatskog zaostajanja i ratne prilike, ali je priznao da je Hrvatska mogla učinit i više.

Zanimljivo je da se Sodano zanimao za to da li se i koliko u Hrvatskoj prate poruke koje je Hrvatima uputio Ivan Pavao II., posebice govor koji je izrekao 1998. u Splitu i u kojem je izravno pozvao na demokratizaciju i toleranciju u Hrvatskoj. Na pitanje o odjeku Papinih poruka u hrvatskoj javnosti Mesić je diplomatski odgovorio kako ima onih koji štuju te poruke, ali i onih koji ih zaboravljaju. U svojoj sinoćnjoj zdravici na večeri priređenoj u u čast Sodanu Mesić je rekao da je hrvatska božićna smreka, dar RH Svetome Ocu, simbolična potvrda dobrih odnosa te zahvalnosti na potpori Vatikana Zagrebu prije više od desetljeća. (Večernji list 17.12.)

Hillebrand von Prandau upravljala gospoštijom tijekom prva tri razdoblja, izgradivši moćnu gospodarsku snagu posjeda, obitelj Normann-Ehrenfels naslijedila je vlastelinstvo kada je ono već počelo slabiti, proživljavajući agoniju njegova četvrtoga razdoblja.

Dvorac u Valpovu izgrađen je na ostacima južnoga krila srednjovjekovnoga grada. Vjerojatno je južno srednjovjekovno krilo samo dograđeno i pregrađeno tridesetih godina 18. st., ubrzo nakon što je Petar Antun došao u posjed Valpova. Srednjovjekovna ruševna utvrda nije pružala ni najmanje uvjete za život i stanovanje pa je to bio dovoljan razlog da se pregradi i dogradi južno krilo, koje je jedino omogućivalo širenje i izgradnju dvorca po tadašnjim baroknim načelima. Utvrda je tijekom 18. stoljeća popravljana i prilagođavana novoj ulozi. Taj prvi dvorac bio je sličan današnjem. Nije se sačuvao jer je nestao u požaru zajedno s dvorskom knjižnicom i obiteljskom pismospremom na Silvestrovo 1802. godine. Izgorjeli dvorac počinje se obnavljati već početkom 1803. Obnova dvorca pokrenula je živu graditeljsku djelatnost jer su se osim dvorca gradile i brojne gospodarske zgrade jugozapadno od dvorca. Gradnja traje sve do smrti Josipa Ignaca 1816. godine. Zahvaljujući godišnjim obračunima iz dvorske pismohrane iz razdoblja od 1803. do 1815., znamo da su u gradnji sudjelovali osječki zidarski majstor Antun Hartmann i tesarski majstor Matija Vagner (od 1810. g. Pavao Vagner). Ciglarški majstor Miško Ivoš obvezao se potkraj 1803. da će isporučiti tristo tisuća dobro pečene cigle za zidanje, kojih je pripremu i pečenje obavljao na samom vlastelinstvu. Vapno potrebno za gradnju dobavljano je često s vlastelinstava Darda i Orahovica. Šest desetljeća nakon izgradnje, barun Gustav obnavlja dvorac 1866.-1869. godine, ali bez bitnih izmjena. Rudolf I. vjerojatno je pripremao obnovu dvorca (to se zaključuje na temelju nacrtu iz 1914. i 1917. godine), ali je Prvi svjetski rat spriječio tu njegovu nakanu.

Dvorac u Valpovu, pogled sa sjeverne strane na gotičku kapelu i utvrdu

Tlocrtno dvorac s utvrdom ima oblik nepravilnoga šiljatoga trokuta, kojemu je baza južno pročelje novoga (barokno-klasicističkoga) dvorca, a istočni i blago povijen zapadni krak sastaju se u srednjovjekovnoj okrugloj kuli. Tri kraka dvorca zatvaraju unutrašnje dvorište. Dvorac je 1885. godine imao 62 prostorije i tlorisnu površinu od 4.031 m², zajedno s dvorištem. Tlocrtni se ustroj temelji na uskim dugačkim vezama (hodnik u zapadnom i balkon-galerija u istočnom krilu), kojima se dolazi do pojedinih nanizanih prostorija, te na golemom stubišnom prostoru u južnom (glavnom) krilu dvorca. Stubištem se prilazi hodniku i balkonu-galeriji i iz njega ulazi se u salone dvorca, okrenute na južno pročelje. Među brojnim prostorijama dvorca vrijedno je istaknuti srednjovjekovnu kulu, oružnicu, knjižnicu, arhiv, kazalište i dvorsku kapelu. Budući da pripada među najvrjednije arhitektonske srednjovjekovne spomenike svjetovne arhitekture Hrvatske, kula je zaštićena i kao zasebna građevina. Do dvadesetih godina 19. stoljeća u dvorcu je bila oružnica - dvorana u kojoj se čuvalo staro i dragocjeno oružje. Ono je dijelom poklonjeno bečkim muzejima, a dijelom razneseno ili poklonjeno. Priča se da se u dvorcu čuvala Trenkova sablja, koju je Gustav barun Hillebrand von Prandau poklonio banu Josipu Jelačiću kada je on prolazio kroz Valpovo. Vlastelinska pismohrana u prizemlju i knjižnica na katu uništene su u požaru početkom 19. stoljeća. Po pričanju baruna Gustava, u knjižnici je bilo i knjiga iz budimske knjižnice kralja Matijaša Korvina. Arhiv i knjižnica obnovljeni su nakon

Pogled na Valpovo, dvorac u prvom planu

požara, tako da je sedamdesetih godina 19.st. bilo oko 6.000 knjiga.

Oko 25 hektara velik perivoj s park-šumom uz valpovački dvorac jedan je od najvrjednijih primjera parkovne arhitekture u Hrvatskoj. Treba istaknuti dvije osobite vrijednosti perivoja: prvo, barokna zamisao oblikovanja krajolika 18.st. sa zvjezdolikim raskrižjem u lovačkom parku, kojega se tragovi i danas naziru i, drugo, u izvornom obliku očuvan pejzažni perivoj. Obje su osobitosti vrlo rijetko očuvane u parkovnom naslijeđu Hrvatske. Na temelju danas poznatih povijesnih vrela ne možemo utvrditi točno vrijeme nastanka perivoja. Pretpostavlja se da je nastao početkom 19.st. Osnivač jednog od najljepših parkova Slavonije i Baranje bio je barun Josip Ignac Prandau. Valpovački park se izdvaja od drugih parkova po vrijednosti, starosti i rijetkosti svojim egzotičnim primjercima dendroflora. On pripada tipu engleskih pejzažnih parkova, a takvo oblikovanje je omogućio i sam prirodni krajolik. Tu je nekada postojala i stara šuma na čijoj su prorijedi nastale livade s najljepšim primjercima samorodnog i posadenog egzotičnog drveća i gmlja. Najveća sredstva je uložio u ovaj predivni park barun Gustav, sin Josipov. On je 1867. godine dao izgraditi staklenike, množilište i klijalište s kanalima za grijanje. Uzgajalo se tropsko i ukrasno bilje, južno voće i povrće. Već poslije prvog svjetskog rata počele su se smanjivati djelatnosti u parku, a staklenici su se iskoristavali samo za uzgoj dekorativnih biljaka. Kada je 1956. godine održavanje parka preuzelo Društvo prijatelja starina, krenulo se u njegovu svestranu obnovu. Prema podacima iz 1977. godine u parku su bile ukupno 133 vrste (23 cmogorice i 110 vrsta bjelogorice). Nakon ponovne dendrološke analize, utvrđeno je prema nalazima Ivana Fuderera 1988. godine, da je u parku bilo 699 vrsta (174 cmogorice i 525 bjelogorice). U parku su i autohtone vrste hrastova i lipa starih preko 200 godina.

Izvor: "Dvorci i perivoji u Slavoniji", Šćitaroci, Zagreb 1998.

Hrvatske marke:

Serijske marake "HRVATSKA FLORA"

"... Dok mu hrastje bura vije..." stihovi su pjesme Antuna Mihanovića utkani i uglazbljeni u hrvatskoj himni "Lijepa naša domovino". Spominjanje hrasta u himni pokazuje njegovo značenje za naraštaje koji su svojim životom i radom bili vezani za hrast i hrastovu šumu. Od Slavonije, Baranje i Srijema, preko Posavine, Podravine, Hrvatskog zagorja, Banovine i Korduna, pa sve do Istre i Dalmacije hrastove šume su podarile svoje blagodat pučanstvu na tim prostorima.

Zbog toga je bilo više razloga da Hrvatska pošta izda seriju maraka s našim hrastovima čiji je autor grafičar litograf iz Zagreba Vinko Zečić. (Flora, br.2)

VLASTELINSKI DVORAC U VALPOVU

Valpovačka se utvrda, kao rijetko koja srednjovjekovna utvrda u Hrvatskoj, uspjela sačuvati do danas, i to ponajprije zato jer je Turci prilikom napuštanja nisu srušili, jer se održala kakva-takva opstojnost vlastelinstva i jer je novi dvorac urastao u srednjovjekovnu utvrdu. Stvorena je tako jedinstvena i povijesno-arhitektonska vrlo vrijedna srednjovjekovno-barokna cjelina koja nadilazi mjerilo današnjega, razmjerno malenoga Valpova i koja gradu daje osobit i prepoznatljiv identitet. Valpovački dvorac s utvrdom i velikim perivojem jedan je od najznačajnijih spomenika svjetovne arhitekture sjeverne Hrvatske. Smješteno u plodnoj ravni, u blizini rijeke Drave, na prostoru rimskoga grada Iovialae, Valpovo je oduvijek bilo poznato po orijaskim hrastovim šumama, lovištima i stočarstvu, ali i po nekad glasovitoj šljivovici te vinu od jabuka i krušaka, jer vinogradi u valpovačkom kraju nisu uspijevali. Valpovo se pamt po hrvatskom povjesničaru, franjevcu Matiji Petru Katančiću, rođenom u Valpovu, kao i po dvjema obiteljima koje su 224 godine posjedovale dvorac i vlastelinstvo - baruni Hillebrand von Prandau i grofovi Norman-Ehrenfels.

Pogled na dvorac u Valpovu

Valpovačka srednjovjekovna feudalna gospoštija postojala je u 14. stoljeću, kada ju je posjedovao Sandin i njegov sin Ivan de Solvagh. Kad je ta obitelj ostala bez nasljednika, kralj Sigismund daruje valpovački posjed 1397. godine mačvanskom banu Ivanu Moroviću koji je sagradio tvrđavu i dvor, u sklopu kojega je podignuta i kapela sv. Ladislava Kralja. Moroviću su još posjedovali velik dio slavonske Podravine i zemlju u Baranjskoj županiji, te su postali u 15. st. najmoćniji plemići u Slavoniji. Kada je rod Morovića izumro, kralj Matijaš Korvin darovao je Valpovo 1481. godine Petru i Matiji Gereb de Wyngarth. Gospoštiji je tada pripadala valpovačka tvrđava, trgovište Valpovo i 174 sela. Valpovo ponovno mijenja gospodara 1512., kada dolazi u posjed palatina Emerika Perenyija. Njegovi su nasljednici posljednji vlasnici Valpova prije pada pod Turke. Valpovačku tvrđavu osvojio je 23. lipnja 1543. požeški sandžakbeg Murad-beg Tardić. Nakon 144 godine turske vlasti, austrijski general Dunnewald prisilio je 30. rujna 1687, tursku posadu u valpovačkoj tvrđavi na predaju.

Srednjovjekovna valpovačka tvrđava (Castrum Walpo) spominje se prvi put 1438. godine. Nekoliko grafičkih vrela s kraja 17. st. i usputni opis tvrđave službenika austrijske Dvorske komore iz 1698., prigodom popisa Valpova, daju nam predodžbu o izgledu valpovačkoga staroga grada. On je potkraj 17. st. već bio znatno oštećen zbog starosti i ratova. Tvrđava je u tlorisu imala oblik nepravilnoga izduženoga trokuta u kojega je sjevernom kutu, okrenuta prema rijeci Dravi, stajala visoka kula. Bila je pokrivena šindrom (daščicama), u njezinu podrumu bio je zatvor (temnica), a naslonjene na nju, sa zapadne strane, stajale su ruševine kapele sv. Ladislava, koja je u tursko doba bila pretvorena u džamiju. Kula je i danas sačuvana. Na njezinu prvom i drugom katu nalazi se po jedna okrugla prostorija, svodena niskom kupolom. Na sredini prvoga kata nalazi se grb - vjerojatno plemićke obitelji Morović, a na

stubama zavojitoga stubišta, te na prozorima i dovratnicima kule nalaze se kasnogotički klesarski znakovi. Tvrđava je bila okružena širokim jarkom, ispunjenim vodom iz rijeke Karašice. Do ulaza u tvrđavu vodio je drveni most duljine 30-40 koraka.

Valpovo je nakon oslobođenja od Turaka potpalo pod vlast austrijske Dvorske komore. Kralj Karlo VI. daje valpovački posjed 31. prosinca 1721. Petru Antunu barunu Hillebrandu von Prandau (1676.-1767.) kao nagradu za dvadesetogodišnji rad u Dvorskoj komori u Beču i kao zahvalnost za posuđenih 100.000 forinti. Budući da Petar Antun tada još nije imao sina, njegove su kćerke 18. ožujka 1726. bile izjednačene u pravima s muškim nasljednicima. Od tada pa do ukidanja vlastelinstva 1945. godine valpovačkim je vlastelinstvom upravljalo samo pet muških gospodara: tri člana barunske obitelji Hillebrand von Prandau (Petar Antun, Josip Ignac i Gustav) te dva člana grofovske obitelji Normann Ehrenfels (Rudolf I. i Rudolf II.).

Nakon smrti Petra Antuna Hillebranda, valpovačku gospoštiju nasljeđuje njegov sin iz drugoga braka Josip (Josef) Ignac I. (1749.-1816.). Njegov sin Gustav (1807.-1885.) bio je još maloljetan kada umire Josip Ignac, pa posjedom upravlja od 1816. do 1831. Josipova udovica Marija rođ. grofica Pejačević. Gospoštija se 1831. godine dijeli na dva dijela između Josipovih sinova Gustava i Karla (1792.-1865.), te se ustrojava vlastelinstvo sa sjedištem u Valpovu, koje je pripalo Gustavu, i vlastelinstvo sa sjedištem u Donjem Miholjcu, koje je pripalo Karlu. Nakon Karlove smrti 1865. godine, donjomiholjački posjed pripao je Gustavu, ali se vlastelinska uprava vodi odvojeno od valpovačkoga posjeda. Gustav je bio posljednji muški član obitelji Hillebrand von Prandau. Njegova starija kćerka Marijana (1828.-1891.), nasljeđuje 1885. godine Valpovo, a Stefaniya Donji Miholjac. Oba vlastelinstva dolaze udajom Gustavovih kćeri u posjed novih plemićkih obitelji: Valpovom od tada upravlja grofovi Normann-Ehrenfels, a Donjim Miholjcem grofovi Mailath von Szekhely. Nakon smrti Marijane, valpovačko vlastelinstvo nasljeđuju 1892. godine njezina djeca: Rudolf I. (1858.-1942.), Gustav i Ana, udana grofica Csaky. Rudolf I. dobiva dvorac u Valpovu i dvije trećine posjeda (otkupljuje i dio od sestre Ane), a Gustav dobiva jednu trećinu posjeda sa sjedištem u Bizovcu. Valpovačko vlastelinstvo grofova Normann bit će podijeljeno na dva dijela do 1919. godine, kada ga je Rudolf I. otkupio od brata Gustava i ponovno ga priključio valpovačkom posjedu. Rudolf I. razdijelio je vlastelinstvo darovnim ugovorom iz 1928. svojoj djeci: sinu Rudolfu II. (r. 1891.) i kćerkama: Mariji Ani, udanoj pl. Berks; Mariji Ueri, udanoj grofici Csaky, i Mariji Tereziji, poslije udanoj grofici Coronini. Rudolf II. dobio je jednu polovicu, a njegove sestre po jednu šestinu posjeda.

Završetkom agrarne reforme 1934. godine, valpovačkom vlastenstvu oduzeto je 95% poljodjelskih površina, pa su za diobu ostale gotovo samo šume. Grofovska obitelj Normann-Ehrenfels živi u dvorcu u Valpovu do 1945., kada je vlastelinstvo ukinuto i kada su se članovi obitelji odselili u Austriju gdje žive i danas.

Povijest dvorca, vlastelinstva i samoga mjesta Valpovo isprepleteno je i povezano s dvjema, već spomenutim obiteljima: Hillebrand von Prandau i Normann-Ehrenfels. Obitelji Hillebrand, podrijetlom iz Tirola, dodijeljeno je plemstvo 1579. u doba cara Rudolfa, a viteško plemstvo 1674., kada im je car Leopold I. proširio grb i dodao pridjevak de Prandau. Postoji priča koja kaže da Prandau dolazi od njemačkih riječi Brand-Au što znači "gorući gaj", čime se htjelo obilježiti velik šumski požar na njihovu imanju u Tirolu. Goruće stablo na obiteljskom grbu podsjeća na taj događaj. Barunski naslov Sv. Rimskoga Carstva obitelj nosi od 3. siječnja 1704. kada je on dodijeljen Petru Antunu. Ugarski indigenat dobio je Petar Antun 1723. godine. Obitelj Normann potječe od staroga plemstva iz 13. st. Podrijetlom je, prema obiteljskoj predaji, s otoka Rugen, a poslije je Wurtenberga (Njemačka). Obitelj je dobila grofovstvo 1809. u Wurtenbergu. Obitelji Normann podijeljeno je, prema zaključku Hrvatskoga sabora, ugarsko-hrvatsko plemstvo 1896. i nakon toga upisano je u maticu plemstva Virovitičke županije.

Vlastelinstvo Valpovo, od utemeljenja 1721. pa do ukidanja 1945. godine, pokazuje četiri različita razdoblja u upravno-gospodarskom ustrojstvu: prvi (1721.-1790.) kada vlasnik ne živi u Valpovu, nego upravlja preko upravitelja, i kada se posjed daje u zakup; drugi (1790.-1848.) kada vlasnici žive na posjedu i kada se gospoštija dobrim vođenjem uzdiže među najjače i najveće slavonske posjede; treći (1848.-1885.) kada vlastelinstvo prelazi iz feudalnoga u kapitalistički posjed; i četvrti (1885.-1945.) kada opća kriza te svjetski ratovi i agrarne reforme uništavaju vlastelinstvo. Dok je obitelj

Simboli Božića 2002.

Kad bismo tražili simbole koji bi mogli dobro opisati Božić 2002. u Hrvatskoj, zacijelo bi to bili: s jedne strane gorskokotarska smreka na Trgu sv. Petra u Vatikanu, a s druge strane činjenica da su 18. prosinca stupile na snagu nove zakonske odredbe po kojima se za buduće umirovljenike smanjuje i "najniža mirovina" i prijevremena starosna mirovina. Obje te činjenice, bez obzira na to što nisu sudbinski ili egzistencijalno važne za većinu hrvatskih državljana, veoma su rječite upravo kao simboli.

Gorskokotarska smreka na Trgu sv. Petra u Vatikanu kao dar najboljem hrvatskom prijatelju papi Ivanu Pavlu II. sa svim popratnim zbivanjima označuje onu ljepšu, bogatiju i sretniju stranu sadašnjega života u Hrvatskoj. U to događanje, uključujući i aranžmane u dvorani za audijenciju, ugrađeno je puno hrvatskoga umijeća, kreativnog i baštinjenog umjetničkog genija, ponosa i Božjega dara Hrvatima, te je sve to slika bogate i vrijedne katoličke komponente u suvremenom hrvatskom društvu s kojom se Hrvatska pred svjetskom javnošću legitimira kao zemlja eminentno zapadnoeuropske kulture i identiteta. Taj blistavi simbol, kojim je današnja Hrvatska na čas zablistala pred dijelom svjetske javnosti, podsjeća i na entuzijazam svih onih koji se trude pravim vrijednostima duha, uma i srca oplemeniti naše domove, crkve i trgovce, te je istodobno i kritika znatno proširenog kiča kao i sve snažnijeg konzumizma koji vanjskim blještavilom nevješto prikriva pojave duhovnih praznina.

Premda stupanje na snagu novih zakonskih odredaba po kojima se za buduće umirovljenike smanjuje i "najniža mirovina" i "prijevremena starosna mirovina" pogađa samo one koji će nakon 18. prosinca ići u mirovinu a imaju 30 godina ili više mirovinskog staža i imali su male plaće te one koji će u prijevremenu starosnu mirovinu, znakovito je da se tim odredbama onima koji imaju malo, zapravo premalo za čovjeka dostojan život, određuju još manja primanja u mirovini. Siromašni, dakle, postat će tim odlukama još siromašniji, i to u državi koja se je u Ustavu definirala kao socijalna država! Doda li se tome da su vlasti donijele odluku po kojoj se nove odredbe primjenjuju od 18. prosinca a ne od 1. siječnja sljedeće godine, teško se oteti dojmu da su vlasti upravo željele zaskočiti one među siromašnima koji su se krajem ove ili početkom sljedeće godine spremali u mirovinu da ne dobiju povoljniju mirovinu. Takav postupak vlasti rječiti je znak besćutnosti političkih elita prema onima kojima je u sadašnjem hrvatskom društvu najteže kao i znak toga da sadašnje političke elite koje, čini se, najčešće funkcioniraju po načelu ucjene ili kupovine, i ne mare previše za vitalne probleme hrvatskih državljana i hrvatske države.

Znak takvih prilika u sadašnjoj Hrvatskoj osobit je izazov za sve ljude dobre volje, za sve hrvatske građane, a osobito za katoličke

vjernike. Izostanak dobroga upravljanja državom, narodnim blagom i svime onima što Hrvatskoj daje komparativnu prednost trebao bi imati posljedicu svjesnog izabiranja, svjesne odluke, za krajnje zaoštavanje odgovornosti svih dobronamjernih hrvatskih državljana, osobito katoličkih vjernika. "Naša domovina, o čijoj su samostalnosti sanjale mnoge generacije hrvatskih sinova a naša je imala milost i sreću da te snove uz velike žrtve ostvari, može i mora svakom pripadniku hrvatskog naroda i svakom građaninu pružiti materijalne i duhovne uvjete za život dostojan čovjeka. Tko želi ostvarivati evanđeoski ideal svetosti, ne može biti ravnodušan prema ovim opravdanim zahtjevima" - istaknuli su hrvatski biskupi u svom dokumentu "Na svetost pozvani". Tim riječima naši biskupi podsjećaju sve vjernike na njihov dio odgovornosti za ostvarenje materijalnih i duhovnih uvjeta za život dostojan čovjeka. Dok se političke elite, takav je barem dojam, sve više zaokupljaju pripravom za buduće izbore, odnosno brigom za zadržavanje ili stjecanje vlasti koja onda donosi različite povlastice, pred sve ljude dobre volje, a osobito vjernike, nameće se hitna zadaća preuzeti svoj dio odgovornosti za hrvatski narod, hrvatsko društvo i hrvatsku državu. To za vjernike ponajprije znači - polazeći iz sigurnosti Božjega utjelovljenja u ovaj svijet i iz sigurnosti da dobro ne samo da nikad ne može biti izgubljeno nego da će upravo trijumfirati - hitno sazrijevanje u političkoj kulturi, jer jedino politički kultivirani građani mogu prozreti nečasne, sebične nakane i ciljeve političkih elita te ih onemogućiti u njihovom razornom naumu. Ta zadaća u okolnostima tako visoke političke instrumentaliziranosti medija nije lagana, ali je neodgodiva i presudna da u suvremenom hrvatskom društvu naraste kritična masa koja neće dopustiti da izbori više budu u prvome redu rušenje dosadašnjih vlasti nego da budu davanje prilike boljim, poštenijima, za opće dobro i nacionalne interese zauzetijima. što širi krug ljudi dobre volje, osobito vjernika, morao bi shvatiti tehnologiju funkcioniranja vlasti i njezinih medijskih pomagala kod nas, tj. političku obmanu kojom se svjesno stvaraju dimne zavjese iza kojih se vuku dalekosežni i često nepopravljivi potezi protivni općemu dobru ili nacionalnom interesu. Ne nastavlja li se, primjerice, jednako etički neprihvatljiva i za opće dobro hrvatskoga naroda pogubna privatizacija, kao i za prošle vlasti - čak po istom zakonu, u sjeni velikih javnih afera, s tek jednom razlikom: prije su privilegije sa štetnim posljedicama uživali domaći građani, a sada se to po istom ključu omogućava strancima!? Hrvatski razbor, ponos, baštinjeno stoljetno iskustvo, kulturno nasljeđe, ali i sadašnje sposobnosti i spremnosti na požrtvornost mogu i moraju po poštenim i časnim ljudima izboriti bolju sutrašnjicu za čitav hrvatski narod i sve hrvatske državljane.

Glas Koncila, 51-52/2002

Preporučujemo Vam: TRAVEL SERVICE LTD.

Special agents for CROATIA AIRLINES MEMBER OF IATA

CAR RENTALS IN CROATIA

GeneralTourist travel Service Ltd. je jedna od najuglednijih putničkih agencija u Kanadi. Utemeljitelj i vlasnik ove poznate tvrtke je obitelj Lončarić. Profesionalnim uslugama ove agencije koriste se Hrvati iz Kanade, Hrvatske, Ujedinjenih Američkih Država i drugih zemalja, već više od 30 godina.

- Naša agencija zastupa gotovo sve zrakoplove i pomorske linije.
- Organiziramo grupna (charter) putovanja s najnižim cijenama, naročito u domovinu Hrvatsku.
- Također, već više od 30 godina, obitelj Lončarić uređuje i emitira hrvatski radio sat "Zvuci Hrvatske" kojeg možete slušati na radio postaji CHIN 100.7 FM u tjednu od 2:00-3:00 sati i nedjeljom u 12:00 na 15.40 AM
- Za sve informacije obratite se na nas ured.

Ivica (John) Lončarić

3045 Southcreek Road Unit 1, Mississauga, Ontario L4X 2X6
(905) 602 8900, Generaltourist@ICA.net, www.generaltourist.com, Fax: (905) 602 8899

CHIN Radio is now broadcasting LIVE on the Internet 24 hrs a day! Check out our new and improved website: chinradio.com and listen to FM 100.7 FM and AM 1540 live on your computer! email us your comments at: promotions@chinradio.com. We would like to hear from you!

Božić u našoj zajednici

Iz rada hrvatske Vlade i Sabora

SABOR - NAKON VIŠETJEDNIH NATEZANJA 115 ZASTUPNIKA DALO ZELENO SVJETLO NOVOM RJEŠENJU MANJINSKOG PITANJA

ZAGREB - Sa 115 glasova "za" Hrvatski sabor je, nakon više tjedana napetih i iscrpljujućih pregovora, usvojio Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina. Komotnu dvotrećinsku većinu osigurali su, uz glasove vladajuće koalicije, i sve oporbene stranke, suzdržani su bili HDZ-ovac Ante Beljo i nezavisni zastupnik Ivo Lončar, a protiv se izjasnio samo Klub HSP-HKDU, koji je do kraja ustrajao u stavu da se ovim zakonom manjinama osiguravaju veća prava nego što im ona, po njihovu broju i utjecaju, doista i pripadaju.

Iako je do posljednjeg trenutka najavljiavao da neće prihvatiti novi Ustavni zakon, za njega je ipak glasovao i Milan Đukić (SNS) pa je izbjegnuta paradoksalna situacija da najznačajniji dokument koji regulira prava manjina ne prihvati zastupnik najbrojnije nacionalne manjine u zemlji. Prema vlastitom priznanju, "teška srca" Ustavni je zakon podržao i IDS-ovac Damir Kajin, iako nije prihvaćen njegov amandman da se pripadnicima manjina osigura dvostruko pravo glasa po kojemu bi oni, osim manjinskih zastupnika, mogli glasovati i za stranačke liste.

Parlamentarni je konsenzus temeljen na usuglašenom amandmanu svih stranaka i predstavnika manjinskog kluba koji određuje da će se poštovati stečena prava pripadnika nacionalnih manjina, te da će se njihovi predstavnici birati izravno, u posebnim izbornim jedinicama. Kako su najviše polemika izazvali upravo različiti modeli njihova izbora u parlament, u Ustavnom je zakonu zadržana tek opća formulacija po kojoj manjine imaju pravo na najmanje 5, a najviše 8 svojih zastupnika.

Srbi bi, kao nacionalna manjina čiji udjel u stanovništvu premašuje 1,5 posto, imali od jednog do tri zastupnika, dok će se vruće pitanje fiksne ili nefiksne kvote, tj. konačnog broja zastupnika najveće nacionalne manjine riješiti novim izbornim zakonom. Ovakvo je rješenje otvorilo vrata da manje brojne manjine zadrže svoja četiri zastupnika, ali i da u parlament uđu i predstavnici drugih manjina koje žive u Hrvatskoj, u prvom redu Bošnjaka, Slovenaca ili Roma.

Korekciju je doživio i pojam manjinska samouprava, koji je, na inzistiranje HDZ-a, zamijenjen Vijećem nacionalnih manjina, a zanimljivo je da je najveća oporbena stranka, doznaje se u parlamentarn-

JEDNOGLASNA PODRŠKA ZVONKU BUŠIĆU

Jednoglasno, sa 117 glasova i bez rasprave, Hrvatski je sabor donio rezoluciju kojom se od SAD-a traži da odobre premještanje Zvonka Bušića u Hrvatsku na daljnje izdržavanje zatvorske kazne. Bušić je osuđen na 30 godina, i to zbog otmice zrakoplova 1976. godine, a kazna mu istječe 12. rujna 2006. godine. Sabor je rezolucijom obvezao Vladu da od ovlaštenog tijela Vijeća Europe zatraži da posreduje kako bi se Zvonko Bušić premjestio u Hrvatsku, a Vlada je zadužena i da učini sve ostalo što je potrebno radi konačnog premještanja osuđenih hrvatskih državljana iz SAD-a u Hrvatsku na daljnje izdržavanje zatvorske kazne. O rezoluciji će Sabor izvijestiti Vladu i Kongres SAD-a, baš kao i Parlamentarnu skupštinu Vijeća Europe. (Slobodna Dalmacija 14. prosinca)

PROTIV UKIDANJA LISTE ZA DIJASPORU

Tražimo da dijaspora u idućem sazivu Sabora ima najmanje pet, a najviše osam zastupnika - jedinstven je zahtjev parlamentarne oporbe, nezavisnih i manjinskih zastupnika koji su se u petak, nekoliko sati nakon usvajanja Ustavnog zakona o nacionalnim manjinama, oglasili priopćenjem u kojemu se traži da se hrvatskom iseljeništvu i dalje osigura pravo na izbor njihovih zastupnika u posebnoj izbornoj jedinici. Time je jedan od "repova" konsenzusa oko Ustavnog zakona razotkrilo glavne razloge HDZ-ova pristanka da ipak podrži ovaj dokument.

Zauzvrat, u idućim pregovorima o novom izbornom zakonu najjača oporbena stranka dobila je potporu predsjednika Kluba zastupnika manjina Borislava Graljuka u nastojanjima da se lista za dijasporu ipak ne ukine. Zajedničko priopćenje trebalo bi postati snažnom sugestijom vladajućoj koaliciji, ali je u praksi ničim ne obvezuje, jer za usvajanje izbornog zakona nije potrebna dvotrećinska većina.

(Slobodna Dalmacija 14. prosinca)

im kuloarima, do posljednjeg trenutka pokušavala svoj glas za Ustavni zakon "istrgovati" čvršćim jamstvima da vladajuća koalicija u novom izbornom zakonu neće ukinuti listu za dijasporu.

Zahvaljujući činjenici da je Sabor u petak usvojio izmjene Zakona o porezu na promet nekretnina građani koji kupuju prvi stan ili kuću, ne bi li riješili stambeno pitanje, moći će od iduće godine to učiniti bez plaćanja pet-postotnog poreza na promet nekretnina. Zastupnici su prihvatili i Vladin amandman kojim je ta povlastica proširena i na kupnju zemljišta za gradnju kuće veličine do 600 metara četvornih. Uz to, svi koji sada prvi put rješavaju stambeno pitanje i radi toga kupuju nekretninu, a još nisu dobili rješenje Porezne uprave, također će biti oslobođeni plaćanja tog poreza.

Sabor je prihvatio i prijedlog izmjena zakona kojim se uređuju plaće državnih i pravosudnih dužnosnika te sudaca, obvezavši Vladu da do 13. travnja 2003. tim dužnosnicima osigura pravo na dodatak od 0,5 posto na svaku navršenu godinu staža, a najviše 20 posto. Iako su zastupnici tražili da se to pravo počne primjenjivati od početka 2003. godine, na prijedlog potpredsjednika Vlade Gorana Granića Sabor je prihvatio da Vlada to pitanje uredi tako da institut 0,5 posto realizira do sredine travnja. Izmjenama spomenutih zakona, plaće dužnosnika uklopit će se u sustav obračuna koji vrijedi i za ostale proračunske korisnike pa će dužnosnici ubuduće imati porezne olakšice kao i drugi građani. (Slobodna Dalmacija 14. prosinca)

OD 1. SIJEČNJA 2003. NOVE OSOBNE ISKAZNICE

Tijekom sljedeće godine oko 800.000 hrvatskih građana zatražit će i dobiti novu osobnu iskaznicu, procjenjuje Ministarstvo unutarnjih poslova. Nakon 1. siječnja 2003. počeo će se primjenjivati novi Zakon o osobnim iskaznicama, koji donosi niz promjena. Na iskaznicama neće biti JMBG-a, bit će manje od postojećih, a podaci će biti ispisani na hrvatskom i engleskom jeziku te, prema potrebi, na jeziku nacionalne manjine.

- Toliki broj zahtjeva očekujemo jer je većina građana osobne iskaznice izvadila 1992. ili 1993. godine i sada im istječe desetogodišnji rok valjanosti. No, htjela bih napomenuti da svima onima koji su osobne iskaznice izvadili prije 1. siječnja 2003. one vrijede do datuma isteka te ih ne moraju mijenjati nakon 1. siječnja - kazala je Zinka Bardić, glasnogovornica MUP-a.

Nove osobne iskaznice bit će prilagođene europskim standardima, a novost je da će imati i najviše standarde zaštite pa će mogućnost krivotvorenja biti svedena na minimum. Na novim će iskaznicama potpis i fotografija biti skenirani, što znači da će biti olakšan i promet na graničnim prijelazima. Naime, dosad se u računalno trebalo upisivati ime, prezime i JMBG, a sada će ta procedura biti ubrzana. Dovoljno će biti da se optičkim čitačem prijede preko iskaznice kako bi se znalo je li osoba zbog nečega tražena.

Zbog velikih mjera zaštite te zbog informatizacije sustava za izradu osobnih dokumenata, promijenit će se i način izdavanja osobnih iskaznica. - Građani će sada trebati ispuniti obrazac te predati zahtjev za izdavanje osobne iskaznice. Novu će iskaznicu trebati čekati do 30 dana, upravo zbog primjene svih ovih mjera. Očekujemo da će u većim policijskim upravama nove iskaznice biti gotove u roku od sedam do 15 dana, dok će se u manjim upravama čekati i do 30 dana. U međuvremenu, građani će prilikom predavanja zahtjeva za novu iskaznicu dobiti potvrdu, s kojom će im stara iskaznica vrijediti dok ne dobiju novu - kazala je Z. Bardić.

Inače, za vađenje osobne iskaznice dosad je trebao jedan dan. Usprkos najavljenim promjenama osobnih iskaznica, u MUP-u ne očekuju veće gužve i navale građana. Ističu da su najveće gužve bile tijekom 2002., upravo zbog činjenice da su većini građana osobni dokumenti prestali vrijediti.

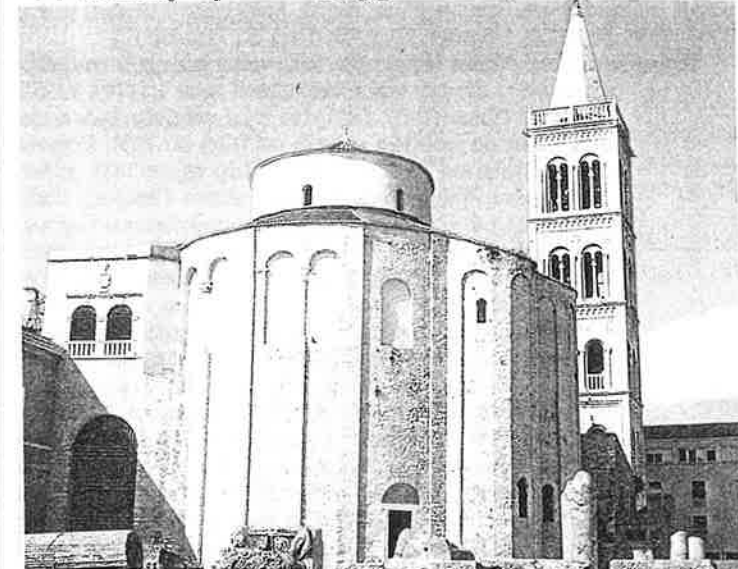
Potrebno za novu iskaznicu

- * domovnica
- * izvod iz matične knjige rođenih - ne stariji od 6 mjeseci
- * dvije slike 3 x 3,5 cm
- * obrazac br. 2
- * uplata na račun MUP-a 48,50 kn (posebnom uplatnicom) (Večernji list)

Dr. Sc. Dragutin Pavličević: KRATKA POLITIČKA I KULTURNA POVIJEST HRVATSKE Kulturna i prirodna baština na području Republike Hrvatske

SPOMENICI PISANE I LIKOVNE KULTURE

Malo je naroda u Europi, gotova da ih i nema, koji su doselili na područje Rimskog Carstva, u njegov zapadni dio, a da se nisu romanizirali i utopili u toj višoj kulturi, izgubili svoj jezik a često i ime (Franci, Burgundi, Goti, Langobardi). To se, međutim, nije dogodilo s Hrvatima koji su primili tekovine te kulture, zatim i kršćanstvo, djelimice pismo (latinicu), ali se nisu nikada asimilirali, nego su, naprotiv, brojne Iliroromane, Avare, Vlahe i dijelove drugih naroda kroatizirali. Taj proces kroatizacije najbolje se mogao pratiti baš na rimskim, bizantskim gradovima u istočnoj, hrvatskoj obali Jadranskog mora, npr. u *Splitu, Zadru, Trogiru, Rabu, Dubrovniku* i drugima čija je kroatizacija trajala sve do novijeg doba.

Crkva Sv. Donata u Zadru

Isto tako možemo ne bez ponosa reći da ima malo naroda koji su na temeljima rimske i bizantske kulture stvarali svoju vlastitu koja je usprkos utjecajima ipak autohtona, iako u skromnijim razmjerima, što potvrđuju brojne crkvice često izgrađene na temeljima rimskih hramova, ali samo na jednom dijelu tih golemih građevina. Npr. crkva *Sv. Križa u Ninu* je, zapravo, katedrala u malom, a grad Nin, koji su Hrvati podigli na mjestu antičke Nóna, uostalom kao i susjedni hrvatski gradovi po postanku kao što su *Biograd i Šibenik*, pokazuju kako su Hrvati ubrzo usvojili pomorsku i urbanu kulturu svojih prethodnika i uskoro postali takmaci grčko - rimskim primorskim gradovima koji su u pravilu bili od njih stariji najmanje jedan milenij. Pa i najmlađi među njima, *Split*, koji je 1998. godine slavio 17 stoljeća svog postojanja.

Ono po čemu se Hrvati ističu i razlikuju od slavenskih i drugih srednjoeuropskih naroda je broj *pisanih spomenika u kamenu* s imenima njihovih *knezo-va i kraljeva*, po *poveljama* koje su njihovi vladari ostavili u originalu ili prijepisima, po opisima bizantskih i franačkih kroničara, po spisima i zapisima koji su sačuvani u rimskim arhivama, poglavito onom Sv. Stolice, dakle po pisanim spomenicima od iznimne povijesne važnosti. Hrvati, kao narod drže da je njihova povijest u *"stijenu upisana"*, a to potvrđuju odlomci u kamenu s imenom kneza *Tipimira, Branimira*, te spomenik nad spomenicima kakvi su npr. *Višeslavova* kriptonica koja svjedoči ne samo o tome da su Hrvati prihvatili kršćanstvo nego i *zapadnu kulturu i civilizaciju*. To se isto može reći i za Bašćansku ploču s početka 12. st. koja je unikat kakvim se ne može podičiti ni jedan slavenski narod, tj. da imaju urezano u kamen ime svojega *vladara Zvonimira*, da se tu izričito kaže da je on *kralji* da je sve to napisano i hrvatskim jezikom i hrvatskim pismom. I to u vrijeme kad onodobno Europom dominiraju *latinski jezik i latinica*, te na istoku grčki jezik i pismo.

Među poveljama najvažnija je ona iz *852. godine* koja se sačuvala u prijepisu, a sponinje i ime *kneza Tipimira* i ime naroda, tj. *Hrvati*, iako su Grci taj naziv, za koji mnogi drže da je *iranskog podrijetla*, zapisali i šest stoljeća prije toga. Isto tako je važna isprava koju 879. izdaje *Hrvatima papa Ivan VIII.* i priznaje *kneževinu, tj. državu Hrvata*, kao i njenog *kneza Branimira*. Hrvatski kralj *Petar Krešimir IV.* zapisuje u jednoj darovnici kako je *Jadransko more - mare nostrum - tj. naše dalmatinsko more*. Sačuvana preisa hrvatskog kralja *Zvonimira papi Grguru VII.* onom koji je Henrika IV., velikog njemačkog cara, natjerao u Canossu, potvrđuje "cno na bijelom" kako je on zakoniti *kralj*

Hrvatske. Ako tome dodamo čitavo poglavlje koje bizantski car *Konstantin VII. Porfirogenet* posvećuje Hrvatima, te kronike popa Dukljanina, *Tome Arhidakona*, arapske, ugarske, ruske i druge zapise, onda možemo zaključiti kako je o postojanju hrvatske srednjovjekovne države, prve kraljevine među svim Slavenima, sačuvano mnogo izvora koji potvrđuju kako su Hrvati bili iznimno važan činitelj na međuprostoru Franačkog na zapadu i Bizantskog Carstva na istoku.

Rekosmo da su *Hrvati* već u 12. st. pisali na svom pismu i jeziku, ali treba dodati da su se služili, zapravo, s *tri pisma, tj. latinicom, glagoljicom i jednom verzijom ćirilice zvanom bosančica*. Jezik kojim su se služili u to doba bio je *staroslavenski*, tj. ondašnji jezik koji su tada razumjeli svi slavenski narodi. Posebno treba istaknuti da su Hrvati jedini narod koji je ishodio pravo obavljanja *svete službe Božje na svom jeziku*, a svi ostali su se morali služiti jednim od tada priznatih jezika (latinski, grčki, hebrejski). A danas, kad se svi narodi u službi Božjoj koriste svojim nacionalnim jezicima, Hrvati se i opet razlikuju jer osim hrvatskog književnog jezika u uporabi je u zapadnoj Austriji i istočnoj Mađarskoj *jezik Gradišćanskih Hrvata*. Do tih posebnosti došlo je ne samo zbog specifičnog položaja između Zapadne i Istočne crkve, odnosno Franačkog pa Njemačkog Carstva i Bizanta, nego i zbog uporne borbe i narodne samosvijesti u ondašnjih Hrvata koji su znali sačuvati ono što je činilo plemenski, narodni a danas nacionalni identitet.

U razdoblju od 12. do 16. st. kad Hrvatska živi u zajednici s Ugarskom, kad te dvije zemlje povezuje zajednička dinastija, tzv. personalna unija, postoje brojni *dokumenti na latinskom* i ponešto na hrvatskom jeziku, npr. isprave zajedničkih kraljeva, *Kolomana* u 12., *Bele IV.* u 13. st. i drugih, ali i *zapisi hrvatskih sabora*, ali, što je najvažnije, i tekst prvih gradskih i drugih *statuta i zakonika*. Najvažniji među njima je *Vinodolski zakon iz 1288.* pisan *hrvatskim jezikom i glagoljicom*. To pokazuje kako je hrvatsko društvo 13. st. već gospodarski i kulturno razvijeno, kako ima svoje stoljetne *pravne norme, običajno pravo*, koje tada prvi put zapisuje svojim jezikom. Isto tako su važni *Trogirski, Korčulanski, Poljički* i drugi statuti, *Statut Zagrebačkog kapitla*, prvi *urbani*, a sredinom 15. st. nastao je i tzv. *Istarski razvod* koji je pisan također hrvatskom jezikom i glagoljicom, ali prvi njegovi zapisi potječu iz 1325. godine. Razvod zapravo znači podjelu zemlje, tj. određivanje međa, a taj je dokument iznimno važan zato što pokazuje da je i *Istra*, iako u *mletačkoj upravi*, bila po *etničkom sastavu, pismu, jeziku i kulturi hrvatska zemlja*.

Među najljepše i najbogatije ilustrirane pisane spomenike srednjeg vijeka spadaju *misali*, tj. crkvene knjige pisane rukom na pergamentu, a svezane uz službu Božju - misu. Sačuvali su se misali čak iz 11. i 12. st., pa Zagrebački misal biskupa *Kažotića* iz 14. st. i istodobno *Trogirski, Vatikanski i Misal kneza Novaka*. Ova dva posljednja, pisana glagoljicom, spadaju među ponajljepše misale iz hrvatske kulture baštine. Treba posebno istaknuti da je i prva knjiga poslije Gutenbergova izuma bio *Misal po zakonu Rimskog dvora iz 1483.* (Košinj?) i njegov skori preisak u *Senju 1494.* godine. Uz spomenute postoje i misali *Jurja od Topuskog i Pavla Modušanina*, oba iz 15. stoljeća. Službeni *Rimski misal iz 1570.* preveo je s latinskog *Bartol Kašić*, ali nije objavljen, a prvi preuređeni *misal na hrvatskom jeziku* objavljen je 1969. u Zagrebu.

U Bosni je od 12. st. nastajala posebna banovina u sjeni hrvatsko - ugarskog kraljevstva i pod njenim suverenitetom. Ta banovina, poglavito za *banu Kulina* (1180.-1204.) nastoji voditi i samostalnu politiku i jačati gospodarske odnose. To se isto odnosi i na hrvatski *Dubrovnik* koja tada postaje takmac Veneciji i nastoji uspostaviti dobre odnose i s Bosnom, Srbijom, Dukljom, ali i sa svim sredozemnim državama. *Kulin* s *Dubrovnikom* 1189. sklapa *trgovački ugovor* koji govori mnogo o razvoju gospodarskih i trgovačkih odnosa a pisan je *hrvatskim jezikom*. Sličan je ugovor *Tvrtko I* kao ban bosanskih sklopio s *Dubrovčanima* i, kao i Kulin, oslobodio ih svih nameta i carina u svojoj banovini.

Među likovnim, kiparskim, slikarskim, zlatarskim i drvorezbarskim umjetninama ističu se plutej s likom *hrvatskog kralja s krunom* (Split) i lik hrvatskog *dostojanstvenika iz Biskupije* kod Knina, oltarne pregrade (npr. u crkvi Sv. Martina u Splitu), razni pletemi ukrasi (plutej sv. Nediljice u Zadru), skrinja sv. Šimuna i zbirka nazvana "zlatu i srebro Zadra", vratnice splitske katedrale, rad majstora *A. Buvinje*; prekrasni portal katedrale u *Trogiru*, rad majstora *Radovana, Orlandov stup u Dubrovniku*. Među slikarima 15. i 16. st. ističu se *J. Čulinović, B. Jurjev, Vincet iz Kastva (Mitvački ples), A. Medulić, N. Božidarević i minijaturist svjetskog glasa Julije Klović - Croata*. Njihove slike, poglavito religioznog sadržaja, ne zaostaju mnogo za srednjoeuropskim djelima toga doba. (Naklada HIC, 1998)

Nove knjige

"VELIKI ATLAS HRVATSKE"

Nakon dvogodišnjega rada skupine najkompetentnijih stručnjaka s Geodetskoga fakulteta i Prirodoslovno - matematičkoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i stručne recenzije Ministarstva obrane Republike Hrvatske objavljen je "Veliki atlas Hrvatske", dosad najpotpuniji kartografski prikaz Lijepe naše. Kapitalno djelo hrvatske geografije i kartografije pojavilo se u nakladi zagrebačke "Mozaik knjige" (urednica Ivanka Borovac), nudeći na gotovo pet stotina stranica obilje zemljovida, gradskih planova, fotografija, statističkih tabela i tekstualnih opisa značajki hrvatskoga državnog prostora, kakva dosad nismo imali unutar korica jedne knjige.

Glavninu sadržaja "Velikoga atlasa Hrvatske" čine 194 topografska zemljovida, koji prvi put u povijesti Hrvatsku prikazuju tako temeljito i detaljno, u mjerilu jedan prema sto tisuća, što znači da jedan centimetar na zemljovidu odgovara jednom kilometru u prostoru. Taj idealan omjer omogućuje podroban prikaz svih geografskih sadržaja, dakle prirodnih osobina hrvatskoga prostora, ali donosi i obilje dodatnih podataka: o naseljima i gradovima, željezničkim prugama, cestama, zračnim lukama, mostovima, tunelima, kulturno-povijesnim objektima... Za topografskim zemljovidima slijede planovi petnaest najvećih hrvatskih gradova, od Zagreba do Vukovara.

Više od stotinu stranica zapremio je odjeljak "Hrvatska - riječju i slikom" u kojem se tekstem i fotografijama potanko opisuju hrvatske prirodne, povijesne i kulturne osobitosti, praćenjem pet geografskih cjelina: središnje, istočne i gorske Hrvatske, te sjevernog i južnog hrvatskog primorja. Tu pravu malu monografiju o Hrvatskoj dopunjuje zatim dvadesetak tematskih zemljovida s mnoštvom novih obavijesti o reljefu, geološkoj građi, vodama, tlu, klimi, vegetacijskome pokrovu, zaštićenoj prirodi, kulturnome naslijeđu, turizmu, gospodarstvu, prometu, teritorijalnom ustrojstvu, naseljenosti, prirodnome prirastu, dobnoj i spolnoj strukturi stanovništva, stopama rasta, gradovima po veličini...

Pridružuju se tome statistički podaci o zemlji i stanovništvu te nekoliko kazala za lakši dolazak do željenog podatka. Tako bogat podacima "Veliki atlas Hrvatske" bit će zacijelo mnogom čitatelju svakodnevnim vodič po osobitostima domovine. (Večernji list)

"VARAŽDIN SLIKOVNICA"

Stari grad Varaždin

"Varaždin je grad u kojem se ugodno živi i koji se zauvijek voli. Tomjevi, fasade, zelenilo i detalji, atmosfera ulica i trgova, tradicija i kulturno naslijeđe snimljeni su kamerom dugogodišnjeg kroničara grada. Ova je knjiga zbirka vizura, fotografska šetnja gradom, tiskana da prizove sjećanja i probudi znatiželju." To je tekst iz ovitka uz Dan grada Varaždina otiskane i u Gradskoj vijećnici predstavljene (8.12.2002.) fotomonografije "Varaždin slikovnica", nakladnika varaždinske TIVE i djelo skupine autora Zvonimira Kuštera, Davora Puttara i Darka Sačića. Fotomonografija dodosi prelijepe fotografije varaždinskih trgova, ulica, parkova i detalja starogradske palače barokne jezgre, a 250 fotografija Davora Puttara svrstano je prema uvriještenim nazivima gradskih lokacija Korzo, Stari grad, Dućanska, Padovčeva, Panus plac, Park i

Groblje, dok se na kraju daje i nekoliko vizura i detalja varaždinske okolice. Na kraju fotomonografije "Varaždin slikovnica" je tekst o varaždinskoj povijesti Mire Ilijanić. (Vjesnik)

"BRAČKI TESTAMENAT"

Folklorističko-antropološki pogled u nekadašnji život Brača donosi najnovija knjiga arheologinje Vanje Vodanović Kukec "Brački testamenat", koja je predstavljena u Matici hrvatskoj 8. prosinca 2002. To luksuzno opremljeno izdanje nakladničke kuće "Golden marketing" donosi niz razglednica i fotografija bračke zavičajne baštine, kojim je autorica, rođena Bračanka, na dvjestotinjak stranica predstavila svoje uspomene vezane za taj otok.

Činjenično se oslanjajući na tekstove oporuka, na predsmrtnu ili posmrtnu inventuru uglavnom skromnih imanja, odjeće i nakita bračkih stanovnika, autorica analitički pristupa interpretaciji arhivskih spisa. Uz oporuke, vrijedni su i bračni ugovori, ugovori o mirazu ili mladenkinoj opremi, koje autorica u maniri vrhne arheologinje povezuje s materijalnim ostacima. Osim toga, knjiga donosi i crtece i zapise autobiografskog podrijetla. (Hina, Vjesnik)

"HRVATSKA, EUROPA, SVIJET"

Jedna od uspješnica zagrebačkoga "Novog Libera", "Hrvatska, Europa, Svijet - Kronologija" prvi put objavljena prije šest godina, odavno je rasprodana. Pet i pol tisuća njezine prve naklade otišlo je u hrvatske domove i knjižnice, postavši, kako su prvi recenzenti tog vrijednog enciklopedijskog pothvata i najavljivali, "neophodan, pouzdan i stručno verificiran priručnik". Sad se upravo pojavilo i novo, dopunjeno i prošireno izdanje populame "Kronologije" urednika Ive Goldsteina.

Drugo izdanje nudi, razumljivo, mnoštvo podataka o događajima i ličnostima koji su obilježili hrvatsku, europsku ili svjetsku suvremenost od 1996. do danas, postajući tako jednim od najaužurnijih vodiča kroz povijest i sadašnjost civilizacije koji je dostupan hrvatskom čitatelju. Uz obilje ilustrativne građe, u prelijepej likovnoj opremi, knjiga u koju se rado zavrnuje u potrazi za svježim podacima donosi čak sedam tisuća informacija iz hrvatske političke i vojne povijesti, religija, umjetnosti, književnosti, povijesti znanosti, tehničkoga razvoja, glazbe, filma, sporta, a pridruženo im je (u usporednome nizu na stranicama i po godinama) još sedam tisuća podataka iz europskih i svjetskih okvira. Paralelnim prikazivanjem onoga što se zbilo od ljudskih prapočetak do danas u nas, u Europi i u svijetu, prikazano je prožimanje svih kultura i još jednom potvrđeno kako ni jedan narod nije otok među narodima.

Kratak, informativan, znanstveno objektivni opis ljudi i zbivanja u prošlost i sadašnjost izradila je skupina od četrdesetak hrvatskih stručnjaka različitih profila, od znanstvenika u humanističkim disciplinama, preko medicinara i sportaša, do glazbenika i prirodnjaka. Dopune za drugo izdanje izradili su urednik Ivo Goldstein i mr. Ljiljana Jojić. U tim se dodacima donose najnoviji podaci, npr. o Nobelovim laureatima, o dobitnicima Oscara, o medaljama na najnovijim Olimpijadama, o rezultatima posljednjih hrvatskih izbora, o broju stanovnika po najnovijem našem popisu, o predsjednicima umjetničkih ili sportskih društava, rektorima sveučilišta i još mnogo čemu. "Kronologija" je najkraći i najpouzdaniji put do prave obavijesti. (Večernji list, 4. 12. 2002.)

DVOJEZIČNO IZDANJE GOTOVČEVIH "CRNIH JEDARA"

Dvojezično izdanje zbirke pjesama "Cma jedra" / "Black sails" hrvatskog književnika i političara Vlade Gotovca (1930. - 2000.) predstavljeno je 9. prosinca 2002. u prepunoj dvorani Muzeja Mimara u Zagrebu, u povodu druge godišnjice njegove smrti. Nakladnik knjige je Gotovčev institut, pjesme je na engleski jezik prevela je Celia Hawkesworth, a knjigu je uredio Čedo Prica.

Konzulica Veleposlanstva Republike Češke Veronika Konslova na češkom jeziku pročitala je pozdravno pismo češkog predsjednika Vlasta Havela, koji je predsjednik Međunarodnog savjeta Instituta "Vlade Gotovca". Institut "Vlado Gotovac" osnovala je 2001. skupina intelektualaca, znanstvenika i umjetnika s namjerom da se posvete proučavanju Gotovčeve ostavštine rekla je izvršna direktorica toga instituta Andrea Feldman.

Promociji knjige nazočio je, osim članova Instituta te brojnih kulturnih i javnih djelatnika, i hrvatski predsjednik Stjepan Mesić.

Gotovčeve stihove kazivali su dramski umjetnici Rene Medvešek i na engleskom jeziku Tomislav Rališ. O knjizi su govorili književnici Čedo Prica i Nikica Petrak, a na kraju se nazoćnima obratila i predsjednica Instituta "Vlado Gotovac" Simona Šandrić-Gotovac, rekavši kako sva večerašnja izlaganja potvrđuju činjenicu da je Vlado Gotovac i kao pjesnik i kao političar čovjek univerzalne vrijednosti.

(Hina, Vjesnik)

Kako glumiti zaborav?

"Igrajmo otvorenih karata, ljudi. što želite? Zaraditi lovu? Ući u povijest kao prvi promotori hrvatsko-cmogorske (jugoslavenske) kulture u svijetu? U kojem svijetu? Na kojem jeziku? Znači li čiji prijevod igrate? Imate li lektora?.... A zašto ja moram biti nekome pokusni kunić i eksperiment za pokazivanje po bijelom svijetu i zašto ja moram glumiti taj zaborav koji ne mogu zaboraviti?". Ove je rečenice u "Hrvatskom slovu" neki dan napisala hrvatska glumica Anja Šovagović ljudima koji vode hrvatska kazališta i ljudima koji vode hrvatsku kulturu, i ovo je prvi put da se u javnosti otvoreno progovara o političkom nasilju nad hrvatskom kulturom. Naime, situacija s nasilnim bratstvom i jedinstvom što ga tako upomo zagovara nova hrvatska politika prešla je očito svaku granicu, jer nakon afere s HNK-om imamo novu aferu sa zagrebačkim kazalištem Gavella, recept je opet isti, povod je opet isti, a medijski pritisak koji cijele bojne lijevih terorista više preko medija predstavlja klasičan stalinistički sadizam. Glumce se zbog otpora novom bratstvu i jedinstvu počelo tako mahnito vrijeđati preko tiska da je na izvanrednoj skupštini Hrvatskog društva dramskih umjetnika zatraženo da se otkaže suradnja novinarima koji su posve svjesno uvrijedili glumačku profesiju te su u tom smislu spomenuti u prvom redu Ante Tomić, potom Miljenko Jergović, Ivica Ivanišević te list "Feral Tribune". Zatraženo je da se u tom smislu skine predstava Ante Tomića "Što je muškarac bez brkova" koja se igra u HNK-u. Zašto su dakle na listu za odstrijel došli glumci zagrebačkih kazališta? Odgovor je prozaičan - zato jer su se usudili proturječiti ambiciji nove hrvatske kulture politike koja s njima želi manipulirati točno onako kako se manipuliralo u komunizmu, zato jer ih se počelo ucjenjivati tobožnjim životom na grbači radničke klase, zato jer ih se paralelno po medijima počelo prostački vrijeđati, a sve samo zato jer, kako kaže šovagovića, "moraju glumiti zaborav koji ne mogu zaboraviti".

Gosp. Stanko Trtanj i njegov bratić u Sotinu, gdje još mnoge majke traže svoje najmilije.

Lijeva Hrvatska šuti

Da su umjetnici i kulturni djelatnici izjednačeni s bravarima, zidarima i proizvođačima cipela, tvrdilo se samo u komunizmu, danas se po posve istom obrascu doslovce na isti način umjetnicima predbacuje da "primaju plaću, a ne rade" a poštenom inteligencijom se tretiraju samo oni koji bi željeli glumiti u Beogradu i Podgorici. Jer ne spočitava se se glumcima generalno da "ne rade, a primaju plaću", to se prigovara samo onima koji tvrde da "moraju glumiti zaborav koji ne mogu zaboraviti". Papir doista svašta može otpjeti, ali u anale najsravnijih napisanih rečenica hrvatskog tiska svakako će ući i nedavni tekst Ante Tomića koji je ovih dana zapisao između ostaloga i ovo: "U nekoliko navrata posljednjih godina osobno sam se osvjedočio da nekim glumcima nedostaje tri do pet reznjeva sive kore velikog mozga.... naučio sam da izvanredne dramske role ponekad ostvaruju ljudi s intelektom sive čaplje ili ježa..." a da ne bi bilo zabune o čemu zapravo Tomić govori, on će u kontekstu posljednjih pobuna da se ugoste glumci iz Crne Gore napisati i ove riječi: "Osim toga, sedam je godina prošlo, od posljednje bitke na jugu Hrvatske još

dvije više, i ti su se Cmogorci dosad toliko puta ispričali da bi to dostajalo pa sve da su atomsku bombu bacili na Stradun". Da neki blesavi desničar ispiše retke o tome kako nekome fale reznjevi sive kore u mozgu i da neki desničar bilo čiji um usporedi s pameću sive čaplje i ježa, Žarko Puhovski bi u četiri sata ujutro pisao prvo prosvjedno pismo, a već sutra bi se sastali svi ti čuvari ljudskih prava i zatražili odmazdu. Ali, kad jedan navodni lijevičar napiše ove sramne uvrede, lijeva Hrvatska šuti. Šute i svi drugi u ovoj zemlji, dok nam se apotekarski propisuje koliko bi nam isprika trebalo biti dosta, kao što šute i pedantniji analitičari koji bi trebali reći bar to da se ni Beograd ni Podgorica nisu ispričali dok odavde nije pet tisuća puta rečeno da bi to bilo uljudno i da bez tog civilizacijskog čina nije moguće uopće komunicirati.

Imamo li pravo pamtititi?

Ispriku smo, naime, dobili na silu, a s obzirom na to da stoljećima nikome nije palo na pamet bombardirati Dubrovnik, cmogorska agresija na Grad doista je ravna atomskoj bombi! Uostalom, rat je donio i neke sasvim drukčije emocije, ili se niti na to nerna više pravo? Jer, budući da je očito da tu ljubavi nema, budući da je očito da neki ljudi jednostavno ne mogu i ne žele zaboraviti, a tu se ne zaboravljaju samo bombe već jednako tako ona upravo jatačka šutnja beogradske inteligencije (da znam da se šaka ljudi tome usprotivila!) tijekom cijele agresije na Hrvatsku, budući da je očito da je u pitanju eminentno političko nasilje, postavlja se pitanje s kojim pravom se nastavlja to političko silovanje? Ili smo došli do toga da više nemamo pravo niti pamtititi, pa će već sutra svi u ovoj zemlji koji se usude pamtititi srpsko divljanje, ali i polustoljetnu tiraniju Beograda, imati tretman kao ljudi kojima sada već i znanstveno nedostaje "tri do pet reznjeva sive kore velikog mozga"? Ako na kraju mogu biti patetičan, onda ću parafrazirajući lijevičarima omiljenog druga Tita i okrenuti njegovu kletvu i reći da je u konačnici lijevim teroristima ovaj posao jalov, jer je posve sigurno da će prije Sava poteći uzvodno negoli će Hrvati zaboraviti i zajednički život s Beogradom i pokolj koji smo doživjeli kad smo rekli da nam je te "ljubavi" dosta! (Glas Slavonije 13.12.)

Incident na sportskom polju

Diplomatski prosvjed zbog incidenta na košarkaškoj utakmici u Beogradu

ZAGREB - Zbog incidenta na košarkaškoj utakmici između Crvene zvezde i Zadra u Beogradu 22. prosinca, Ministarstvo vanjskih poslova Republike Hrvatske, kako je priopćilo, u utorak je uložilo usmeni prosvjed Vladimiru Čurgusu, upravniku poslova Veleposlanstva SRJ u Zagrebu.

MVP podsjeća da su na utakmici u Beogradu gledatelji tijekom utakmice zapalili hrvatsku zastavu te vrijeđali gostujuću momčad. Kako se navodi, Crvena se zvezda pismeno ogradila od tih incidenata i o tome izvjestila i Veleposlanstvo RH u Beogradu. MVP ističe kako je u prosvjedu Vladimiru Čurgusu rečeno da MVP očekuje da se o tom incidentu službeno očituje i nadležne institucije SRJ, jer se slični incidenti događaju u posljednje vrijeme na sportskim terenima kad se susreću momčadi tih dviju država. (Hina)

Zadar na odgovornost poziva Zvezdu

ZADAR, 26. prosinca - U Jazine je stiglo pismo koje je iz Beograda uputila Uprava Košarkaškog kluba Crvena zvezda u kojem se ograđuje od čina paljenja hrvatske državne zastave, koji se dogodio unatoč velikim mjerama osiguranja, osobito kod ulaska gledatelja u dvoranu. Međutim, Beograđani tvrde da to nema veze s njihovim klubom, dapače, tvrde da su na ulazu oduzeli još nekoliko transparenta s uvredljivim natpisima.

Na temelju tog pisma, KK Zadar izdao je svoje priopćenje u kojem stoji: "Naš klub smatra beogradske klub odgovornim za nemile događaje na utakmici Crvena zvezda - Zadar, jer je očito da je gornila primitivaca organizirano dovedeno u dvoranu i na razne načine poticana na iskazivanje svojih bijednih revanšističkih nakana. Nedopustivo je i ponižavajuće da se sportska natjecanja održavaju u atmosferi linča. KK Zadar ne može dopustiti obeščaćivanje hrvatskih državnih simbola i očekuje od vodstva natjecanja da reagira na te događaje i ubuduće omogućiti normalne uvjete za ovo sportsko natjecanje. Naš klub i dalje smatra da je Goodyear Liga kvalitetno i modernom natjecanje u sklopu kojega KK Zadar nalazi svoje mjesto", stoji u priopćenju kojeg je potpisala Uprava KK Zadar. (Vjesnik)

KRVAVI BOŽIĆ : U SELU KOSTAJNICI U BiH UBIJENI OTAC I DVIJE KĆERI Uhićen ubojica iz Konjica

Jučer poslijepodne u mostarski pritvor priveden je ubojica koji je uoči polnočke ubio troje Hrvata u konjičkom selu Kostajnici. Prema neslužbenim informacijama, riječ je o Muameru Topaloviću iz Konjica. On je navodno već priznao ubojstvo. Prema tvrdnjama mještana, uhićeni Topalović bio je blizak islamskoj organizaciji Džemajl-el Furkan, kojoj je prije pola godine zbog sumnji da je povezana s Al-Qa'idom zabranjen rad u Sarajevu.

Hrvati u BiH šokirani su najnovijim zločinom, pogotovu zato što se dogodio uoči Božića. Sve glasnije upućuju se zamjerke i službenom Zagrebu zato što ne reagira na sve češće sotoniziranje i ponižavanje Hrvata te na zločine nad njima. Konjički događaj samo je jedan u nizu sličnih posljednjih godina. Anđelko Anđelić (68) i njegove kćeri Mara (46) i Zorica (27) ubijeni su na Badnju večer u svojoj obiteljskoj kući u selu Kostajnici pokraj Konjica.

Na izvanrednoj konferenciji za novinare u zgradi MUP-a HB županije govorili su ministar i njegov zamjenik Goran Bilić i Sead šehić, te policijski načelnik Srećko Glibić. Oni su iznijeli konačne rezultate istrage te potvrdili da je ubojstva već priznao Muamer Topalović (25) iz konjičkog sela četiri kilometra udaljenog od mjesta zločina. Uz priznanje policija je ishodila konkretne dokaze, a to su automatska puška, vojna uniforma i kapa, te otisci stopala od obuće, kao i ostale dokaze vezane za ovaj slučaj.

Ministar Bilić je rekao da osumnjičeni Topalović pripada organizaciji Džemajl-el Furkan, odnosno njihovoj konjičkoj ispostavi koju je financirao Visoki saudijski komesarijat sa sjedištem u Sarajevu. Osim te organizacije Topalović je bio i član Aktivne islamske omladine. Za drugu osobu koja je bila privedena ustanovilo se da nije vezana za ovaj događaj, a riječ je kriminalcu iz Konjica.

Na upit novinara zašto je masakrirana baš obitelj Anđelić, ministar Bilić je odgovorio kako je ona odabrana zbog svoga mjesta stanovanja, a poruka zločina je: "Povratnici ovdje nisu sigurni". Po mišljenju visokih policijskih dužnosnika može se sigurno reći da je osumnjičeni Topalović izvršio sam ovo nedjeljo, a tek se pretpostavlja da je to učinio uz poticaj drugih osoba.

BOSANSKI ZIDOVİ TVRĐI OD BERLINSKOGA

Nekadašnje crte bojišta u bosanskohercegovačkim gradovima i dalje dijele njihove stanovnike

Stravični zločin nad hrvatskom obitelji Anđelić u selu Kostajnica, ponovno je na drastičan način ukazao da je Bosna i Hercegovina još daleko od željenog suživota u multietničkom i multifunkcionalnom okruženju. I upravo činjenica da su pobijeni članovi obitelji koja se prva vratila u mjesto iz kojeg je prognana u ratu, ponuka je koja ima posebnu težinu i koja nestabilnu BiH situaciju čini teško predvidivom. Etnička netrpeljivost, koju prema Hrvatima posljednjih tjedana otvoreno pokazuju bošnjački radikali, ubojstvom u Kostajnici doživjela je novu kulminaciju, a problem možda ne bi niti bio tako krupan kada u BiH ne bi bilo još mnogo sličnih potencijalno eksplozivnih žarišta. Iako se Mostar često drži primjerom najočitije etničke podijeljenosti, u BiH ima i znatno gorih primjera. Grad s najviše podjela u zemlji nije, naime, hercegovačka metropola, nego - Sarajevo!

Mnogima zapravo i nije poznato da kroz glavni grad BiH prolazi međuetnitička crta. Ako putujete tim gradom i iz Republike Srpske ulazite u Federaciju, dočekat će vas natpis "Dobro došli u Sarajevo". No, ako putujete iz suprotnog smjera, ući ćete u "Srpsko Sarajevo". Podijeljenost glavnoga grada države na srpski dio, te na onaj u kojem su većinski stanovnici Hrvati i Bošnjaci, ogledalo je podijeljenosti cijele komplicirane zemlje.

Snage koje su godinama grad držale pod opsadom zadržale su njegov dio pod svojim nadzorom. Blagoslov im je dao Daytonski sporazum. Taj dio grada svijet je za sebe, u njemu cvate trgovina piratskim CD-ovima i drugi kriminal. Svi značajniji srpski političari koji rade u državnim institucijama žive u tom dijelu grada. Ako su pak rođeni na Ilidži, u Tmovu ili Novom Sarajevu, koji pripadaju tome svijetu - reći će da su rođeni u Srpskoj Sarajevu.

Sva bizamost podjele izražena je prije malo manje od dvije godine kad je tadašnji visoki predstavnik u BiH Wolfgang Petritsch imenovao Diamuidu P. Sheridanu neovisnim arbitrom za sporno područje Sarajeva - naselja Dobrinja I i Dobrinja IV. Sheridan je tada trebao odlučiti kome će pripasti ta naselja, što u Daytonskome sporazumu nije bilo jasno precizirano zbog veličine karte - Federaciji ili Republici Srpskoj. Tadašnju situaciju odlično opisuje pismo

Na dodatni upit novinara o povezanosti spaljivanja božićnih jaslaca u Mostaru i ovog slučaja, ministar Bilić je odgovorio kako nema fizičke povezanosti, ali se tek veže da je jedan od trojice sudionika paljenja jaslaca također član Aktivne islamske omladine. Uspoređujući ranije izjave ministra Bilića i federalnog ministra MUP-a Rame Masleše, novinari su upitali zašto je došlo do tolike razlike. Ministar Bilić je odgovorio, sudeći prema Maslešinim izjavama, kako se ovaj slučaj htio skrenuti s pravoga puta.

Inače, Muamer Topalović je od ranije poznat po svojim ubilačkim namjerama. Prije više od tri godine on se uputio u smjeru Beograda s namjerom kako bi ubio tadašnjeg predsjednika Sabora dr. Zdravko Tomac tumači da se time potkopava opstojnost BiH. Politika međunarodne zajednice prema BiH nije principijelna, jer priznaje rezultate etničkog čišćenja. Zato dr. Tomac smatra da treba inzistirati na ravnopravnosti svih triju naroda na cijelom teritoriju i na kantonalnem uređenju, iako razvoj situacije u BiH sada ne ide u tom smjeru.

Hrvatska ne može zaštititi Hrvate u BiH, a kad bi mogla, već bi to učinila. No kao potpisnica Daytonskog sporazuma, Hrvatska se mora boriti za njihovu ravnopravnost, a na brigu za Hrvate izvan Hrvatske obvezuje je i Ustav.

ZDRAVKO TOMAC, SDP: Zločin koji potkopava opstojnost BiH

Zločinima poput onog počinjenog u selu Kostajnici pokraj Konjica uoči Božića želi se odvratiti ljude od toga da se vraćaju svojim kućama ili ih se ponovno istjeruje. Uvjeren da je tako, potpredsjednik Sabora dr. Zdravko Tomac tumači da se time potkopava opstojnost BiH. Politika međunarodne zajednice prema BiH nije principijelna, jer priznaje rezultate etničkog čišćenja. Zato dr. Tomac smatra da treba inzistirati na ravnopravnosti svih triju naroda na cijelom teritoriju i na kantonalnem uređenju, iako razvoj situacije u BiH sada ne ide u tom smjeru.

Hrvatska ne može zaštititi Hrvate u BiH, a kad bi mogla, već bi to učinila. No kao potpisnica Daytonskog sporazuma, Hrvatska se mora boriti za njihovu ravnopravnost, a na brigu za Hrvate izvan Hrvatske obvezuje je i Ustav.

(Večernji list 26. prosinca)

KOLIKO SE HRVATSKE KULTURNE BAŠTINE JOŠ UVIJEK NALAZI U JUGOSLAVIJI?

Je li beogradski Meštrović hrvatska baština? / Naša zemlja još nije ratificirala Sporazum o sukcesiji, a dotad nema govora o povratku kulturne baštine Hrvatskoj / U ratu u muzejima načinjena šteta veća od tri milijuna eura

Kad je nedavno u "Večernjem listu" objavljen tekst o odljevu kumrovečkog Augustinčićeva Josipa Broza Tita koji se nalazi na užičkom otpadu i traži kupca, javnost se s pravom zapitala kakva je sudbina umjetničkih djela hrvatskih umjetnika koje je krvavi raspad Jugoslavije zatekao u Jugoslaviji. Nedavno je u beogradskom Muzeju Nikole Tesle otvorena izložba umjetnička koja je taj znanstvenik svjetskoga glasa skupio za svog života. Tesla je uživao u društvu slikara i skladatelja, pa su u Beogradu, između ostalih, izložena i djela Ivana Meštrovića i Frane Kršinića koji je i autor Teslina kipa postavljeno pred Tehničkim fakultetom u Beogradu. Što je tu hrvatska baština? Što pripada hrvatskoj kulturi, a što joj ne pripada?

Ministri vanjskih poslova država sljednica Titove Jugoslavije potpisali su ugovor o sukcesiji još u lipnju 2001. godine. U njemu piše da umjetnički i muzejski predmeti, kao i knjižnice i arhivska građa koja potječe iz zemalja sljednica a značajna je za kulture baštinu neke od zemalja sljednica, treba pripasti toj zemlji sljednici. Stoga valja evidentirati talvu građu najkasnije u roku od dvije godine od stupanja na snagu Sporazuma o sukcesiji. U Hrvatskoj taj rok još nije ni počeo teći, jer Hrvatska nije ratificirala Sporazum. A dok ne bude ratificiran, nema ni govora o povratku bogate muzejske ili arhivske građe, kinotečnih blaga, umjetničkih djela iz jugoslavenskih ambasada i konzulata, prevrjetne umjetničke zbirke negdašnjeg Saveznog izvršnog vijeća, bogatstva iz negdašnjih Titovih muzeja u Beogradu.

Meštrović: Sjećanje (Beogradski muzej)

U Beogradskom Narodnom muzeju nalazi se mnogo djela Ivana Meštrovića. Taj stari Muzej iz prve polovice 19. stoljeća daje i veliki uvid u jugoslavensko slikarstvo od Prve jugoslavenske izložbe 1904. do danas, te skulptura i grafika jugoslavenskih umjetnika od početka 20. stoljeća do danas. Iznimno je bogata i zbirka Muzeja savremene umetnosti u Beogradu koja ima mnogo djela hrvatskih umjetnika. U Beogradu se nalazi i privatna zbirka Flogel s fondom suvremenog hrvatskog slikarstva prve polovice 20. stoljeća, poklonjena gradu Beogradu. Kako se će brojna djela vraćati i prema utvrđenom porijeklu umjetnika, neki su umjetnici u tom pogledu spomi, primjerice Stojan Aralica, rođen kraj Otočca, umro u Beogradu, sa zagrebačkim, pariškim i beogradskim umjetničkim stažom.

U Vojnom historijskom institutu u Beogradu nalaze se originalni dokumenti NDH, osobito Ministarstva domobranstva. Izložke s područja Hrvatske imaju i beogradski Vojni muzej, Etnografski muzej u Beogradu, Muzej revolucije naroda i narodnosti Jugoslavije, Jevrejski historijski muzej. Valja utvrditi i što se sve od slika i skulptura nalazilo u brojnim državnim institucijama bivše Jugoslavije, ne samo u SIV-u nego i u Skupštini Jugoslavije, u kojoj su za protumiloševićevskih nemira uništene i neke slike najuglednijih hrvatskih slikara.

Hrvatska država ne stoji postrani kad je riječ o njezinu blagu. Tako je pri Ministarstvu kulture još 1992. godine formirana muzejska i likovna komisija

čiji je zadatak točno utvrditi što se potražuje iz zajedničkog, jugoslavenskog braka. Popis se stalno nadograđuje, a zajedničkom se imovinom, po prirodi svog posla bavi Muzejsko-dokumentacijski centar. Za umjetnine iz negdašnjih ambasada i konzulata formirana je komisija pri Ministarstvu vanjskih poslova. Predstavnici iz svih zemalja bivše SFRJ nalazili su se već dva puta, a 23. siječnja imaju sastanak u Sarajevu. Do sada je utvrđeno što je čije iz predstavnika u Washingtonu i Parizu. Posebno je pitanje odrediti čije su umjetnine koje su bile po tvornicama i na svim onim mjestima izvan relativno stroge muzejske, arhivske ili knjižnične stručne kontrole i evidencije.

Kad se govori o kulturnoj suradnji s Jugoslavijom, tj. Srbijom, često se spominje da je put za suradnju otvoren jer su vraćene otuđene umjetnine iz Domovinskog rata. No je li baš tako? I u često spominjanom, nekima i kontroverznom Ugovoru o kulturnoj suradnji koji Hrvatska još nije ratificirala, postoji odredba o formiranju komisija koje će se baviti povratom preostalih dobara otuđenih za vrijeme rata. Prema procjenama ratne štete koje se odnose samo na hrvatske muzejske zbirke, Hrvatskoj je u ratu načinjena šteta veća od tri milijuna eura. Hrvatskoj su oštećena 843 predmeta, a uništeno ili otuđeno više od 7400 predmeta!?

Za dio tih predmeta Hrvatska će uskoro tražiti i pomoć Interpola, a MDC će uskoro predstaviti novi popis ratne štete čiju je izradu financirao UNESCO. Posebno je pitanje otuđene i uništene sakralne baštine. U Ministarstvu kulture tvrde da im je bitan svaki predmet, bez obzira na kategoriju ili vrijednost. Popisi umjetnina postoje, ili se izrađuju. Mukotrpni i spor posao jednog će dana uroditi plodom. Diplomati i struka već su napravili veći dio posla. Sada je na potezu politika, čija će pragmatičnost i sposobnost odlučiti o hrvatskom nacionalnom umjetničkom blagu koje je zasada još u tuđem posjedu.

Hrvatska potražuje i arhivsku građu iz Republike Austrije. Austrijska je vlada potaknula povrat kartografskoga gradiva, tj. izradu snimaka. Tu se spominje i povrat austrougarskih katastarskih dokumenata, dok će s povratom dokumenata koji se odnose na Zrinske i Frankopane ići malo teže. No uvijek je moguće napraviti mikrosnimke tih za Hrvatsku izuzetno zanimljivih dokumenata. I Italija je spremna vratiti našu građu koju posjeduje, uz stanovit suzdržanost glede povrata građe vezane uz katastar Istre.

Hrvatska će dobiti kinotečnu građu

Premda su se neki hrvatski stručnjaci zapitali zašto baš Sorosevo Otvoreno društvo organizira susret voditelja kinoteka s područja bivše Jugoslavije, sada je poprilično jasno da će Hrvatskoj biti vraćeno njezino filmsko kinotečno blago koje posjeduje Jugoslavenska kinoteka u Beogradu. Hrvatski stručnjaci, osobito Hrvatski državni arhiv, inzistiraju da se filmska hrvatska baština nikako ne može nazivati ratnim plijenom, što u javnim nastupima često spominje direktor Jugoslavenske kinoteke Radoslav Zelenović. To je i stajalište UNESCO-a, a filmsko se gradivo u pravnom smislu izjednačuje s arhivskim gradivom.

Sporazum o sukcesiji govori o povratu svega što je odneseno s teritorija države u savezne institucije. U Beogradu se nalaze originalni negativni film-skop arhiva iz vremena NDH, tj. gradivo koje se odnosi na razdoblje od 1904. do 1945. godine koje se nepravredno svodi na nekakav ustaški fond, te filmsko gradivo proizvedeno do 1954. godine. Kako je riječ o negativima na nitratnoj podlozi, tvrdi se da su gotovo neupotrebljivi, što valja provjeriti. No, Hrvatska će izraditi dublneegative iz dublopozitiva, dakako na svoj trošak.

Pohranjeni negativni Filmove 16 (domaći i strani film) po mišljenju su stručnjaka iz Hrvatske depozit, jer je Hrvatska kinoteka osnovana tek 1979. pa je do tada Hrvatska svoje filmove arhivirala u Beogradu. Strani filmovi koje su uvozili uvoznici iz Hrvatske iz istog su razloga bili deponirani u Jugoslavenskoj kinoteci, pa ih eksperti moraju popisati i zatražiti povrat. Hrvatska je kinoteka rekonstruirala više od dvije tisuće takvih filмова iz razne dokumentacije.

Premda javnost misli da je vraćeno sve vukovarsko blago, dobili smo tek glavni dio koji je bio čuvan u srpskim, tj. vojvođanskim muzejima. Dio blaga koji su otuđili pojedinci još nije vraćen u Hrvatsku. Tako u Hrvatsku nije vraćena iznimno vrijedna Zbirka Odeschalchi iz Iloka, a riječ je o čak 106 predmeta velike vrijednosti. Iz Zbirke Bauer nedostaje čak 320 predmeta. Hrvatskoj nedostaju i izložci iz benkovačkog muzeja, iz rodne kuće Nikole Tesle, iz Jasenovca (pretpostavlja se da su u Muzeju genocida u Beogradu i u Banjoj Luci), iz zbirke obitelji Ribar iz Kamenskog, iz Knina... Iz galerije Hegedušić u Petrinji nedostaje 56 predmeta, a čak 136 predmeta otuđeno je iz muzejskog kompleksa Petrova gora u Vojniču. (Večernji list)

UZ STOTU OBLJETNICU ROĐENJA FRANE ALFIREVIĆA

Tri mjeseca nakon smrti Tina Ujevića, njegov najvjerniji prijatelj pjesnik Frano Alfirević (1903.-1956.) udavio se jedne večeri u gostionici "Vis" u Masarykovoj ulici kriškom naranče. U krugu od stotinjak metara nalazila su se kulna mjesta posljednje hrvatske boerne: Kazališna kavana, Tip-top, Dingač, Vis i kavana Corso. Svakodnevno na nekom od tih mjesta mogli ste naći Tina Ujevića, Franu Alfirevića, Vjekoslava Majera, Stanislava Šimića, Salihu Alića, Gustava Krkleca, Vladimira Kovačića, ali i mlađe - Boru Pavlovića, Joju Ricova, Vladimira Rema, Kazimira Ureana.

Za razliku od Tina, Frano je volio govoriti svoje stihove, a najčešće iz pjesme "Ljudi, žene i gradovi": - Na svijetu ima mnogo divnih žena,/ u hiljadu gradova,/ u svakom možda jedna/ što mogla bi nas volit...". Nas nekoliko studenata, koji smo se iz "desetke" Filozofskog preselili na galeriju Kavkaza, čekali smo trenutak kad će se na "vratima gostionice" pojaviti Tin. Dolazio je u hubertusu s tasikom ili bez nje, a korak iza njega slijedio ga je Frano Alfirević, izdužene figure, sa svilenim šalom oko vrata. Gustav Krklec, koji se nakon postepenog raspadanja boemskog kruga, osamio u kavani zagrebačkog "Palacea", govorio je o Frani kao izuzetnom kicošu, bonvivanu, koji je kao četrdesetpetogodišnji profesor na gomjogradskoj gimnaziji osvajaio srca mladih gimnazijalki zaljubljenih u njegove stihove.

Već kod prvog susreta s Tinom i Franom u podrumu "Dingač" u Masarykovoj, osjetio sam neku nesnošljivost između trajnih prijatelja. Tin je tumačio etimologiju nekih riječi, a Frano je upao: - Tine, Simeon je u etimologiji doktor za sve nas! Tin je planuo, popljuvao zajedničkog im prijatelja Simeona, prešao na Vi i napao Frana: - Što Vi, gospodine moj, znate? Vi ste obični analfabet! Frano je šutio, a Tin je započeo tiradu o staroislandskom.

Samo oni koji su češće bili u njihovoj blizini znaju koliko snažno je bilo njihovo prijateljstvo. Kad je Tin već bolovao, i nakratko izlazio iz bolnice, Frano je okupljao društvo, brinuo se da mu ništa ne uzmanjka, napose vjere u život, ali svi su bili skamenjeni kad je jednog podneva u "Visu", stojeći kod šanka, Tin izrekao: - Jedan grob me čeka. Kopaju ga za me. Frano je zaplako. Kad je umro Frano, malo poslije Tina, netko je rekao da je umro od tuge i da su se obistinile njegove riječi iz pjesme "Pjesnik", koju je posvetio upravo Tinu: - Imam samo dan i noć, dva pusta druga,/ i nikog na svijetu kom bih sebe dao ...

Frano Alfirević je tipični mediteranski pjesnik s uočljivim onoričkim elementima. Pjeva o jeseni, moru, samoći, neznanim ženama, otocima, maslinama, jedrenjacima, a jedna njegova zbirka ima naslov "More i daleki gradovi". Pisao je do kraja života, a posljednja je pjesma, "Ja kružim", s nadnevkom 9. 1. 1956. Za razliku od Tina, Frano je bio melankolik, pjesnički boležljivac leopardijevskog tipa. Nosio je u sebi neki baudelaireovski spleen, osobitu osjetljivost svojstvenu simbolistima, sklon poput njih retorici, koju je iskazivao čestim govorenjem svojih stihova u gluho doba noći u zadimljenim krčmama.

Uz vino njegova poezija poprima aureolu tajanstva i mistike, bliska je neposrednom govoru. Dok je govorio svoje stihove, on je gestikulirao i gotovo zapjevao, kako bi izrazio raznovrsnost osjećaja.

Tin i krug oko njega imali su magičnu moć za mnoge naraštaje: okupljali su se oko njih od Tabaka do Anke Petričević, od Ivana Krole do Virgila Kurbela, od Rikarda Simeona do Vaupotića. U tom krugu boerne svoje posebno mjesto ima Frano Alfirević, osjetljiv poput mimoze, izgubljen kao "zemlja u plavetnilu vode". Pisao je sjajne putopise, kao "Boka", gotovo programske lirske zapise, intimne pjesničke manifeste, kao "More" ili "Jesenja razmišljanja". Dok sam čitao Alfirevićevo "More", sjetio sam se jednog drugog mediteranca - Ranka Marinkovića, i konca njegova romana "Never more". Obojica bespomoćni pred snagom elementa, koji pritiskuje čežnjama za nedostiživim. Ranko u "Never more" piše: "U dubinama je mrak i crna žalost. Strah. (Opasnost vreba odasvud!) I na kraju dolje, mračno, crno dno. Grob. L... Kraj". Frano u "Moru" podsjeća na groblje momara i na Debussyevu glazbu koja govori o legendi o potopljenoj katedrali.

Kad je umro Tin, u "Dingaču" je gorjela svijetla, a kad je umro Frano, netko je izgovorio Majerov stih: "*Čitav svijet je suza jedna*". (Tomislav Sabljak, Večernji list, 22.12.2002.)

LJUDI, ŽENE I GRADOVI

Na svijetu ima mnogo ljudi, koje nećemo upoznati; ko karta geografska njihov život šuti, i mi samo slutimo što mogli bi nam dati prisustvom, u koje se nećemo uzdignuti. Na svijetu ima mnogo divnih žena, u hiljadu gradova, u svakom možda jedna, što mogla bi nas volit, čežnje naše sjena, a ne znajući nas umrijet će njena usta žedna.

Na svijetu ima mnogo gradova, različitih ko lica ljudska, i negdje živi neki čovjek bolji od brata ili prijatelja iz rodnog grada, gdje nam sudba uska ubaci život tužan od nezadovoljenih želja.

Na svijetu ima mnogo bliskih ljudi koje nećemo znati, i mjesta, gdje bi nam počivala misao izmorena, al ćemo s dušom srodnom ostati kobno nepoznati. Na svijetu ima mnogo ljudi, gradova i žena ...

OSTRVO

Stigosmo gdje večer nije nikad ista. K moru su nagnuta stabla stara. Osamljene ptice. Šum lovorova lista. Visoki oblik savijenih jedara.

Samoća kao odraz bijelog krila u vodi. U grmlju brste svijetle koze. Nad otokom borova jasno se nebo svodi. Mjesec prelazi redovna loze.

Tako malo reći imamo, ženo, kad je život lijep i šutnja pada s neba u rosi na to ostrvo opijeno. U noći tako malo kazat treba.

Ostrvo je tvoje tijelo, iz kog diše toplina sunčanih podneva u raskoši odmaranja, tajanstvo bujnog bilja, mirisi tišina u ovom kutu zemlje, gdje pijem snagu stvaranja.

Nikakva čežnja nas ne veže sa svijetom. Mi smo jedno s tom samoćom, koja plovi. Stisak tvoje ruke spaja me sa letom nevidljive ptice, s kojom putuju snovi.

Toliki vjekovi dovedoše te k meni ko ovo ostrvo, ljepotom izdvojeno. Blista pod stablom struk tvoj priljubljeni, dok more zapljuskuje i opaja nas sneno.

DALMACIJA

Gdje god pošao, moram se vratiti stazama tišine kraj borovih šuma, kamenju tvrdom, žarkim podnevima, velikim čempresima što slaze nepomični sa humu; samoći, koju srećemo poput starog zvonika. Moramo se vratiti čaru jednostavnih slika.

To je zemlja svjetlosti, gdje je nebo duboko, veliko kao nigdje i spojeno sa bićima. Ono je spustilo čudan sjaj u njino oko. To je zemlja mora, divnog u otkrićima sivih lica svojih u suncu i oluji. Njegova snaga kroz krv ljudi struji. (DD)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Berlinski zidovi u BiH nisu iznimka nego pravilo. Svi oni nastali su u ratu i najočitiji su primjer dokle se odmaklo u izgradnji povjerenja među narodima u toj zemlji.

Što je "Srpsko Sarajevo"?

Ni samim Sarajlijama nije baš jasno što je to Srpsko Sarajevo, dio grada ili grad poznat po jeftinim CD-ovima i nekadašnjim registarskim oznakama CC.

- Jarane, i meni je bilo smiješno kad sam čuo za taj grad. Ali, nikakvo čudo kad već postoji Republika Srpska da postoji i Srpsko Sarajevo ili Srpsko Goražde. Pa i Donji Vakuf su bili nazvali Srbobran, a Foču zovu Sbinje - kaže nam Sarajlija koji prodaje novine u najprometnijem dijelu grada, Ulici maršala Tita.

Velika Kladuša: Tajni pogrebi Abdićevih pristaša

Najzanimljivija je situacija ipak u Velikoj Kladuši, sruu nekadašnje Republike Zapadne Bosne. Taj je grad također godinama podijeljen. No, ovdje je riječ o specifičnoj, unutamuslimanskoj podjeli. S jedne su strane pristaše Fikreta Abdića, tzv. autonomaši, a s druge sljedbenici Alije Izetbegovića, koje još nazivaju i korpusašima. Abdićevaca je više, oko 70 posto, i po mnogima je upravo to razlog što sukob nije jasnije izražen. Naime, ta grupacija muslimana, koja se ne želi izjašnjavati Bošnjacima, općenito se smatra proeuropskom, dok se njihovi protivnici drže tvrdolinjašima.

- Podjela je najizraženija zbog toga jer je i dalje na snazi zloglasna fetva - objašnjava nam Esad Čović, mladić koji je čvrsto na strani Fikreta Abdića. - Taj je fetva proizvod islamskog fundamentalizma i donio ju je bihački muftija Hasan efendija Makić još prije devet godina. A njome je sve Izetbegovićeve neistomišljenike proglasio protivnicima Alaha i islama. Na žalost, fetva se i danas primjenjuje u najvećem broju slučajeva - tvrdi Čović.

To najčešće znači da se umrli Abdići pristaše pokapaju u tajnosti i da obrede nad njima želi obaviti samo određeni broj vjerskih službenika u zapadnoj Bosni.

Podijeljenost u Velikoj Kladuši, nekad moćnome gospodarskom centru čiji je Agrokomerc hranio 20 tisuća obitelji, očita je. Ljudi se grupiraju u kafićima, kupuju robu u točno određenim trgovinama. No, najizraženija je u džamiji. Naime, gradsku džamiju su, prema tvrdnja-

ASHDOWN UPOZORAVA NA MOGUĆU GOSPODARSKU KATASTROFU U BiH Iz proračuna se ukrade više od pola milijarde eura

SARAJEVO (Hina) - Visoki predstavnik za Bosnu i Hercegovinu Paddy Ashdown ponovo je u utorak upozorio na opasnost rastuće gospodarske krize u toj zemlji koja može ozbiljno ugroziti njenu stabilnost i sve dosadašnje napore na provedbi mirovnog procesa. U govoru održanom pred Zastupničkim domom Parlamenta BiH koji je zasjedao u Sarajevu, Ashdown je parlamentarcima kazao kako se njihova zemlja praktično umjetno održava na životu zahvaljujući strojevima što ih čine međunarodne donacije. "Ti strojevi sada se gase jedan po jedan", kazao je Ashdown, istaknuvši kako će se BiH uskoro suočiti s pravom gospodarskom katastrofom ne poduzmu li se odmah nužne reforme. Uz smanjenje inozemne pomoći o kojoj je BiH postala potpuno ovisna u proteklih godinama, istodobno se neprestano povećava stupanj nezaposlenosti, bilježi se nizak gospodarski rast, a domaćih ulaganja gotovo uopće nema. BiH, kazao je Ashdown, kupuje više nego što prodaje, troši više nego što proizvodi, a uvozi četiri puta više nego što izvozi. Na sve to treba dodati činjenicu kako se iz entitetskih proračuna svake godine ukrade više od pola milijarde eura zahvaljujući nepostojanju jedinstvenog carinskog i poreznog sustava. Posljednji podaci što su ih objavili zavodi za statistiku Federacije BiH i Republike Srpske pokazali su kako se samo u prvih deset mjeseci ove godine iz BiH po osnovi uvoza odlilo 5,7 milijardi konvertibilnih maraka (oko tri milijarde eura). Poduzeća iz BiH istodobno su uspjela prodati robe u vrijednosti samo 1,5 milijardi KM (750 milijuna eura). Statističari procjenjuju da bi do kraja godine vanjskotrgovinski deficit mogao prijeći sedam milijardi maraka. Od početka sljedeće godine u Republici Srpskoj počeo će primjena Zakona o stečaju koji će na ulici ostaviti najmanje 70 tisuća ljudi. Ravanatelj Agencije za privatizaciju Federacije BiH Rešad Žutić najavio je kako se nešto slično može očekivati i u ovom entitetu jer će se velik broj tvrtki koje su otkupljene za bezvrijedne certifikate praktično ugasiti u idućoj godini. Val stečaja uslijedit će kao rezultat činjenice da značajan dio od 926 prodanih tvrtki do sada nije uspio naći partnera koji bi dodatnim ulaganjima osigurao oživljavanje proizvodnje. "Izbor pred nama ne može biti sudbonosniji: gospodarska reforma ili gospodarska propast", kazao je Ashdown u Parlamentu BiH. On je pozvao političke stranke koje su dobile povjerenje glasača na izborima u listopadu da što prije uspostave entitetske i državnu vladu te da odmah počnu provoditi mjere čiji će

ma abdićevaca, uzurpirali mudžahedini.

- U nju ide tek određeni broj ljudi iz Velike Kladuše koji su prihvatili takav način vjerskog obreda. Većina je ipak izabrala suvremeniji obred u drugim velikokladuškim džamijama. Mudžahedini su inače najveće zlo, ne samo u Cazinskoj krajini nego i u cijeloj BiH. Na žalost, u Velikoj Kladuši ih je mnogo i oni sigurno ne pridonose pomirenju - tvrdi Čović.

Situacija u Velikoj Kladuši danas je podnošljivija nego neposredno nakon rata. No, preduboke su podjele među tamošnjim muslimanima. Nepravomoćna presuda Fikretu Abdiću u Karlovcu naišla je na veliko odobravanje fundamentalista koji su za njega tražili smrtnu kaznu. Jednako tako, među bivšim radnicima Agrokomerca i njegovim simpatizerima u Velikoj Kladuši izazvala je tugu. Mrvicu olakšanja za te ljude donijela je pak jedna druga presuda: ona od šest i pol godina za bivšeg ministra policije Unsko-sanske županije Muhameda Bulića. Na njegovu suđenju bivši su suradnici posvjedočili da je kao ministar izdavao naredbe o zastrašivanju abdićevaca, podmetanju eksplozivnih naprava pod njihove automobile i kuće, premlaćivanju..

Gornji Vakuf - Uskoplje - grad s dva imena

U vrijeme hrvatsko-bošnjačkog sukoba, Uskoplje, gradić u srednjoj Bosni podijeljen je napola, a tako je ostalo i nakon rata, sve do danas. Hrvati su, sve donedavno, svoj dio grada zvali Uskoplje, a Bošnjaci svoj dio Gornji Vakuf. Takvu je situaciju prekinula međunarodna zajednica uredbom da se grad ima zvati Gornji Vakuf-Uskoplje.

- Grad je podijeljen, Bošnjaci ne zalaze u kafiće u hrvatskome dijelu grada i obratno. Komunikacija je slaba, no tenzije su ipak opale - stanje u svome rodnom gradu opisuje glumac Miro Barnjak.

Nedavno je u tom gradu vrata otvorila i obnovljena srednja škola. Učenici Hrvati pohađaju nastavu u prvoj, a Bošnjaci u drugoj smjeni, svaki po svome nastavnom programu. Podijeljenost je očita posebno blagdanima, kad je samo hrvatski dio grada okićen.

- Nekad se u njihovim kafićima cugalo na Božić, jer u našem dijelu ugostiteljski objekti ne rade taj dan. No, posljednjih godina malo tko tamo zalazi. Na ulici će jedni drugima čestitati blagdane, ali više nema pozivanja na objede - dodaje Barnjak. (Večernji list, 28.12.2002.)

cilj biti potaknuti izvoz, pojednostaviti uvjete za inozemna ulaganja i ograničiti utjecaj administracije na poslovne aktivnosti. Ashdown je ocijenio kako se BiH danas nalazi tamo gdje je Mađarska bila prije deset godina te da je "mađarski recept" najbolji za oporavak bosanskohercegovačkog društva i gospodarstva. (Glas Slavonije 18.12.)

MOSTAR: ASHDOWN ODLUČIO PRODATI HERCEGOVAČKU BANKU

23. prosinca - Visoki predstavnik međunarodne zajednice u Bosni i Hercegovini Paddy Ashdown odlučio je prodati Hercegovačku banku nakon gotovo dvogodišnje revizije. Visoki predstavnik naložio je privremenoj upraviteljici Hercegovačke banke Toby Robinson da proda banku i njezina sredstva u interesu štediša i lokalnog gospodarstva, navodi se u priopćenju Ureda visokog predstavnika.

Ashdown je odbio druge dvije mogućnosti - likvidaciju, smatrajući je najgorim mogućim rješenjem, ali i povratak banke izvornim vlasnicima i njezinu dokapitalizaciju jer bi to značilo da bi banka bila vraćena u ruke ljudi koji su njome nesavjesno upravljali kako bi ostvarili osobne ciljeve. Dodaje se da ta mogućnost nije prihvatljiva i zbog nezakonitosti koja je dokumentirana u nedavnom izvješću upraviteljice Robinson. Toby Robinson je u završnom izvješću objavila da je preko banke zloupotrijebljeno oko 820 milijuna kuna koje je Republika Hrvatska upućivala pripadnicima HVO-a i hrvatskih stradalničkih udruga. Pojašnjavajući svoju odluku, visoki predstavnik u BiH naveo je da se pri donošenju odluke vodio prije svega interesima malih štediša, gospodarstva i zakonitosti. (HTV 23.12.)

ŠIRITE
HRVATSKU ISKRU

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Biljana Plavšić: Nema opravdanja za moje zločine

U svom obraćanju sudu, Biljana Plavšić jučer je priznala da su tisuće Muslimana i Hrvata bile žrtve organiziranog i sistematskog napora srpskog rukovodstva, u kojem je i sama bila, da s područja koje su smatrali svojim uklone drugo stanovništvo. Govoreći o strahotama koje su počinile srpske snage i svom neprimjerenju tih zločina, Plavšić je kao glavni uzrok tih zločina navela opsesivni strah Srba da će ponovno biti žrtve, kao u Drugom svjetskom ratu. - Zašto nisam ranije vidjela istinu? Razlog leži u strahu koji osljepljuje. Potaknuti tom opsesijom da više nikada ne budemo žrtve, dozvolili smo si da ih stvaramo - rekla je Biljana Plavšić.

Objašnjenje o samoobrani nije moglo biti opravdanje za zločine, kazala je, potvrđujući da je bila upozoravana da se zlodjela događaju, ali je to poricala i odbijala provjeravati.

- Ta moja odgovornost je moja i samo moja - rekla je, otklonivši kolektivnu odgovornost srpskog naroda "koji je dosta propatio".

U svom je govoru priznala da su iza lidera bosanskih Srba ostajali "grobovi, izbjeglice i izolacija", te izrazila spremnost prihvatiti svaku kaznu koju će joj odrediti Sudsko vijeće. (Večernji list 18.12.)

MADELEINE ALBRIGHT NA SUĐENJU BILJANI PLAVŠIĆ Priznanje krivnje važno je i za ostala suđenja

DEN HAAG - Biljana Plavšić bila je srpski nacionalist i uvijek mi je držala lekcije o Kosovu, ali je istodobno podržavala Daytonski sporazum. Međunarodna zajednica vidjela je u njoj jedini mehanizam u Republici Srpskoj s kojim može raditi na provedbi sporazuma - izjavila je bivša američka državna tajnica Madeleine Albright svjedočeći pred Haaškim sudom na raspravi o određivanju kazne nekadašnjoj predsjednici RS. Njeno svjedočenje cijelo je vrijeme u sudnici pratio posebni predstavnik američke administracije. Kao zajednički svjedok tužiteljstva i obrane Madeleine Albright je oko sat vremena govorila o iskustvima i spoznajama koje je stekla u svojoj političkoj karijeri, čiji je veći dio vezan uz mirovne procese u BiH. Opisala je svoj užas spoznajama o ubojstvima, silovanjima, koncentracijskim logorima i mučenjima nesrpskog stanovništva, za koje je ustvrdila da su provedeni "prema planu kako bi se izbrisale određene skupine ljudi". O suradnji s Biljanom Plavšić je rekla:

Vlada će Haagu dostaviti sve Tuđmanove zapise

ZAGREB - HDZ i Miroslav Tuđman ne bi dali dokumente iz Tuđmanove ostavštine kada bi ih zatražio Haaški sud, jer je riječ o stranačkim, odnosno privatnim materijalima - izjavili su nam jučer Tuđmanov sin Miroslav i predsjednik HDZ-ova kluba u Saboru Vladimir Šeks. Čelnike HDZ-a i HEP-a pitali smo to ponukani jučerašnjom odlukom Vlade da, kako je priopćeno, "deklasificira zapise nastale djelovanjem dr. Franje Tuđmana kao predsjednika Republike Hrvatske, navedene u zahtjevu Tužiteljstva Haaškog suda te o predaji tih zapisa Tužiteljstvu". Tužiteljstvo Haaškoga suda, naime, prije nekoliko tjedana zatražilo da mu Vlada dostavi popis prijepisa Tuđmanovih razgovora pa je Vlada jučer odlučila udovoljiti tome zahtjevu.

Miroslav Tuđman, koji u ime obitelji pokojnog predsjednika čuva dio njegove ostavštine, izjavio nam je jučer kako je riječ o isključivo privatnim materijalima njegova oca te da Haaški sud nema pravo tražiti takve materijale. "To nisu službeni, nego privatni dokumenti. Zamislite da Haaški sud zatraži vaš dnevnik - biste li ga predali?", retoričkim je pitanjem uzvratilo Tuđman na naš upit kako

Blaškić teško obolio zbog višegodišnje izloženosti stresu?

ZAGREB, 10. siječnja - Prema izvorima bliskim Vjesniku, general Tihomir Blaškić, koji je pred Međunarodnim sudom u Haagu osuđen na 45 godina zatvora i za koga je u tijeku žalbeni postupak, prije dva dana je hitno dopremljen u bolnicu. O zdravstvenom stanju osuđenika obaviješteni su hrvatska Vlada i njegov odvjetnički tim u Zagrebu. Informaciju je popratilo striktan zahtjev samog Blaškića da se vijest ne komentira ili šire obrazlaže, posebno ne od strane njegova branitelja, odvjetnika Anta Nobila. Iz tako oskudnih izvora se saznaje samo toliko da je riječ o teškom oboljenju za čiju će se konkretniju anamnezu znati u ponedjeljak kad bi trebali stići i prvi nalazi pretraga kojima je Blaškić podvrgnut odmah po prijemu u bolnicu.

Tom vijeću, slučaj Blaškić, prepun političkih i pravnih kontroverzi koje ga šest godina prate, dobiva i dimenziju osobne drame. Osuđeni general, šestu

- Iako je u vrijeme rata bila umiješana u grozne stvari, učinila je ono što je obećala. Bila je žena od riječi i podržala je Dayton, u uverenju da se tako može postići ono što je smatrala dobrim za Srbe. Poslije prvog susreta u Banjaluci, u proljeće 1997., bila sam iznenađena odlučnošću da podupre Daytonski sporazum jer sam je prije toga, na osnovi onoga što je govorila i činila, vidjela kao glasnogovornicu odvratne politike vodstva bosanskih Srba. Zbog te je potpore Biljana Plavšić izgubila predsjedničke izbore - kazala je Albright.

Odgovarajući na pitanja obrane, bivša državna tajnica izjavila je da je Biljana Plavšić bila i previše odlučna žena da bi bila sluga Zapada i njena marioneta, kao što su pisali brojni srpski mediji. - Uvijek je imala srpski interes na srcu. Nije bila moja marioneta. Vodili smo teške i iskrene razgovore, za vrijeme kojih mi je često predbacivala kako neki potezi SAD-a samo jačaju Slobodana Miloševića - izjavila je Madeleine Albright.

Kao i ostali zajednički svjedoci obrane i tužiteljstva koji su se u protekla dva dana pojavili na raspravi, i Albright je ocijenila da je priznanje krivnje Biljane Plavšić bitno za utvrđivanje individualne i odbacivanje kolektivne odgovornosti, te da predstavlja poticaj pomirenju naroda u bivšoj Jugoslaviji. Međutim, priznanje krivnje nikako ne može opravdati namjerno i planski činjene zločine nad Hrvatima i Bošnjacima u BiH, koji su bivšu američku državnu tajnicu podsjetili na zločine iz Drugog svjetskog rata.

Na pitanje zašto je pristala svjedočiti u Haagu, Albright je na kraju svjedočenja kazala da je tirne željela javno iskazati potporu radu Suda za čije se osnivanje zalagala od početka, te istodobno iskazati poštovanje Biljani Plavšićer je njeno priznanje krivnje važno i za ostala suđenja.

Kao svjedoci obrane svjedočili su i prvi visoki predstavnik međunarodne zajednice u BiH Carl Bildt te bivši šef misije OEES-a u BiH Robert Frowick. Obojica su govorili o suradnji međunarodne zajednice s Biljanom Plavšić na provođenju Dayton, kao i okolnostima i načinu na koji je smijenjen Radovan Karadžić, odnosno suradnji s Plavšićevom na rušenju tvrde struje vodstva bosanskih Srba s Pala.

Rasprava o izricanju kazne, koja se očekuje u siječnju, treba završiti danas. Prije kraja rasprave Sudu će se obratiti i Biljana Plavšić, koja je cijelo vrijeme, odjevena u smeđi sako i zelenu dolčevitu sa zlatnim lancem i križem, mimo i bez promjene izraza lica pratila svjedočenja. (Večernji list)

bi postupio kad bi Haaški sud zatražio neki dokument iz njegove zbirke.

Miroslav Tuđman, koji u ime obitelji pokojnog predsjednika čuva dio njegove ostavštine, izjavio nam je jučer kako je riječ o isključivo privatnim materijalima njegova oca te da Haaški sud nema pravo tražiti takve materijale. "To nisu službeni, nego privatni dokumenti. Zamislite da Haaški sud zatraži vaš dnevnik - biste li ga predali?", retoričkim je pitanjem uzvratilo Tuđman na naš upit kako bi postupio kad bi Haaški sud zatražio neki dokument iz njegove zbirke.

Miroslav Tuđman, koji u ime obitelji pokojnog predsjednika čuva dio njegove ostavštine, izjavio nam je jučer kako je riječ o isključivo privatnim materijalima njegova oca te da Haaški sud nema pravo tražiti takve materijale. "To nisu službeni, nego privatni dokumenti. Zamislite da Haaški sud zatraži vaš dnevnik - biste li ga predali?", retoričkim je pitanjem uzvratilo Tuđman na naš upit kako bi postupio kad bi Haaški sud zatražio neki dokument iz njegove zbirke. Tuđman drži i da Tužiteljstvo nema pravo tražiti sve dokumente, nego samo one koji se odnose na konkretna i inkriminirana djela.

godinu zatočenik ševeningenskog pritvora, otac je troje djece, član obitelji koja je spletom okolnosti dosad ostala po strani svih okolnosti kojima je Blaškić bio izložen. Od "ispraćaja" u Haag sa zagrebačkog aerodroma, prije toga do sudionika "nagovaračkih" razgovora koje su transkripti zabilježili u svoj dramatici okolnosti u kojima je uopće došlo do izručenja.

Novinski arhivi su zabilježili brojne političke izjave iz tog doba, prije šest godina, u kojima je Blaškićev odlazak u Haag mnogim akterima i sastanaka u hrvatskom državnom vrhu i "oproštaja" na aerodromskoj pisti osigurao i mandate i utjecaj na politička zbivanja u Hrvatskoj. Sporadičnost tvrdnji njegova odvjetnika Anta Nobila da mu upravo sudionici ključnih sastanaka onemogućavaju pristup arhivima, čiji spisi sadrže okolnosti zbog kojih bi proces protiv njegova klijenta išao sasvim drugim smjerom, samo je dio kontro-

Svadbene običaji u Hrvatskom zagorju

Često slušamo vesele svadbene pjesme, posebno one iz Slavonije. Svaka od njih je posebna, jer donosi najbolje želje mladencima onim pravim narodnim jezikom. No, malo znamo o svadbenim običajima Hrvatskog zagorja, i iako nemamo čak ni dovoljno mjesta staviti sve na papir, danas vam donosimo dva govora sa zagorske svadbe iz okoline sela Bobovja, Dolića, Mihaljev Jarka, Polja, Pristave, Krapinskog i Petrovskog Vidovca i Pretkovca.

Josip Brezinščak: "Gosti"

Prvi govor je govor "devera", koji je prije samog govora spil dve kupice suhoga (čistoga) vina, a dobio je i "jen slatki štrof"! Kušnula ga je preštimana pajdašica kteri sedi z leve strane. Onda "dever" imenuje svog zamjenika - stoloravnatelja, i ode u kuhinju da donese pečena purana. Kad se vrati k stolu, odmah najavljuje podjelu ovim riječima:

"Gospodo i svadbena svita, na redu je dobrovoljna raspodela purana, velikoga mladinskog organa. Njega treba najpre deliti, da se vidi gdo kaj more dobiti. Ljudi su rekli da je jedan puran dosti za cele gosti, a ja velim da ni i da je bolje da su tri. Pre nek ga počnem deliti, moram isripovedati njegovu prošlost. To je vredno spomena, jer se zvaljal ispod komena. Ja sem nejga dobro poznal dok je još bil mali puranec, kak jeden dober žganec. Gda mu je bilo kjeden dan, i on je zšel izpod komena van. i počel se je lepo pasti, a još bržeise rasti. Gda je već tak veliki bil, da je imel osem kil. gda sem nad njim malo zacvilil, on je odmah svoja krila raširil. Počel ih je po zemli pelati, tak da mu se je mogel vsaki bedak mejati. Kad je bil na vrhuncu svojoj slavi, počelo se delati o njegovoj glavi. Pripravljene su u ovoj hiži gosti, zato buju zdej pucale njegve kosti. Došla je kuharica Mara, kteroju u tom kraju nema para. Ona ga je zgrabila iza flanke, stegnula za njegve noge tanke. Počela mu vrat natezat, i s tupim nožem požiroke rezat. On je odmah odluku stvoril,

da se bu do kraja boril.

Al' mu to nič ne pomaže, jer su oko njega bile jake straže. Tako su prestale njegve halabuke i on se je bogec rešil svoje muke. Bile mu je devet meseci i jeden dan, gda je bil zaklan

i na stol dan, jer je za to bil odebran. Ja bi njega počel deliti od riti, pa da se vidi gdo će kaj dobiti. Gospodo moja, tu je jeden član, radi terega sme svi skupa tuj. A to je naš dragi gospon mladenec. On bu dobil glavu,

u znak da je dobil ženu pravu. A mladenka kaj se glave derži, tak da nazaj doma ne beži. Ona bu dobila i vrat,

kaj ne bu pobegla nazad.

Polek vrata su krepeli, tu bu dobil kum debeli. A muzikanti buju dobili peruti,

kaj ne buju na devera ljuti. Noge bummo ostavili za paradu,

pa ih bummo dali za maškaradu. Nekaj i oni moraju dobiti,

znate, jako je teško po noči hoditi. Ako komadič jeter

nek bi dobil stric Peter. Mladencov vujček

dobil bu želuček. A jeden bat

bi dobil mladencov brat. Drugi bat

bi dali kuharici nazad. Zatim jeden komadič masni

dobil bi naš dragi velečasni. A oni mali batici

pripali bi sekičici Katici. Ja sem skoro zaboravil,

da nisem sebi niš ostavil. Zel si bum samo male -

Za me bu ono truplo, A vam drugim ono šuplo.

Ja sem purana razdelil, ali vidim da sem se zameril. Mladenka se serdi

i veli da je njezin komadiček preterdi. Pa veli da pravica nije bila,

zakaj njoj nije pripala i kobila. Nu, bume joj dali i tu kobilu,

kaj ji bu dete leš shodilo. A još je ostala masna putanja,

z nju se nek navlači - naš japica domači.

Tu je još jedna školja, a nju bi dobila kuma poperdulja.

To bi bil, dakle, taj puran, teri je bil za ove goste odebran.

A drugi purani teri su ostali oni buju i dal borbutali.

Em ja velim, nek oni berbočeju kak hočeju, glavno je da se ljudi najedeju i naločeju.

Delitelj je bil gospon Mušek, kteri si je takaj nabil svoj trbušek.

Mojoj šali je konec i kraj, a ja purana nosim v kuhinju nazaj.

(Hrvatsko zagorje 1-3)

Crnčić, jedan od najpoznatijih hrvatskih slikara i grafičara rođen je u Brucku na Muri 3. travnja 1895. Polazio je vojnu gimnaziju u Moravskoj, a slikarstvo studira na akademiji u Beču od 1882-84, a nastavlja studij godine 1889 - 92 u Münchenu. Možda je jedna činjenica vrlo važna: kako bi postao slikar, Crnčić je morao raskinuti s tradicijom vlastite obitelji, prema kojoj se imao posvetiti vojničkom zvanju i pozivu. Nakon završetka studija kratko radi kao učitelj slikanja na Obrtnoj školi u Zagrebu, potom preporukom prof. Kršnjavoga dobiva stipendij za studij grafike na Akademiji u Beču, gdje i živi neko vrijeme. Godine 1897. vraća se u Lovran, gdje se stalno nastanjuje do 1900. godine, kad odlazi u Zagreb. U Zagrebu godine 1903. s B. Čikošem-Sesijom otvara privatnu slikarsku školu, koja prerasta u Višu školu za umjetnost i obrt, a zatim u Akademiju. U Akademiji je profesor od 1907. - 1930. godine 1920. postaje direktorom Strossmayerove galerije u Zagrebu, a član JAZU postaje 1919. godine.

Kad govorimo o hrvatskom slikarstvu, Crnčića moramo staviti u red onih najvažnijih. Njegove zasluge za razvoj hrvatskog slikarstva imaju pionirski značaj: prvi je počeo slikati marine, a s njim započinje i razvoj moderne hrvatske grafike. Studije, crteži i portreti iz najranijeg razdoblja pod utjecajem su realizma munchenske škole; o tome govori osjetljivost pri promatranju ljudskoga tijela i lica te tonsko modeliranje slike (Djevojčica, Slavonac runi kukuruz). Poslije, pod utjecajem tzv. zagrebačke škole, paleta postaje otvorenija, namaz pastozniji (S otoka Raba, Bonaca, Jugovina, Izgled sa bellaviste, Žutika u cvatu). Izvrstan pejzažist, s lakoćom bilježi karakteristike naših krajeva, slikajući najviše Primorje, Istru i okolice Novog Vinodolskog. U daljem razvoju prelazi od naglašenog kolorizma na zagasitije boje u tonovima i nijansama nanesenim na platno tankim namazima kista; time postiže dojam titranja zraka i nedogledne daljine (Zapad sunca, Velika i Mala Draga, Burin, Široko). Ono najposebnije u Crnčiću visoka je senzibilnost slikareva za mijenu svjetla, za visinu i brzinu vala, za čipku valne kreste, za prozornost ili mutnoću plitkoga, prikrasnoga mora, za modnu zvučnost njegove dubine, za vrst u formu oblaka, za vjetar koji se može predočiti tek neizravno, kroz druge i u drugima. Pritom je Crnčić neke stvari rješavao intuicijom: gotovo da i nema, u njegovim pejzažnim ili maritimnim slikama ljudskog lika: tako je u svih istinskih slikara prirode. Ubaciti čovjeka to je kao definirati mjerilo. Izostanak mjerila potencira, međutim osjećaj univerzalnoga, beskraj, leopardijevski l'infinito. Premda je Crnčićovo slikanje marina povremeno postajalo rutinsko, pojedine njegove marine i slike primorskog krajolika nisu u to vrijeme bile

M. CL. CRNČIĆ, *Djevojčica*. Zagreb, Moderna galerija

nadmašene. Na putovanjima su nastale mnoge slike; ciklus s Plitvičkih jezera i ciklus s Velebita. Slike s Bohinja, kao i pejzaži i vedute iz Zagreba nisu postigle razinu marina, osim posljednje, nedovršene slike "Pogled na Savu kod Podsuseda". Posljednjih godina života slikao je ponovno portrete (A. Bauer, V. Mažuranić, D. Gorjanović-Kramberger, F. Bulić).

M. Cl. Crnčić: Nedjeljno jutro u Lovranu

Crnčićeva grafika važnija je od njegova slikarstva; prvi je školovani grafičar u nas koji je postignuo profesionalnost europske razine. Razvoju hrvatske grafike pridonio je i svojim sposobnostima, odgojivši T. Krizmana, B. Šenou, Lj. Babića, M. Krušlina, M.D. Gjurića i druge. Na njegovim ranijim radovima još je uočljiv utjecaj učitelja W. Unger. Gravirao je pretežno bakropise, oni su mu omogućavali tonska rješenja kojima je u to vrijeme obuzet i u slikarstvu. Portreti su rađeni realistički, čvrstim i odmjerenim potezom. Taj se realizam nastavlja i u većim kompozicijama (Nedjeljno jutro u Lovranu) gdje je pomalo tvrdim crtežom sugerirana atmosfera, te u "Medveji" koja, sva građena u masama i planovima, djeluje uravnoteženo i dorečeno. To su njegova najbolja ostvarenja u grafici. Obraduje književne teme (Osamljena, Posljednji svoga roda, Ave Marija). Poslije radi kolorirane bakropise iz staroga Zagreba sa smislom za žanr i realistički pristup motivima, na kojima obrisi gube čvrstoću; rješavani su slikarski, što je naglašeno bojama (Bakačeva kula, Na Kaptolu, Jelačićev trg, Dolac, Pod zidom). U posljednjem ciklusu grafičkih listova vraća se primorskom krajoliku (Drvenik, Vrtnik, Belgrad, Povile, Grižane, Ogulinska cesta). Bio je i izvanredan crtač, za svako veće djelo radio je brojne skice a gomile crteža donosio je sa svojih putovanja. Od 1895. crta ilustracije za sarajevsku "Nadu", sudjeluje u ilustracijama raznih knjiga. Načinio je scenografiju za dramu "Pastorak: J. E. Tornića, a radio je i plakate. Bavio se i karikaturom, surađivao je u humorističkom časopisu "Satir" (1901), sudjelovao je na izložbama Društva hrvatskih umjetnika i Hrvatskoga društva umjetnosti u Zagrebu, u zemlji i inozemstvu (Beč, Budimpešta, Petrograd, Pariz, Sušak, Karlovac, Osijek, Beograd, Sofija, Rijeka), uz mnoge samostalne izložbe. Crnčić je umro u Zagrebu 9. listopada 1930, a retrospektivna izložba mu je priređena u Zagrebu godine 1931.

(Po enciklopediji hrvatske umjetnosti)

Hrvatska knjižnica i čitaonica

Dobrovoljnim radom osnovana je nova hrvatska knjižnica i čitaonica u Mississaugi. Za ostvarenje tog. za hrvatsku zajednicu vrijednog projekta, potrebne su, jasno, knjige, te se mole ljudi dobre volje da pomognu s donacijom svojih suvišnih knjiga, a i pomoć na bilo koji način - DOBRO JE DOŠLA! Unaprijed HVALA! Nazovite, molim IVICU PUHALO, Tel 905- 507-1389

verzi koje prate taj slučaj. Tek je otvaranjem žalbenog postupka za javnost do kraja postalo jasno da u cijelom tom slučaju ima tajni koje bi trebale baciti novo svjetlo na cijeli slučaj, a onda i na stupanj Blaškićeve odgovornosti u odnosu na haasku optužnju.

Bez obzira na ishod žalbenog postupka, pod teretom svih tih sumnji, dvojbi i ostalih okolnosti u kojima se našao, sa životom koji je kaznom predodređen na skromne četvorne metre zatvorske ćelije, Blaškić je obolio. Za svoja dva sina, u dobi 14 i sedam godina te jednoipolgodisnjju kćer, za suprugu i obitelj, Blaškić je već šest godina samo vijest u novinama i povremeni susret. Pod pritiskom tog stresa, čini se, njegova bolest nije stvar nasljedna predaka, već izravna posljedica pravno-političke klopke u koju je upao.

(Vjesnik)

UOČI SKORAŠNJEG DOLASKA HAAŠKIH LIJEČNIKA U ZAGREB

Bobetko i dalje loše

ZAGREB - Sredinom ovoga tjedna, najvjerojatnije u utorak ili srijedu, u Hrvatsku dolazi ekipa liječnika koje Haag šalje kako bi pregledali generala Janka Bobetka i utvrdili stupanj njegove sposobnosti za suđenje. Ekipu uobičajeno čine dva liječnika, jedan kardiolog i jedan stručnjak za takozvanu transportnu medicinu koji procjenjuje je li pacijent sposoban za prijevoz iz zagrebačke u haasku bolnicu i koji su rizici tog prijevoza.

Konzilij je dobio obavijest o dolasku haaskih liječnika u Zagreb sredinom ovoga tjedna, no još ne znamo koji će to dan točno biti. Prema uobičajenoj proceduri, oni će pregledati novu medicinsku dokumentaciju, nakon čega će, vjerojatno, i sami pregledati pacijenta - izjavio nam je prof. dr. Mijo Bergovec, šef Bobetkova liječničkog konzilija, dodavši da je generalovo stanje "nepromijenjeno loše".

Haaski će stručnjaci nakon pregleda napisati nalaz koji šalju Tribunalu, a njihova će preporuka vjerojatno biti da se slučaj zbog zdravstvenog stanja stavi u privremeno stanje mirovanja postupka.

Sva priopćenja Bobetkova konzilija otkako je primljen u KB Dubrava u Zagrebu govore da je kod njega riječ o kroničnoj srčanoj dekompenzaciji zbog čega je povremeno srčani ritam padao na 15 otkucaja u minuti. Sličnu težinu ima i dijagnoza bubrežne insuficijencije, te dijabetesa, a tijekom boravka u bolnici nađen mu je i tromb u srčanom zalisku te je dijagnosticirana i hipotireoza, odnosno oslabljena funkcija štitne žlijezde. Bobetko je, kako doznajemo, obaviješten o dolasku haaskih liječnika.

(Slobodna Dalmacija 13. siječnja)

NIZOZEMSKI LIJEČNICI PREGLEDALI GENERALA BOBETKA

ZAGREB, 15. siječnja - Liječnički tim Međunarodnog kaznenog suda (ICTY) u Den Haagu izvršio je u srijedu prijedpodne u Zagrebu uvid u medicinsku

Zamoljeni smo objaviti:

Izjava Predsjedništva HDZ-a na sjednici u Dvoru:

Danas, 19. prosinca 2002. je pod predsjedanjem dr. Ive Sanadera održana proširena sjednica Predsjedništva HDZ-a u Dvoru gdje su razmatrani problemi u područjima od posebne državne skrbi. Osobito u Sisačko-moslavačkoj županiji u mjestima poput Gvozda, Dvora, Hrvatske Kostajnice itd. nakupili su se gospodarski, socijalni i politički problemi u svakodnevnom životu građana dijelom izazvani lošim provođenjem programa povratka iseljenih osoba, dijelom zbog neriješenih stambenih i drugih problema, a dijelom zbog teške gospodarske i općenito socijalne situacije. U radu sjednice Predsjedništva sudjelovali su općinski odbori HDZ-a Dvora i Gvozda, gradski odbori Hrvatske Kostajnice i Siska, te županijski odbor HDZ-a Sisačko-moslavačke županije, a u radu je sudjelovao i župan Sisačko-moslavačke županije Đuro Brodarac.

Predsjednik HDZ-a dr. Ivo Sanader rekao je da je Predsjedništvo HDZ-a došlo u Dvor da bi dalo potporu i ohrabrenje građanima da se postojeći problemi mogu razriješiti i da će HDZ posebno o njima voditi brigu za razliku od ove vlasti koja je pokazala nezainteresiranost prema ovim dijelovima Hrvatske. Predsjednik HDZ-a ponovio je da je Hrvatska jako onoliko koliko su jaki i njezini rubni dijelovi, spominjući pritom upravo Dvor, Gvozd, ali i Vukovar i neka druga hrvatska mjesta.

Predsjednik HDZ-a predložio je sljedeće zaključke koji su jednoglasno prihvaćeni:

1. U Program HDZ-a uvrstit će se kao jedan od prioriteta brige o područjima od posebne državne skrbi promjena Zakona o tim

dokumentaciju i pregledao umirovljenog generala Janka Bobetka u KBC-u Dubrava. "Tijekom današnjeg jutra obavljen je pregled medicinske dokumentacije. Također je učinjen medicinski pregled umirovljenog generala Janka Bobetka", rekao je novinarima voditelj Bobetkova liječničkog konzilija Mijo Bergovec. "Prikazana je medicinska dokumentacija, opisana povijest bolesti te su prikazani svi relevantni nalazi i dokumentacija", dodao je Bergovec. Nakon toga svi smo zajedno pogledali bolesnika. General Bobetko je dopustio taj pregled i on je učinjen", rekao je Bergovec, dodajući da je za vrijeme pregleda u nazočnosti šestočlanog liječničkog konzilija Bobetku napravljen i ultrazvuk srca. Na pitanja novinara kako je Bobetko podnio pregled, pomoćnik ravnatelja KBC-a Dubrava Marko Banić odgovorio je: "Sasvim dobro kao što bi razgovarao i s nama". Generala Bobetka pregledali su dvojica nizozemskih liječnika, internist E.J. Van Lieshout i kardiolog R. Tukkie iz Akademskog medicinskog centra Amsterdam. Oni nakon pregleda novinarima nisu željeli dati izjavu. (Hina)

UMIROVLJENI GENERAL RAZGOVARAO S HAAŠKIM ISTRAŽITELJIMA, A NJEGOV ODVJETNIK TVRDI:

Korade dosad dobio sve bitke, pa će dobiti i ovu

ZAGREB - Razgovarali smo o načinu na koji se operacija Oluja odvijala, kao i o ulasku Sedrne gardijske brigade u Knin, a istražitelje je zanimao odnos s protivnikom i tijek akcije - izjavio je branitelj osumnjičenog Ivana Koradea, odvjetnik Željko Olujić, nakon razgovora s istražiteljima Međunarodnog suda za ratne zločine u zagrebačkom Uredu ICTY-ja. Umirovljeni general i nekadašnji zapovjednik Sedrne brigade Ivan Korade i njegov branitelj počeli su s iznošenjem iskaza pred istražiteljima u ponedjeljak u deset sati, a razgovoru nije bio prisutan predstavnik Vladina ureda za suradnju s Haaskim sudom, niti je to od Ureda bilo traženo. Željko Olujić nam je kazao kako je obrana od Vladina ureda dobila svu potrebnu dokumentaciju, ali ne i preslike dokumenata. On je ustvrdio kako je način na koji Vladin ured za suradnju daje podatke selektivan. - General Korade brani se istinom. Sve bitke koje je vodio, on ih je dobio, pa se nadamo da će i ovu. Sve njegove zapovijedi bile su čiste - izjavio je Olujić, prema njegovim riječima, "U zoni odgovornosti generala Koradea nisu počinjeni ratni zločini".

Osumnjičenika su haaski istražitelji ispitivali isključivo o akciji Oluja, a obrana se, kazao je Olujić, držala zapovijedi koje je 7. gardijska brigada na čelu s Ivanom Koradeom dobivala od Zbomog područja Split, kao i zapovijedi koje su dalje proslijeđivane nižim razinama Hrvatske vojske. - Operacija Oluja za istražitelje nije spoma, a jesu li se događali neki zločini i u čijim zonama odgovornosti, mi to ne znamo, kazao je Željko Olujić, te dodao kako su istražitelji Međunarodnog suda za ratne zločine spominjali niz incidenata koji su se događali u graničnim područjima, a koja, prema njegovim riječima, nisu bila u Koradeovoj zoni odgovornosti. Premda je bilo najavljeno da su haaski istražitelji zainteresirani za događaje u akcijama Medački džep, Bljesak i Oluja, Ivan Korade govorio je samo o Oluji- Istražitelji su samo kratko pitali je li general sudjelovao u Medačkom džepu i Bljesku, a nakon što smo kazali da nije, prešli smo na njegovu ulogu u Oluji, a to je zapovijedanje Sedmom gardijskom brigadom - kazao je Koradeov branitelj.

(Slobodna Dalmacija 17.12.)

područjima kad HDZ dođe u poziciju odgovornosti za Hrvatsku nakon sljedećih parlamentarnih izbora.

2. HDZ će pozvati Vladu na jaču kontrolu i nadzor provođenja zakona i zakonitosti lokalne samouprave na područjima od posebne državne skrbi.

3. HDZ će tražiti od Vlade RH da se u pregovorima sa SRJ koji se vode oko još neriješenih i otvorenih pitanja uvrsti hitno potraživanje povrata zemljišnih knjiga koji su odneseni u SRJ sa područja Sisačko-moslavačke županije tijekom Domovinskog rata.

4. Uputit će se prosvjed Hrvatskoj radioteleviziji zbog nedovoljne vidljivosti programa HTV-a na području hrvatskog Pounja, jer bez informacije nema razvijene demokracije.

5. HDZ će zatražiti od Vlade RH da se odbije inicijativa o odlaganju nuklearnoga otpada na Trgovskoj gori.

6. Poziva se resomo ministarstvo Vlade RH da se provjere slučajevi prijavljivanja na zavod za zapošljavanje u Republici Hrvatskoj u područjima od posebne državne skrbi (Dvor...) osoba koje ne žive u Republici Hrvatskoj već u susjednim državama gdje su i zaposleni, a u Hrvatskoj primaju naknadu kao nezaposlene osobe prijavljene na zavodu za zapošljavanje, jer to izravno šteti državnom proračunu.

7. Nakon jučerasnje zamolbe za povratak u HDZ saborskog zastupnika Ive Baice pozivaju se svi oni koji su, ne zbog političkih razloga već zbog zavedenosti, izmanipuliranosti, neinformiranosti ili neznanja napustili HDZ i otišli u druge stranke da, ukoliko to žele, podnesu molbu za ponovni prijem u HDZ. Sukladno statutu svaka molba će biti pojedinačno razmotrena.

Tajništvo HDZ-a

Damir Borovčak: Hello Toronto - ovdje Zagreb

ČESTITKA LAŽNE NADE

Račan je u tri godine mandata jasno pokazao da mu nije stalo niti do domoljubnog, niti do nacionalnog, niti do socijalnog, niti do pravednog rješenja hrvatskih problema

REPRESIJA NA BADNJAK

Crkva Sv. Marka jedan je od najstarijih arhitekturnih spomenika grada Zagreba, istovremeno i najstarija župna crkva u gradu. Hrvatima je uvijek bila najdraža vizura južnog krova crkve s grbovima Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije i grbom grada Zagreba. Taj je motiv bio posebno drag na razglednicama, slikama, prospektima i suvenirima u godinama opakog komunističkog jednoulmlja i tako ostao jedinstven i vidljivi simbol hrvatske opstojnosti u glavnom gradu svih Hrvata. Crkva se u povijesti prvi puta spominje 1256. godine i preživjela je razne vladavine. No ne bilježi u svojoj povijesti prosvjed obespravljenih Hrvata na sam Božić, iako pamti i ranije komunističke represije onih koji i sada donose zabrane kako bi se ispred crkve otela okićena božićna jelka. Račan je kao predsjednik takove vlasti u svojoj božićnoj ponuci (Večernji list od 24. prosinca, str. 2.) izjavio: "Osluškujući božićnu poruku mira i solidarnosti, obavezujemo se na to da ćemo pružiti nadu i dostojanstvo onima najpotrebnijima." A tamo gdje Račan svakodnevno dolazi i odlazi s posla, nasuprut ulaza u Banske dvore, na vratima kapelice Sv. Fabijana i Sebastijana, na Božić je stajao natpis onih potrebitih božićne nade i dostojanstva. "Sretan Božić i Nova godina - 281. dan - Još smo tu!" - uzvratili su čestitku obespravljeni, kao prvi i najbliži svjedoci dvoličnosti predsjednika hrvatske Vlade.

Kako se doista radi o ciničnim božićnim porukama predsjednika hrvatske vlade, svjedoči i sam događaj koji se zbio na Badnjak, kada je i objavljena Račanova 'čestitka'. Poslije podne 24. prosinca obespravljeni su policajci željeli na sjevernom uglu ispred kapelice Sv. Fabijana i Sebastijana postaviti i okiti božićno drveće. Pri tom pokušaju na Trg je oko 14,30 sati žurno stiglo jako pojačanje policije, te je desetak policajaca temeljne i interventne policije spriječilo obespravljenima u mimom božićnom veselju. Pri tom je bilo rečeno da su policijski šefovi zabranili postavu božićnog drvca izvan crkve i to bez spomena po kojem članu zakona. To svjedoči željko Spolodor, dopredsjednik Udruge obespravljenih policajaca. Navečer oko 20,30 sati prosvjednici su ponovili želju obilježavanja Badnjaka i božićnih običaja, te su tada iznijeli okićeno drveće ispred vrata kapelice. Jelka je bila postavljena uz sam zid crkve Sv. Marka. Ponovno je intervenirala specijalna policija i još energičnije djelovala. Njihov se zapovjednik nije želio predstaviti, nije želio pokazati nalog, niti je želio izreći po kojem članu zakona djeluje. Okićenu božićnu jelku okružila je policija, a odstranila je komunalna služba po nalogu policije. Od strane zapovjednika interventnog voda odbijeno je izdavanje potvrde o otuđivanju okićenog božićnog drvca 2,5 metra visine, iako je pri oduzimanju tuđe imovine policija bila to dužna učiniti. Naivni bi građani mogli pomisliti kako se u ovoj demokraciji svugdje za Božić slobodno kite i osvetljavaju jelke, te da vlast i policija neće više nikada represivno nasrtati na svoje građane katolike i njihove običaje. U kasnijim se vijestima o tom događaju policija opozivala na posebnu naredbu Gradskog komunalnog redarstva, koje je navodno zabranilo bilo-kakovu postavu na Trgu Sv. Marka u Zagrebu. To bi opravdanje možda moglo biti uvjerljivo, ali na južnoj strani Trga stoji velika jelka koju je postavilo Gradsko poglavarstvo! Dakle pravna je država žuma i učinkovita samo u slučaju obespravljenih hrvatskih branitelja i njihove božićne jelke. To je očito diskriminacija prava, ali to se u slučaju obespravljenih policajaca izgleda nikog ne doimlje i nikog ne zanima!

POVIJESNA KAPELA

U ovoj prigodi potrebno je spomenuti cijeli niz detalja i svu simboliku koja krasi unutrašnjost kapele Sv. Fabijana i Sebastijana. U predvorju kapele i sakristije nalaze se ulja Ljube Babića od kojih zavijeduje posebnu pažnju slika koja se zove "Poklonstvo pastira" ili još poznata kao "Hrvatski Božić". Slika prikazuje rođenje Kristovo kao da se dogodilo u starom Gradecu. U kapelu Sv. Fabijana i Sebastijana, moguće je ući iz predvorja sakristije ali i na ulaz s Trga koji se nalazi nasuprut ulaza u Banske dvore. U kapeli se nalaze i vrijedne Kljakovićeve freske, koje prikazuju scene iz hrvatske povijesti. Tu je "Pokrštenje Hrvata za kneza Višeslava", freska na spomen-početke kršćanstva u Hrvata iz 7. stoljeća. Nasuprot se nalazi freska "Splitskog sabora", kada je godine 925. biskup Grgur Ninski branio glagoljicu kao hrvatsko narodno i crkveno pravo. Nad oltarom u kapelici nalazi se i freska "Raspeti Krist i zaštitnici grada Zagreba", na kojoj su uz Krista naslikani Sv. Florijan, Sv. Sebastijan, blaženi Augustin Kažotić, Sv. Rok, Sv. Fabijan i Sv. Juraj te četiri

evangelista, a u pozadini se vidi stari Zagreb. Na zidu nasuprot oltara naslikana je "Prisega kralja Zvonimira", kojom se ilustrira Zvonimirov zavjet dan pri krunidbi pred legatom pape Grgura VII, da će "štititi siromahe, udovice i siročad" i "protiviti se prodaji ljudi" te se "s Božjom pomoći ukazati pravedan u svemu što je pravo". Neke od tih povijesnih poruka i istina spominje, ali ne provodi Račanova formalna čestitka. Kapelica Sv. Fabijana i Sebastijana sveto je povijesno hrvatsko mjesto, gdje su poseban Božić dostojanstveno dočekali obespravljeni branitelji - policajci prosvjednici. Manje se dostojanstveno pri tom ponijela vlast od preko puta, koja je umjesto iskrene čestitke poslala interventnu policiju.

Markov trg stoljećima je bio središte političkog, gospodarstvenog i kulturnog života grada Zagreba i cijele Hrvatske. Nekad se tu dnevno održavala tržnica, a služio je i kao okupljalište i kao javno mučilište(!). Ispred Crkve nalazio se i stup srama na kojem su se bičevali svi koji su se ogriješili o zakon starog Gradeca. Do 1869. godine na Markovom trgu je na visokom stupu stajao pozlaćeni kip Bogorodice, oko tog stupa bilo je više kipova svetaca, a na njegovom podnožju bio je reljef hrvatskog grba.

OTPUŠTANJA I OMALOVAŽAVANJA

U 2002. godini taj će Trg ostati poznat i po najduljem prosvjedu obespravljenih. Tu žive prosvjednici već devet mjeseci, bez dovoljno higijenskih uvjeta i promrznuti u hladnoći kamenih zidova. Oni dostojanstveno svaki dan točno u 17,30 sati mole Svetu krunicu, podsjećajući tako na pobjede iz Domovinskog rata. To čine od 1. listopada, ustrajući na putu mira, istine, dostojanstva i strpljenja. Bilo je tako i na Badnjak i na Božić. Biti će tako i u novoj godini. To je mjesto gdje bi trebao doći svaki vjernik žedan istine i pravednosti, posebno hrvatski dužnosnici i političari, kojima je stalo do dostojanstva obespravljenih. Posjetiti pri tom maratonske prosvjednike, jedino je iskreno poštovanje u ime mira i solidarnosti, pružanja nade i dostojanstva. Pri tom obespravljeni policajci izuzetno cijene savki posjet. No posjet iz Kanade, kada im je iskazana podrška Hrvata Toronto, cijene posebno. A njihov je prosvjed 13. siječnja navršio 300. dan! Ulazi tako u neslavnu povijest Hrvatske države kao najdulji i najnehumaniji prosvjed, pod represijom i na sramotu predsjednika Vlade i ove socijalno neosjetljive vlasti.

Naposlijetku, ušli smo u predizborno godinu, koja je započela i novim prosvjedima, nezadovoljstvima i potpunim razočaranjem. Štrajk su započeli učitelji i nastavnici, također i posve zapostavljeni liječnici, a najavljen je i generalni štrajk ujedinjenih radničkih sindikata. Nezadovoljstvo buja, a političke stranke započinju svoje predizborne kampanje. Predizbornom zakonu potrebna je temeljita revizija, koja bi spriječila kreiranje izbornih lista poslušnika po ukusu stranačkih čelnika, kako bi se konačno omogućio izravan izbor čestitih i nekompromitiranih pojedinaca, časnih i moralnih boraca za istinsko opće dobro! Totalno razočarenje čini se se najbolje ocrta poruka Račanu od "Dečki z kvarta" koji u već spomenutom broju Večernjeg lista od 24. prosinca (str. 56) pišu: "Otpuštanja, omalovažavanja, nehaj, ukidanja prava, prozivanja, nepravde... Branitelji, roditelje, nezaposleni, umirovljenici, studenti... To nam niste obećali. Ovo vi nazivate socijalnom politikom? Ne znamo da li da Vas smatramo nesposobnim ili lažljivcem, ispričavamo se što drugačije mislimo i što smo izravni. (...) Ovo je način da Vas pred blagdan prisilimo da bar u mislima provedete s našim problemima. Naše povjerenje na prijevru dobili ste jednom previše. (...) Vama i Vašim obiteljima sretan i blagoslovljen Božić, nama sretnija i bolja Nova godina" - upućuju oporu čestitku Račanu, za predizborno godinu, oni koji su ga prije tri godine podupirali i birali. Račan sada, uz sve obespravljene i socijalno ugrožene, očito prezire i svoje "Dečke z kvarta". On je u tri godine mandata jasno pokazao da mu nije stalo niti do domoljubnog, niti do nacionalnog, niti do socijalnog, niti do pravednog rješenja hrvatskih problema. Ustvari, on taj posao možda i ne zna. Jer osim loše organizacije upravljanja državom, neosjetljiv je za socijalno, a nedosljedan za obećano.

Damir Borovčak

damir.borovcak1@zg.tel.hr

Šale o Vrbanji i Vrbanjcima

*Vrača se Nunče iz kirije pa udario ispod šume, da odma naiđe na stan i vidi oca Marka, te čuje što ima novo na stanu i u selu. Kad je doš'o blizu stana, izađe otac pred njega, i veli: "Nuna, sine, šliva je toliko rodila, nema već suđa za nju." A Nunče veli, ne silazeći s kola: "Dado, meći u tanjire, da ne propade."

*U kiriji u Strošinačkoj šumi, čiča Perica i njegova partija Bašića i Redlovi imala je i svog kuvara i kolebu nusput kojem su prolazili. Tako jednog dana kuvar Mijo o'š'o da nakupi suvlji drva da podloži pod gra' koji se kuv'o ispid kolebe, da ručak bude na vrime gotov. Utom naidu jedna kola od njiove partije i vidi da se gra' kuva ispid bajte, pa da udese kuvara, skoče s kola i posole malo gra'. Samo što su ovi ošli, naidu druga kola, pa i oni videći da nema kuvara, malo posole, treći koji su išli za njima vidili su šta se radi, pa i oni daj malo posoli, kad već 'vi sole. Kad je došlo vrime ručku, a gra' se neda jist, koliko je slan. Svi pitaju u glas kuvara: "Mija, jesi l' ti solio ovaj gra?" Ovaj veli: "Jesam, al' malo." Uto se javi Iva: "I ja sam malo posolio." Nasilu jideć slani gra' javi se i Jola: "Ja sam malo isto dosolio, da ne ostane neslan." Sa strane dobaci se ne'ko: "Vidim ja, svi vole, pa i ja dod'o malo." Na to čiča Perica zagalami: "Šta, majku mu, jel' mi ovdje kirijamo, il' kuvamo?"

*Sidi tako Baja Andrić u trimiću i jide skalu masnog kruva. U isto vrime nailazi tadašnji vrbanjski župnik Kolarević. Baja skine šešir i župnika pozdravi: "Faljen Isus, gospodine." Župnik odgovori: "Uvik faljen, Baja." Tada Baja primjeti i opomenu gospodina: "Gospodine, pazi upast češ, škljisko je." Ovaj, ne mareć za upozorenje, odvrti: "Neću Baja, ne brini se." I kako to reče, opruži se koliko je dugačak i širok, na led. A Baja veli: "Ta Andela Ti Tvog, jesam ti rek'o da češ upast."

*Jedne godine u zimu dida Martinu Marunovom otišla baba malo kod svoji'. Pita njega ti' dana kornšija Aca Biškopov: "Jel kornšija, a šta ti kuvaš ovi' dana, kad ti nima babe?" A ovaj njemu, k'o iz puške: "Čuj, frustuk prispavam, za ručak rakije, a za večeru ono što ostaje od ručka."

*Nigdi krajem Prvog svitskog rata, sidile na klupčići ispid kuće dvi starije žene, jedna Adamčićeva a druga Begova. Divanile su o politici tog vrimenta. Prva pd nji veli: "Čula sam da ćemo mi podpast pod Vilsona i Republiku." Druga će na to: "Znam što je to Vilson, on je pridsidnik, al' ne znam što je to Republika." Na to će prva: "Ju drugo, kako ne znaš? Republika je valjda njegova žena."

*Ovu sam dogodovštinu čuo od teta Anice Đurdeve koja je rođena 1922. godine, istu je njoj kao djevojčici ispričao njezin pradić, Karla Lovrenović, rođen 1842. a umro 1930. godine.

Nigdi pod stare dane, kad postadoše senilni, posli jedne priče o mladosti, krenu ti on i njegov lancman iz talijanski' ratova, didak Stipa Adamačićev, kod svoje druge iz ditiñstva. Prispivši tako u Solarevu kuću, oni s vrata, zapitaju: "Jel Julo, je l' smo mi ono k'o momci i cure igrali kolo uz egede tamo nigdi oko crkve?" A ona će na to: "Ju, nevolje matore, rakija vam pamet popila, pa di' bi igrali drugo već pod velikim 'rastom, koji je tamo bio. E, vidi se da ste omatorili." Na to oni, stari graničari, k'o uvidili se, "k'o omatorio?", "oni?". Pa rekoše: "Ta nismo mi, drugo, ostarili, već smo s pameti smetnuli."

*Desetak godina po prolasku željeznice, k'o i obično čuvali su svinjari svinje u blizini pruge. Jedan od stariji' svinjara reče mlađima: "Ajde da namažemo šinje sa slaninom, pa će cug proškljizat i neće moć dalje ić." Svi se brzo uvate posla i svu slaninu potroše na mazanje pruge. A cug kako je naiš'o tako je i proš'o. Kad je došlo vrime ručka i pečenju slanine, ni'ko nema šta za jist', nit za peč'. Jedino taj stariji svinjar ispeče slaninu, jer je on jedini i nje maz'o. Mlađi svinjari se posli toga prigovarali, a on veli: "Nek vas to ne srdi. I ja sam k'o mlad svinjar ostaj'o bez jila čitav dan na taj način. Ta bit će uvik mlađi svinjara koji ćete vi privarit'. Al' zapamtite, nema ni svako selo cug da se može s njim čulat."

Ivica Čosić Bukvin "Priče iz šume i sela"

August Šenoa:

Pred tvojim pragom pomolih se eto,
Od svih hrvatskih prvi ti moj grade,
Davnine naše kameni ti jade;
Da, duša veli: tu je mjesto sveto!
Hrvatskih misli kolijevke gle prave,
Mogile eto hrvatske nam slave.

Na strmu vrhu stojiš krut, ponosit,
Ko smjela duša davnih ti vladara,
Nebeskim zvijezdama pripravan prkosit,
Ponosit pitaš "Gdje mi ima para,
Pohvalit koja može li se strana,
K'o ja što mogu - kuća Zrinskih bana?!"

Kamenit oklop prsi moje krije,
Kamenita i Zrinska prsa bila,
Sveg istoka salijetala ih sila,
Al' Zrinsko srce uzdrhtalo nije.
Visoko ko što strše kule moje.
Junački rod uspinjo glave svoje.

A Zrinska volja kao stijena kruta,
U koju Kupa pjeneć se zabada,
Trajaše tvrda, dušmaninu ljuta;
A Zrinska drevnost cvala uvijek mlada;
A Zrinski rod ko hrast u mojoj gori
Stajaše stavan: živ ga ne obori.

Sa njegovih djela sustala bje slava:
Po svemu svijetu dično ime leti,
I mnoga carska pokloni se glava,

Na Ozlju gradu

Sa imena toga dršće Stambul kleti;
A polubozu, svijetu svem poznati,
Tu bjehu krotki ljudi, tu Hrvati.

I podoh dalje u dvorane puste,
U čudno carstvo starodavnih sjena.
Čuj? Kakvi zuje tani glasi? Čuste?
Ne slaže l' strune "jadranska Sirena?"
A ona gospa do prozora eno
Hrvatice oj prva ti - Jeleno!

Da, tu vam zipka, stol i odar bili,
Tu nicala vam suze, smijeh i pjesme,
Tu hladio vas svježi zrak taj mili,
Iz ove gorske krepkljaste se česme.
Čuj ono zvonice sa brežuljka malo,
Na molitvu to zvonice vas je zvalo.

A sada? - Sada? Pitaj hrast taj stari,
Nad svodom pitaj kamenoga lava.
Oj, gdje su vaši davni gospodari,
I ta hrvatska njina gdje je slava?
Da, pitaj, pitaj! - Kamen ti ne zbori.
Gdje? Pitaj! - "Gdje" ti jeka odgovori!

I mislih, tvrdi grad će pasti na me,
Uzjario se u mom srcu plamen,
Iz grada bjegoh - ko iz grobne jame,
Goruće čelo na gol tisnuh kamen.
"A sada?" jeknuh - "pjesme, priče, bajke!"
I plakah gorko, ko na grobu majke.

Pogled na dio Ozlja

Znameniti ljudi jastrebarskog kraja

Na području općine Jastrebarsko rođeni su ili živjeli mnogi znameniti ljudi, velikani povijesti i kulture hrvatskog naroda. U ovom članku predstavljamo vam ljude Hrvate, koji su nas sve zadužili, koji su nam oplemenili živote, ili nas označili na svoj poseban način.

U Jastrebarskom je rođen BENEDIKT VINKOVIĆ (1581-1642), doktor filozofije, teologije i crkvenog prava, biskup pečujski i zagrebački, vatreni rodoljub, kojem su na saboru u Požunu 1625. iščupali bradu, jer je dokazivao da je Međimurje hrvatsko, a ne mađarsko.

RAFAEL LEVAKOVIĆ (1590-1653), rodom iz okolice Jastrebarskog, bio je povjesničar, diplomat, ohridski nadbiskup te veliki zaštitnik našeg kraja, osobito Uskoka i Žumberčana. U Jastrebarskom se je rodio i umro.

TOMO MIKLOUŠIĆ (1767-1833), pisac kalendara, gramatičar, nakladnik, bibliofil, sakupljač narodnog blaga, dramatičar i pjesnik.

ANTUN BAUER (1856-1937), nadbiskup zagrebački, veliki zaštitnik hrvatskog naroda za vrijeme Aleksandrove diktature, polazio je školu u Jastrebarskom.

JOSIP LANG (1857-1924), biskup "SLUGA BOŽJI", na glasu svetosti, živio je u Novakima i školu polazio u Jastrebarskom.

VLADKO MAČEK (1879-1964), vođa hrvatskog naroda i predsjednik Hrvatske seljačke stranke, zaslužni političar i mirotvorac, rodio se u Jastrebarskom, a živio na svom imanju u Kupincu.

LJUBO BABIĆ (1890-1974), veliki i značajni hrvatski slikar, scenograf, književnik, povjesničar umjetnosti, kritičar i likovni pedagog rodio se u Jastrebarskom a tu je imao i svoj prvi atelje.

Ljubo Babić

Vlado Vlaisavljević, hrvatski pjesnik

VLADO VLAISAVLJEVIĆ (1900-1943), hrvatski pjesnik, osobito poznat po prekrasnoj "Baladi o Tounjčici", rodio se u Jastrebarskom.

ANTE STARČEVIĆ (1823-1896), "otac domovine", i njegov nećak DAVID STARČEVIĆ (1840-1906), veliki rodoljubi i političari, koji su cijeli život proveli u borbi protiv germanske i mađarske dominacije, živjeli su i djelovali dulje vrijeme kao odvjetnici u Jastrebarskom.

DRAGO GERVAIS (1904-1957), hrvatski pjesnik, poznat po antologijskim čakavskim stihovima, živio je kao dijete u Jastrebarskom kao i IVANA BRILIĆ-MAŽURANIĆ (1874-1938), najveća hrvatska književnica svih vremena.

Zanimljivo je da je IVAN MAŽURANIĆ, veliki hrvatski pjesnik, bio zastupnik Cvetkovića, Domagovića, Draganića i Petrovine u Hrvatskom saboru.

U Repešiću je rođen PETAR VRBANIĆ, kurator bečkog kolegija, zagrebački kanonik, rektor zavoda u Bologni, kroničar opsade Beča, dubički i vrbovački arcidakon. Umro je 1711.

STJEPAN BAKŠIĆ (1889-1963), jedan od najznačajnijih hrvatskih teologa, stručnjak za dogmatiku, rođen je u Cvetkoviću.

U Donoj Reki rođen je 1908. DRAGUTIN NEŽIĆ, umirovljeni istarski biskup.

Iz Domagovića je rodom biskup MARTIN BORKOVIĆ (1597-1697), jastrebarski đak, pavlin, filozof i teolog, prior u Lepoglavi, misionar, zagrebački biskup, dvorski savjetnik, kaločki nadbiskup, utemeljitelj zagrebačkog sirotišta.

Poznati jezikoslovac, profesor VATROSLAV ROŽIĆ, rođen je 1857. u Prodindolu.

Janko Matko

JOSIP RESTEK (1915-1987), istaknuti likovni umjetnik i pedagog rođen je u Volavju.

JANKO MATKO (1898-1979), popularni pučki pisac, rođen u Brlečiću, zaslužan je za proboj knjige u najšire slojeve hrvatskog naroda u svojim djelima izrazito vezan uz rodni

kraj.

JOSIP TORBAR (1824-1900), rođeni Krašićanac, bio je vrstan pedagog, osnivač i višegodišnji predsjednik Hrvatskog planinarskog društva, redoviti član Jugoslavenske akademije, njezin tajnik i predsjednik od 1890. do 1900. Uređivao je mnoge listove i popularizirao prirodne nauke.

ALOJZIJE STEPINAC (1898-1960), zagrebački nadbiskup i kardinal, rođen je u Brezariću, a dio svog mučeničkog života proveo je u Krašiću, gdje je i umro.

U Pribiću se 1919. rodio nedavno preminuli zagrebački nadbiskup, kar-

Bl. Alojzije Stepinac

dinal FRANJO KUARIĆ, zaslužni mirotvorac i domoljub, čiji je glas u teškim vremenima predstavljao dostojanstvo i savjest hrvatskog naroda. Kardinalu Kuhariću kao dičnom sinu jastrebarskog kraja Skupština općine Jastrebarsko dodijelila je povelju prvog "počasnog građanina općine Jastrebarsko".

Biskup Juraj Jezerinac

JOVAN HRANILOVIĆ (1855 -1924), hrvatski književnik, pjesnik "Žumberačkih elegija", urednik "Obzora" i "Vijenca", živio je i radio u Žumberku.

PETAR PETRETIĆ (1604 -1667), zagrebački biskup, pored ostalog utemeljitelj škole za vezenje, rođen je u Sošicama.

ANTUN VANCAS (1867-1888), sin "Ilirca", liječnika Alekse Vancasa, daroviti hrvatski skladatelj, učenik Jelusa Maseneta, provodio je posljednje dane života u Kostelu, gdje je skladao niz radova.

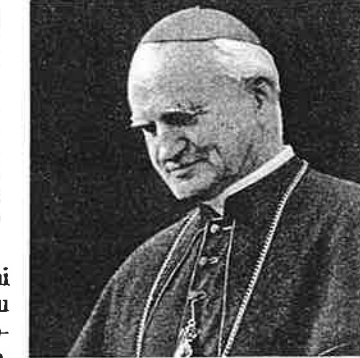

Vel. Josip Gjuran

I ne smijemo zaboraviti našeg sina, vel. Josipa Gjuran, koji je proveo dio svog života u "dolini kardinala", bio je uz kardinala Stepinca u onim teškim danima, a nama je ovdje posvetio veći dio života.

Uz sve ove poznate ljude koji su promijenili hrvatsku povijest svatko na svoj način, u našoj sredini ima mnogo ljudi koji potječu iz tog kraja. Preteško ih je sve nabrojiti, pa mi dozvolite samo pozdraviti sve vas koji ste ili rođeni, ili ste živjeli u jastrebarskom kraju.

(Jastrebarski kraj)

Kardinal Franjo Kuharić

Jeste li čuli?

SRBIJA DOBIVA PRVU ŽENU PREDSJEDNIKA

Nataša Mičić - v.d. predsjednika Srbije

BEOGRAD - Od Milana Milutinovića dojučerašnjeg predsjednika Srbije tu dužnost danas će preuzeti Nataša Mičić, predsjednica srbijanskog parlamenta. Na ovu funkciju, koju će obnašati u svojstvu vršitelja dužnosti, nakon što na izborima nitko nije izabran, ona će stupiti automatski kako nalaže Ustav Srbije u slučaju neizbora legitimnog izbornog predsjednika Republike. Milutinovićev petogodišnji mandat prema tumačenju predsjednika Ustavnog suda Srbije Slobodana Vičetića istječe 29. prosinca, jer je na taj datum 1997. Milutinović položio prisegu pred skupštinskim zastupnicima, a ne 5. siječnja kako se do sada u javnosti govorilo. Ovo objašnjenje potvrdila je i generalna tajnica Republičke izborno komisije Ljiljana Benač Šantić, prema čijim riječima Mičić nije u obvezi polaganja posebne prisige ni formalne primopredaje dužnosti.

Nataša Mičić ne samo da je prva žena koja će obnašati funkciju srbijanskog predsjednika već je sa svojih 37 godina do sada najmlađi dužnosnik na tom mjestu. Po profesiji je odvjetnik, rođena u Užicama, a član je Građanskog saveza

Srbije. Nakon propalih predsjedničkih izbora izjavila je kako nije sretna što će biti na dužnosti predsjednika te da će u zakonskom roku, a u dogovoru s relevantnim zastupničkim klubovima raspisati nove predsjedničke izbore. Prema izmjenama Zakona o izboru predsjednika Republike, posljednji rok za donošenje odluke o raspisivanju novog kruga glasanja je 8. veljače naredne godine, a sljedeći predsjednički izbori mogli bi se održati između 8. ožujka i 8. svibnja 2003. godine.

Što se Milutinovića tiče, istekom mandata on će se morati opredijeliti hoće li dragovoljno otići u Haag kao tamošnji optuženik i nekada bliski suradnik Slobodana Miloševića, ili će ga izručiti državni organi. Srbijanski premijer Zoran Đinđić nedavno je izjavio kako vjeruje da će se Milutinović predati sam odmah nakon isteka predsjedničkog mandata koji mu je jamčio imunitet.

(Glas Slavonije 29.12.)

AMERIČKA ODLUKA O DEBLOKADI IMOVINE SFRJ MOGLA BI ODGOVORITI GDJE SU NESTALI DEPOZITI BIVŠE DRŽAVE:

Počinje potraga za šesto milijuna dolara bivše Jugoslavije

ZAGREB - Odluka nadležnih tijela Sjedinjenih Država o deblokadi imovine bivše Jugoslavije teško da će u materijalnom smislu nešto donijeti Hrvatskoj, ali bi, smatraju pojedini izvori, mogla pomoći u otkrivanju puteva kojima je nestajao novac bivše Narodne banke SFRJ. Naime, nakon te odluke i dalje nitko neće moći raspolagati "zamrznutim" nekretninama diplomatsko-konzularnih predstavništava i preostalim sredstvima nekadašnje Narodne banke, čiji se dio nalazi u takozvanim mješovitim bankama među kojima su dvije bile i na području SAD-a. Budući da će imovina bivše Narodne banke SFRJ još neko vrijeme biti blokirana, zemlje sljednice trebale bi u tom razdoblju dobiti i konačne odgovore na koji je način iz tih mješovitih banaka u Europi i SAD-u, koje su osnivale bivše jugoslavenske banke i inozemni investitori, nestalo više od pola milijarde dolara sukcesijskog novca i tko ih je potrošio.

Sumnja se da je najveći dio tog novca nestao baš u vrijeme trajanja sankcija nad Jugoslavijom, odnosno za režima Slobodana Miloševića, jer naloge za

isplatu nije mogao davati nitko osim Narodne banke Jugoslavije koja se u to vrijeme proglasila jedinom sljednicom Narodne banke SFRJ. Podsjetimo, u osam mješovitih banaka, u kojima je Narodna banka bivše SFRJ imala položene depozite, trebalo je biti deponirano 645 milijuna dolara. No, prilikom proljetnog sastanka Odbora za raspodjelu financijske imovine i obveza bivše SFRJ doznalo se da je nestao najveći dio tih depozita te da se u mješovitim bankama nalazi samo 56 milijuna dolara.

Predstavnici Jugoslavije u Odboru pokušavali su osporiti visinu ukupnih depozita, uz objašnjenje da u Narodnoj banci Jugoslavije nikada nisu potvrdili taj iznos, no predstavnici ostalih država sljednica na to nisu pristajali, uz argument da ostale države nisu imale uvid u bilance NBJ, a konačnu svotu od 645 milijuna dolara utvrdili su ugledni međunarodni stručnjaci. Prema utvrđenom ključu raspodjele sukcesijskog novca, Hrvatska je trebala dobiti 23 posto sredstava Narodne banke Jugoslavije.

(Glas Slavonije 29.12.)

U BEOGRADU SPRIJEČENO ODRŽAVANJE SVEČANE MISE ANGLIKANSKE CRKVE

BEOGRAD - Incident u kojem je 50-ak izgnanika na Badnjak onemogućilo misu Anglikanske crkve u zgradi Patrijaršije Srpske pravoslavne crkve u Beogradu "jedinstven je slučaj u svijetu", izjavio je dnevniku Blic britanski veleposlanik u Beogradu Charles Crawford, koji je o sramnu događaju obavijestio i Foreign Office.

Pedesetak građana, većinom mladića sa svijecama i ikonama u rukama, u utorak navečer spriječilo je održavanje mise, kao i pristup pripadnicima diplomatskog zbora u Patrijaršiju, gdje se tradicionalno na taj dan održavaju svečane mise Anglikanske crkve. Izgnanici su izvikivali parole: "Ne trebaju nam katolici ovdje" i "Oskvrnjujete oca svetog Save".

Britanski veleposlanik, koji je također bio spriječen nazočiti misi, kazao je da incident "neće biti tek tako zataškan, zaboravljen ili ignoriran, već će izrazito loše utjecati na ugled Srbije".

"Vidio sam grupu ljudi kako stoje ispred Patrijaršije. Blokirali su ulaz. Nosili su ikone u rukama, izvikivali pogrдне riječi i nisu dopustili našem anglikanskom svećeniku, a ni britanskim diplomatima, ulaz u Patrijaršiju. Čekao sam u automobilu da vidim što će se dogoditi. Izašao je i sam patrijarh Pavle, ali čak ih ni on nije uspio nagovoriti da se povuku. Vratili smo se kući, na sam dan našeg najvećeg praznika, doživjevši incident bez presedana u svijetu. Incident u središtu Beograda, u prijestolnici Srbije, u samom srcu Crkve, u domu patrijarha, na sam Božić. Teško je pomisliti da se može išta grublje dogoditi", kazao je Crawford. Dodao je da je za njega to "neočekivano loš događaj nakon dvije godine provedene u Beogradu" i "nesvakidašnja uvreda".

Dvije policijske patrole, koje su stigle nakon dojave o događaju, nisu reagirale "zbog procjene da bi njihova intervencija bila kontraproduktivna".

Ipak, beogradska je policija jučer priopćila kako je identificirala 10 od "dvadesetak" osoba koje su sudjelovale u incidentu, a protiv njih su podne-

sene kaznene prijave zbog ometanje vjerskih obreda. S osumnjičenicima su obavljeni informativni razgovori, a u tijeku je, priopćila je policija, istraga o preostalom počiniteljima. Policija nije objavila imena identificiranih osoba.

Događaj je osudila Srpska pravoslavna crkva, kao i patrijarh Pavle, koji je pokušao i osobno utjecati na okupljene izgnanike, a osobnu ispriku veleposlaniku Crawfordu uputili su jugoslavenski ministar vanjskih poslova Goran Svilanović i predsjednik Vijeća građana Savezne skupštine Dragoljub Mićunović.

(Večernji list 27.12.)

Vjerovali ili ne....

Na Palama, ratnoj prijestolnici bosanskih Srba, živi i Karadžićeva supruga Ljiljana Zelen. Ona je godinama bila predsjednica Crvenog križa RS, a s te se dužnosti povukla tek prije petnaestak dana jer je Međunarodni komitet Crvenog križa zaprijetio prestankom suradnje s tom organizacijom u RS. Obitelj Karadžić na Palama ima raskošnu obiteljsku kuću, koju je SFOR pretraživao u nekoliko navrata.

(Večernji list 3. siječnja)

URED VISOKOG PREDSTAVNIKA ZA BIH UPO-ZORAVA REPUBLIKU SRPSKU:

Sankcije za Karadžićeve suradnike

SARAJEVO - Osobe koje podupiru i štite osumnjičene za ratne zločine, pa tako i Radovana Karadžića, bit će pod pritiskom međunarodne zajednice i domaćih vlasti u Bosni i Hercegovini kako bi se onemogućile takve aktivnosti, izjavio je u četvrtak u Sarajevu glasnogovornik Ureda visokog predstavnika za BiH (OHR) Oleg Milišić. (Glas Slavonije, 16.1.)

Marina Vuković:

Za čavrljanje uz šalicu kave ili nešto drugo

Pred dva-tri tjedna ljutili smo se što nemamo snijega. Sad se opet ljutimo što ga imamo previše. (Kod nas u Karlovcu je preko 60 cm.) Tko bi nama ljudina ugodio? Ako trebate, recite! Možda bismo ga uspjeli nekako izvesti jer nam je, kako pričaju, izvoz dobra točka. Još uvijek više uvozimo, nego izvozimo.

Čini mi se da bi i to nama bio problem, jer je u našim trgovinama ponestalo lopata. A kad bi bi bilo lopata, onda vjerojatno ne bi bilo onih koji se lopata-ma znaju služiti i onih koji bi to htjeli raditi. Oni koji znaju i hoće imaju i oko svojih kuća i stanova dovoljno posla. Oni koji to ne znaju i neće, nisu ni doma. To su onih 200.000 koji su sjeli u svoje autiće, pa put pod noge i pravac Austrija, Italija, Švicarska. Kod nas snijega ima kao u priči, ali nije to to. To nije "in", nije kako bi nekad rekla Nela Eržišnik "nobles". Sljeme i Plješivica su bili i ostali dobri za Janicu i Ivicu, ali ne i za ove "de luxe" skijaše, koji su se inače rodili na skijama (i s reketom u ruci). I molim Vas lijepo, kako bi se oni uklopili u naše pomodne salonske razgovore o tome gdje je tko proveo zimovanje, u kojem svjetskom ili mondenom centru. Mon dieu! (Kaj god) Veli meni jedan moj prijatelj, inače karlovački uglednik (rođen u selendri goroj nego ja), na moje pitanje koji ga vrug nosi na skijanje (pa još tako daleko), (inače nikad u životu nije ni stao na skije, a kamoli se spustio niz brdo): "Znaš, stara, to ti je strašno zdravo (znam, dok se ne polomiš), to se mora, vidiš da svi idu (vidje žaba konja...)."

Vidim ja, vidim, ali očito gledam u krivom smjeru. Uglavnom vidim one u repovima i redovima koji čekaju na porcije nečega ispred pučkih kuhinja ili nosaju transparente sa napisima "Djeca su nam gladna", "Dajte nam naše zarađeno", "Nemamo kruha" (oprostite mi ako se ponavljam, ja sam o tome već pisala, ponavlja se i naša dalekovodnica koja nam to gotovo svakodnevno servira i naš tisak koji o tome svakodnevno piše. Očito uvijek premalo jer nema nikakvih pomaka, ali možda jednog dana urodi plodom.)

Kad skrenem pogled, onda tek vidim te druge redove u kojima "nervozni" vozači čekaju da ih naši carinski organi prestanu ometati na našim graničnim prijelazima prema Europi, u koju inače ne žele ići, protivne se inače (kad nisu na godišnjem odmoru) ulasku u EU, protivne se nekakvoj tamo globalizaciji, vole samo ono što je hrvatsko (ali im je draži Garmischpaterkirchen od Bjelolasice). To su oni (uvijek čast izuzecima) novopečeni bogataši i tajkuni, koji su u čuvenoj "pljački stoljeća" iskoristili svoje političke veze, ali i položaje, a isto tako i rat (da ne zaboravimo), koji im je omogućio bivši sustav, a ovaj tzv. treće sječanjski nije poduzeo ništa da ih kazni, dapače, još će ih amnestirati. I toj priči nikad kraja kao ni američkim sapunicama.

Teodor Roosweld je još davno pred stotinjak godina pljačkaše Amerike nazvao "bogat zločinac". Mi ni to nismo u stanju. Reći će netko: ni on se u to nije petljao. Točno, ali je geneza (da vam sad i ja ne prodajem pamet) drukčija.

Hrvati su ono što imaju gradili i izgradili (bilo je to staljinovski drago-voljno, "pod mus") i onda im je to netko jednostavno oteo, dok su oni mogli samo nemoćno i začuđeno gledati. A ta pošast nije bila niti nabujala rijeka, niti snježna lavina, niti bilo koja druga elementarna nepogoda, već neki bivši "nitko", bivši "bezgačaš", "bez kuferas", "dodoš", i slično, ili bivši direktor, kolega, nije važno. Taj netko, odnosno nitko, nije došao sa kešom, a ako je i dobio nešto "love", to je tek simbolično. Danas obična tvornica vrijedi desetak milijuna dolara, a Vi je možete kupiti za par sto tisuća. Ne morate čak niti zadržati radnike. Ako je propala dobit ćete je, po mome, za jednu kunu. U tome je bit "pljačke stoljeća". Ako niste imali love, banka vam je dala kredit, koji niste uopće imali namjeru vraćati. Hipoteka? Ako je slučajno i postojala, nije pokrivala ni desetinu duga. Rezultat? Propast svih tih banaka!

Rješenje? Sanacija na teret države (ponegdje i nekoliko puta), to jest na račun poreznih obveznika, tj. radnika itd.

Uvijek počnem vedro želeći raspoložiti, a obično završim cinično, sa ružnim temama.

Lijepa vijest je da se, što se tiče čistoće okoliša nalazimo na vrlo niskom dvanaestom mjestu, dok su SAD na pedeset i prvom. Bar smo negdje smješteni visoko.

Što se pak tiče korupcije prema najnovijim istraživanjima međunarodnih organizacija Transparent International nalazimo se na 49. mjestu. Najnekorumpiranije zemlje su Finska, Danska, Novi Zeland, Island, Norveška, Švedska, Čile i na kraju veliko čuđenje: Hong Kong. (U našoj grupi su Tanzanija, Azerbejdžan, Indonezija, Bangladesh, Ukrajina, Bolivija...)

Siječanj je mjesec anketa, sabiranja raznoraznih rezultata. U domovini,

nakon prosinačke potrošačke groznice (koja je pred same blagdane već bila prerasla u pravu maniju trošenja, tako da je netko zgodno rekao da su se kod nas blagdani emancipirali i osamostalili od kršćanstva), nastupilo je "triježnjenje". Naš poznati teolog dr. Adalbert Rebić nije se mogao dovoljno načuditi kako su ljudi koji cijele godine "jauču i plaču zbog premalo novaca", ove blagdanske dane trošili nemilice. Razmišljajući o tome fenomenu sjetila sam se davno pročitano djelo E. M. Remarque-a "Nebo ne zna za miljenike", u kojem je prekrasno opisana moralna satisfakcija kupovine (ako niste, pročitajte taj roman).

U ovoj tmurnoj i hladnoj svakodnvnici Božić nam, uza sva njego-va kršćanska značenja, dode kao opravdanje za sve tijekom godine potisnute i neostvarene želje, erupcija kroz godinu taloženih odricanja. I tako smo napunili naša srca i duše do neke druge prigode.

Nadam se da su i Vaša srca puna ljubavi i malih radosti.

Vaša,

Marina

U ČETVRTOM SLALOMU SEZONE BRAT PONOVIO SESTRIN BORMIJSKI USPJEH Ivica triput zaredom!

Ako ste pomislili - jedna nedjelja može proći bez hrvatske pobjede u Svjetskom skijaskom kupu, prevarili ste se. Premda Janica nije službeno nastupala, rupu u rasporedu iskoristila je kako bi bodrila brata i vozila kao predvozačica u Bormiju.

Ivica Kostelić nisku uspjeha nije želio prekinuti. Nakon pobjeda u Sestieresu i Kranjskoj Gori, Ivica je u Bormiju postigao treći uzastopni slalomski uspjeh. Nešto prispodobivo samo velemajsorima poput Ingemara Stenmarka, Roka Petrovica, Alberta Tombe ili Benjanina Raicha, koji je prije dvije godine posljednji uspio povezati tri pobjede zaredom...

- Ispalo je odlično. U prvoj vožnji nisam imao dobar startni broj i otvara-jući utrku na stazi naišao sam na dosta leda, pa mi se klizalo. Zbog toga nisam napadao u gornjem dijelu. U drugom "lauflu" više sam napadao premda sam zbog toga napravio nekoliko pogrešaka, ali nisu mi oduzele mnogo vreme-na. U donjem dijelu staze definitivno sam pobijedio. Tu me nitko nije mogao stići - analizirao je svoje obje vožnje hrvatski skijaški velemajsor.

Jedini koji je mogao sprječiti Ivičin trijumf bio je Francuz Vidal. - Da nije izletio sa staze, vjerojatno bi Vidal pobijedio, a ja bih bio drugi. No, napravio je pogrešku koja ga je koštala plasmana. Prije nego što sam se spustio u drugoj vožnji, znao sam da je Miller odlično vozio i da moram napasti...

U skijanju danas obično je tako. Poglavitno kad je riječ o muškom skijanju, ako ne riskirate, ako ne idete na glavu, nema velikih stvari. - Morate griješiti da biste pobijedili, danas ne pobjeđuje tko ne riski-ra, ide svjesno u pogreške - objasnio je Ivičin trener Vincencij Jovan.

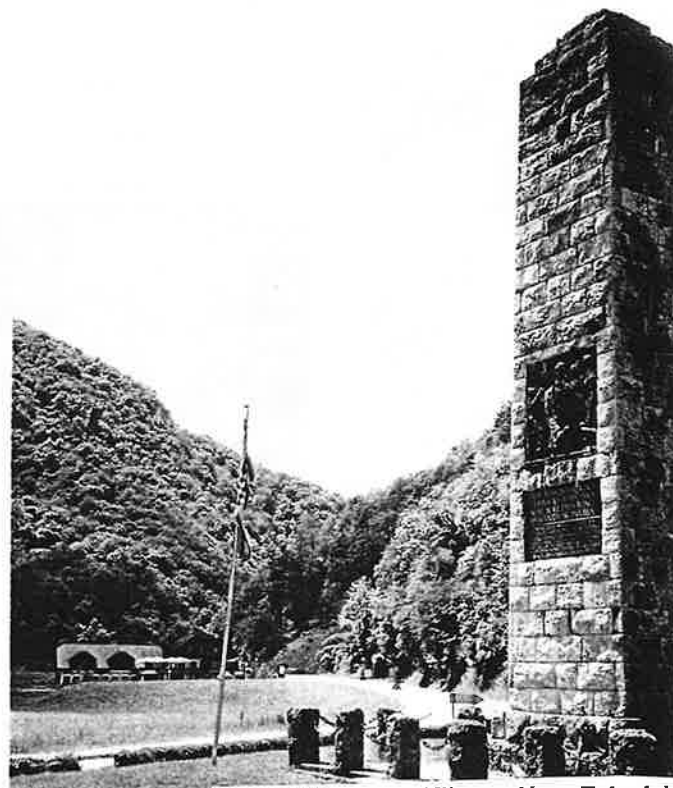
Ivica, međutim, ne prihvaća pogreske, perfekcionista je, reći ćete. - Meni je cilj odvesti što savršeniju vožnju, a to znači imati u utrci što manje pogrešaka. U nedjelju mi je mnogo pomogla i Janica, prvi sam put imao osobu koja je stazu prošla prije mene i koja mi je dok sam čekao na startu mogla reći gdje da pripazim - nije zaboravio sestrimu ulogu Ivica.

Do slalomskih bodova u četvrtoj utrci sezone napokon je stigao i Amerikanac Bode Miller. Na kraju je bio odmah iza Ivice iako se stekao dojam da mu je u nedjelju osnovna zadaća bila zadržati se na stazi i osvoji-ti bodove. Iako je nekoliko puta bio sasvim blizu pada. Samim time, Miller je vratio vodstvo u ukupnom poretku Svjetskog kupa. Ivica Kostelić proživljavao je svoj treći uzastopni slalomski uspjeh prepun emocija. Ukližao je u cilnu ravninu, nakon utrke pričeka svoje trenere i servisere, a onda su se svi zajedno spojili u poznatu hrvatsku gusjenicu. Kad se popeo na tron, dok je pozdravljao navijače i bacio im cvijeće, iz Janičinih ruku primio je ček na 24.000 eura namijenjen pobjedniku. No, ubrzo je i taj ček, doduse ne pravi, ali zgodno je izgledalo - završio među navijačima.

Do kraja siječnja preostala su još tri slaloma. Tri ključna, reci ce Ivica, za osvajanje maloga globusa. Za sada Ivica vodi s 318 bode-va, 102 više od Austrijanca Schonfeldera. U ukupnom poretku Kostelić se probio na 6. mjesto s 352 boda. Ciljevi? - Pobjeđivati u kontinuitetu. Skijaši iz tehničkih disciplina moraju pobjeđivati u ser-ijama ako žele osvojiti Svjetski kup. Ja? Jednog dana...

To je rekao Ivica Kostelić, kralj bormijskog slaloma ove nedjelje. (Večernji list)

Ivekovića. Te nam oslikane Otonove vizije upečatljivije dočaravaju prohujala stoljeća i trajno ostaju u narodnoj memoriji. Nažalost grob izgleda tužno, nedostojno umjetničkog velikana. Nitko ne čini niti najmanji napor održavan-ja, barem upotrebom malo boje za izbljedjela slova na tužnoj slikarevoj nad-grobnoj ploči. Otona su gradski oci zaboravili, a on makar rođen osam godina poslije Antunove smrti, nije zaboravio Mihanovića. Slikom 'Lijepa naša domovino', dočarao nam je Mihanovića u pjesničkoj idili Sutle u Zelenjaku.

Spomenik Antunu Mihanoviću u Zelenjaku

Kada tražite mjesto za opuštanje, za malo mira od svijeta u kojem živimo, nećete pogriješiti ako pohodite mjesta kojima je nekoć kročio, divio se i odmarao Antun plemeniti Mihanović, Petropoljski, svestran i dinamičan entuzijast. Ispod vinorodne padine Klanječke gore, povrh sućanske doline, lijepi je Klanjec idiličan i romantican u svako godišnje doba. Pruža zadovoljst-vo šetnje i razgledavanja ili pak uživanja na livadama i šumskim putovima. Raskoš boja u proljeće i jesen, ljeti pak miris pokošene trave i idila sjenika, dok se zimi posebno brzo okoliš pretvara u snježnu bjelinu. Klanjec su puno prije naših generacija, neizmjenno voljeli i slavni grofovi Erdody. Nikola i Sigismund Erdody izgradili su samostan (1630.-1686.) s prekrasno ukrašenom ranobaroknom crkvom Navještenja Blažene Djevice Marije. Učinili su to kako bi zbriunili bosanske franjeve koji su izbjegli ispred Turaka. Cijeli kom-pleks samostana i crkve postepeno je obnavljan i sjaji danas u svojoj izvornoj ljepoti i izvedbi. Posmrtni ostaci grofovske obitelji Erdody počivaju u kripti crkve u posebnim sarkofazima. Klanjec je pak, za razliku od Zagreba, puno toga posvetio Mihanoviću. Pored crkve na glavnom trgu - Trgu Antuna Mihanovića, od 1910.g. stoji spomenik autoru 'Lijepe naše', rad njegovog pranećaka kipara Roberta Frangeša Mihanovića. Od nedavno u novouređene prostore, na trg se preselila i knjižnica 'Antun Mihanović'. Taj dio Klanjca, unazad nekog vremena, posve se proljepšao. Za umjetničke duše u blizini je i galerija velikog hrvatskog kipara Antuna Augustinčića, s lijepim parkom i skulpturama na otvorenom.

U sumrak napuštam Klanjec. Tužan se odvajam od idile zagorskih kra-jolika i istinitih povijesnih priča. Kad se sjetim Amerike i Kanade, koje je i Mihanović pohodio, bogatih zemalja ali s neusporedivo siromašnijim kul-turno-povijesnim tradicijama, sjećam se i njihove djece u školskim obilasci-ma američkih nacionalnih spomen obilježja. Razmišljam, kako bi bilo potrebno na kraju školovanja svake generacije naše mladeži, umjesto nji-hovih pomodnih izbora europskih ljetovališta, upoznati ih s pričama o 'Lijepoj našoj'. U Zagorju, ali i na mnogim mjestima gdje se ona radala i branila. Jer u smiraj dana, rijetke svijee na grobovima naših velikana trepere za naše nove generacije. (HRVATSKO SLOVO 15.11.2002.)

Antun pl. Mihanović, Petropoljski

Rodio se u Zagrebu 10.lipnja 1796., na Harmici u kući na mjestu današnje zgrade Trg bana Jelačića br. 4., a umro je u Novim Dvorima klanječkim 14. studenog 1861. Dodatak prezimenu - Petropoljski, govori o njegovim podrijetlu iz Južne Hrvatske.

Kao student u Beču izdao je brošuru "Reč domovini od hasnovitosti pisanja vu domorodnom jeziku" (1815.) u kojoj predlaže da se Hrvati okane latinskog i prigle hrvatski jezik. Živio je neko vrijeme i na Rijeci (1827.), te postao riječki zastupnik na saboru u Pazumu. Aktivan u političkom i društvenom životu radi "da se u Rijeci osnuje trgovačko društvo komu bi glavna svrha bila izvoz naših proizvoda, u Englesku, Italiju, Francusku i Ameriku." Tako nastaje Mihanovićeva studija (1828.) - pothvat o prodaji hrvatskih i ugarskih vina u pet zemalja Sjeverne i Južne Amerike.

U tom se dokumentu nalaze umne riječi gospodarstvenika, političara i diplomata, koje vrijede bez imalo korekcije i za današnje prilike u Hrvatskoj. Najvredniju noviju knjiga o Antunu Mihanoviću 1998.g. napisala je prof. Jelena Ocak: "Čovjek je samosvjesno biće, stvaratelj svoje povijesti, ali samo onda ako zna spojiti svoj ljudski projekt s otporom stvari i s tvrdoćom prilika oko sebe. Mihanović kaže da čovjek nema pravo na ime čovjeka ako živi samo u strahu ili ako se prepusta isključivo nadi. Ako, dakle, ne zna spojiti žrtvovanje za viši cilj s hladnom procjenom situacije u kojoj se nalazi. Iz cijeline ovog spisa izbija divljenje duhu akcije, borbenos-ti svijesti i sposobnosti. Ovaj spis je poziv na rad, on je egzaltacija hrabrog poduzetništva u koje je uključena skeptička opreznost. Treba li se ugledati na nekoga - upozorava Mihanović svoje suvremenike - tada se treba ugle-dati na narode koji su prožeti ovom filozofijom, stvorili dobra na kojima im drugi zavide. Treba se boriti "pomoću stalnog razvijanja živa poduzetničkog duha koji neće ustuknuti ni pred kakovom neistraženom prilikom i ni pred kakvim dalekosežnim pokušajem, koji samozadovoljno ne drijena u neradnosti, očekujući da će mu ponude sa strane zbog njegova zastala prometa, već koji će se osvrnuti na sve strane kugle zemaljske, te sam pronaći nova tržišta i ondje se održati pametnim i poštenim radom."

Mihanović je razradio cijeli projekt, transport i marketing, kao i plaćanje dobavljača vina i raspodjelu zarade. Sam odlazi 1828.g. u Ameriku kako bi sve to i organizirao i tamo boravi oko tri godine. Nema istraženih podataka kako je uspio u svom poduhvatu i koje je sve zemlje Sjeverne i Južne Amerike posjetio. Na tome tek predstoji istraživački rad, koji bi trebao započeti po starim novinama i arhivama New Yorka.

Mihanović se poslije Amerike, 1832.g. vratio u Zagorje i tu ostao do 1. lipnja 1834. U tom je vremenu nastala hrvatska himna. Tada je počeo razvijati i književni rad. Godine 1835. tiskana mu je u 'Danici' pjesma 'Lijepa naša domovino', koju je narod proglasio himnom.

Godine 1836.g. Antun Mihanović postaje prvi austrijski konzul u Beogradu, a poslije i u Smimi, Carigradu i Bukureštu, te ostaje u diplo-maciji punih 20 godina. Vraća se u Zagorje 1856. g. kao umirovljenik s velikom rentom i ušteđevinom. Nastanio se u Novim Dvorima cesargrad-skim i to je njegovo posljednje razdoblje života. Umrne u 65. godini života i pokopan je na starom klanječkom groblju.

(HRVATSKO SLOVO 15.11.2002.)

Teci, Jadro, teci

Teci, Jadro, teci, ti ne smiješ stati na vječnome putu k Jadranskomu moru. Ti vodama svojim i snažnom žuboru snagu imaš tajnu u svome izvoru što ti život daje: on je tvoja mati.

Teci, Jadro, teci, ti ne smiješ stati na vječnome putu k Jadranskomu moru. Na taj način možeš odgovor nam dati, da li će Hrvati živjeti prestati il' će naći život u svome izvoru.

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

Damir Borovčak:

ANTUN MIHANOVIĆ - 141. god. smrti

Amerikanci svoju himnu i zastavu smatraju najvećom svetinjom. Američki vojnici u bitkama širom svijeta, niti pod cijenu života, ne ostavljaju neprijatelju svoju zastavu!

U Kanadi himna se izvodi u školama prije nastave. Kanađani svoju himnu tiskaju u prospektima, državnim brošurama i na suvenirima. Englezi do fanatizma vole kraljicu i dvor, ponosno se diče svojom srednjovjekovnom tradicijom poznatoj po brutalno krvavim vladarima. Francuzi su ponosni na svoju krvavu Marseljezu. Mnogi narodi poštuju svoju himnu s rukom na srcu, a Amerikanci će to smatrati svojom svetom obavezom. Hrvati će za isti domoljuban čin držanja ruke na srcu, pri izvođenju svoje idilične 'Lijepe naše', biti proglašavani rigidnim nacionalistima! Možda i zato ne postoji turistička brošura o nastanku i povijesti hrvatske himne! Jer niti u najboljoj turističkoj ediciji Hrvatskog zagorja - 'Romantično srce Hrvatske', ne postoje informacije o pjesniku Antunu Mihanoviću, o spomeniku u Zelenjaku, kao ni o povijesnim značajkama nastanka hrvatske himne. Rijetko gdje se mogu naći ti podaci, a za turiste ne postoje objedinjeni na jednom mjestu. Dokle ćemo razarati sjećanje na svoju povijesnu baštinu, čak i svoj ponos prepuštati zubu vremena ili stranim sudovima? Je li to možda zato što je u ovim vremenima globalizacije na sceni novi trend bogatog financiranja super kulture za balkanske reintegracije? Ili je to možda zato što se aktualni ministar kulture zalaže za zajednički jezik i trči u Beograd na "kulturelne razmjene"? Također, nikada nisam čuo da se bilo koji ministar turizma uopće ozbiljnije bavio pitanjima turističkih projekata Hrvatskog zagorja?

Mnogi niti ne znaju kako je u Zagrebu na Hamici, u samom centru, na Trgu bana Jelačića (br. 4), rođen pjesnik hrvatske himne Antun Mihanović. Možda i zato što u ovo vrijeme Hrvati više ne podižu glave i pogled - u domoljubne visine! Rijetko tko zna, da ovdje stoji spomen-ploča Matice hrvatske, iz godine 1991., kada se posebnim čudom ponovno rodila hrvatska samosvijest i državnost. Samo malo dalje na Trgu, u Turističkom uredu Zagreba, kao niti u elitnoj centrali Turističke zajednice Hrvatske u 'Importane galeriji', ne možete dobiti ništa o povijesnim okolnostima nastanka hrvatske himne. Svi sugeriraju i savjetuju, kako za bilo kakav prospekt, brošuru ili bolju informaciju, treba 'potegnuti' do Zagorja. Naprosto je bolno kako malo imamo osjećaja za ono za što bi u istim okolnostima na primjer europeizirani Francuzi i Englezi, a posebno Kanađani i Amerikanci, znali nje govati i dobro baštiniti.

Doista, nije teško iz Zagreba učiniti izlet u prekrasan zagorski kraj, onima koji znaju kuda idu. No teško je onima koji se trebaju tamo uputiti na neviđeno, jer o tome niti sličicu ne mogu dobiti. A što je tek s onim najmlađim generacijama, koje bi u udaljenijim dijelovima Hrvatske trebali dobiti poticaj za posjet povijesnih izvora i budućih domoljubnih nadahnuća.

S tim mislima vozim putem Zaprešića, pored devastiranih Jelačićevih Novih Dvora zaprešićkih, zidova punih vandalskih (četničkih?) grafita. Samo novi dokaz naše maloumne savjesti, lošeg odgoja mladeži i bezbrižnih dužnosnika gradske uprave. S turobnim mislima putujem u prekrasno sunčano jutro puno jesenjih boja, istražiti Zelenjak, dolinu Sutle, Klanjec i još ponešto. Želim biti u Klanjcu povodom skore godišnjice Mihanovićeve smrti, zapaliti svijeću, duboko udahnuti ne samo prekrasne mirise jeseni, već i dio naše povijesti. Oslušnute blagi šapat požutjelog jesenjeg lišća na grobu pokojnog velikana, koji je u prohujala vremena tako dirljivo volio i pjevao o 'Lijepoj našoj'. Gotovo je nepoznato u našem narodu, gdje se krije grob autora hrvatske himne.

Mihanović se često vraćao u Zagorje, a po povratku iz Amerike vratio se u taj romantičan kraj, u koji se zaljubio i koji mu je bio dobro poznat. Tada je prvi puta u Zagorju ostao dulje vremena. Nastanio se kod sestre Marije i muža joj Josipa pl. Briglević, u Tuheljskim toplicama, u kuriji danas nazvanoj Dvorac 'Mihanović'. Tu je živjela Antunova i Marijina majka Justina. Umrla je u visokoj starosti od 86. g. života i pokopana je na brjegu Hum iznad Tuheljskih Toplica. U začelju crkve Sveta tri kralja, nalazi se još i grob Antunove sestre Marije udate Briglević, gospodarice Malog Trgovišća, Dubrovčana i Lipnice. Ona je umrla u Grazu, no pokopana je 1882.g. na ovom prekrasnom mjestu uz supruga Josipa pl. Briglević. Tko posjeti ove grobove doživjeti će sav čar i radostni užitek zagorskih vidikovaca.

Veliki hrvatski književnik Ksaver Sandor Đalski, iz Gredica u Gubaševom, kao šestogodišnji dječak upamtio je Antuna Mihanovića na kraju njegova života. Povodom 100-godišnjice njegovog rođenja prvi je napisao opširniju biografiju o svom daljnjem rođaku i autoru hrvatske himne. Dragutin Hirc će pak 1901. napisati: "Krasnim Zelenjakom, tim biserom čarobnog

Zagorja, mnogo je puta stupala noga Antuna Mihanovića, kada je iz Novih Dvora krenuo preko Tuhlja u Malo Trgovišće. Na tom putu je mnogo puta stao, da se u ovorne kraju zaustavi i uživa dražesti najljepšeg zagorskog zatišja. Ovdje se Mihanović mnogo puta odmarao, a odmarajući uživao, u ovom dolu niknula je u njegovoj duši, našem narodu sveta pjesma 'Ljepa naša domovino!'" Hirc tako postaje najzaslužniji za tvrdnju kako je baš u Zelenjaku nastala hrvatska himna. On je to prozvao Mihanovićev dol, uspoređujući stihove s kraljicima koje je Mihanović gledao na šetnji od Novih Dvora preko Zelenjaka do Tuheljskih Toplica. Podudarnost je bila potpuna; kraj koji se zove Zelenjak svojom ljepotom svjedočio je idealno mjesto za taj pjesnički čin. Antuna Mihanovića često su viđali na Risvici. Dolazio je tu u šetnju, jašući obično na konju, uživajući prekrasan pogled s vidikovca povrh Zelenjaka. Njegova očaranost klanječkim krajem nikada nije jenjavala. Zato je za kraj burnog života i mnogih putovanja, odabrao upravo taj dio Zagorja za ispunjenje svog životnog puta, čim bliže Zelenjaku, u romantičnom okružju starih kurija i baroknih crkva. Odabrao je za posljednji svoj dom, dvor slavnog hrvatskog bana i vojskovođe Tome Erdodyja. Mihanović je stanovao u južnoj kuli Novih Dvora, neposredno uz kapelicu koju je u 18. stoljeću izgradio Nikola Erdody. Nažalost, taj dio dvorca srušen je do temelja, a cijeli su Novi Dvori klanječki samo tragična ruševina i strašan dokaz nevjerojatne ljudske gluposti i pokvarenosti.

U Klanjcu, na starom groblju počiva otac hrvatske himne, Antun pl. Mihanović

Na starom klanječkom groblju, mir i tišinu prekida samo šum jesenjeg lišća. Ovdje u miru Božjem, i narodnom, počiva Antun Mihanović. U životu vrlo svestran, bio je pravnik, vojni sudac, društveni i politički djelatnik, pjesnik, gospodarstvenik i diplomat. Na grobu, i poslije Svih Svetih, čini se premalo izgorjelih svijeća i cvijeća. Grob ipak izgleda bolje nego ranih '90-tih, kada je bio potpuno zapušten. Nedaleko Mihanovića, počiva pod starim velikim hrastom, još jedan velikan hrvatske povijesti - slikar Oton Iveković. Oton je rođen u Klanjcu (1869-1939) i tu je u školi upijao sve povijesne hrvatske sudbe, koje je kasnije ovjekovječio na svojim slikama. Danas se divimo i učimo sve bitne događaje iz hrvatske povijesti, upravo kroz slike Otona

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

PREPJEV MARULIĆEVE "JUDITE"

"Sve velike svjetske književnosti prevode svoje začinjavce na suvremeni standard. Ovim sam prepjevom na pristupačniji način širem čitateljstvu približio Marka Marulića, oca hrvatske književnosti", istaknuo je akademik Nikica Kolumbić 16. prosinca 2002., predstavljajući svoj prepjev Marulićeve "Judite" u dvorani Državnog arhiva, čije je predstavljanje priredio Zmajski stol Držbe Braća Hrvatskog Zmaja u Zadru. Akademik Ante Starnač je rekao: "Nakon 500 godina "Judita" postaje hrvatskom uspješnicom, prevedena je na talijanski, španjolski i mađarski, a prevodi se i na engleski i njemački. Kolumbićev prepjev sa stare hrvaštine na standardnu suvremenu štokavštinu, bez gubljenja izvornog Marulićeva dvanaesterca dvostrukog sroka, veliki je trud i težak posao na kojemu je autor radio tridesetak godina." O knjizi je govorio i prof. dr. Josip Lisac. (Vjesnik)

IVO POGORELIĆ U "LISINSKOM"

Najavljujući svoj zagrebački recital na konferenciji za novinare u lipnju ove godine, Ivo Pogorelić je o svom izboru djela Beethovena i Rahmanjinova rekao da ih ujedinjuje sam pijanizam. I upravo je to glavna fascinacija njegovih recitala kao onaj 13. prosinca 2002. u "Lisinskom". Bio je to recital odgođen od 6. listopada, u organizaciju se ovoga puta uključio Rotary klub koji je otkupio velik broj karata, a prihod je bio namijenjen kao pomoć bratovštinama za odvikavanje od ovisnosti. (...) Unatoč skupim kartama, dobar potez bilo je odvajanje karata po posebnim cijenama za studente glazbe. Mlada generacija glazbenika uglavnom, ako nije putovala, nije do sada čula Pogorelića uživo jer posljednji zagrebački recital je još prijeratni.

Poput sakralnog prostora zamračena dvorana pripremila je slušatelje na obredni Pogorelićev recital, izvedbu Beethovenovih Sonata u d-molu op. 31 "Oluja" i u e-molu op. 90 te šest "Muzičkih trenutaka" op. 16 Sergeja Rahmanjinova uz furiozni "Islamey" Milija Balakirjeva u dodatku. Sve izvedbe obilježava fascinantna koncentracija koja se magično prenosi i na slušatelje, pa se često uz njegov nastup veže riječ karizma. (...) (Večernji list)

MEĐUNARODNI PJESNIČKI FESTIVAL

Drugi međunarodni pjesnički festival koji se 13. i 14. prosinca održava u Zagrebu i Varaždinu u organizaciji Društva hrvatskih književnika okupit će šezdesetak pjesnika iz zemlje i inozemstva. Među zvučnim inozemnim imenima koja će nastupiti na toj dvodnevnoj pjesničkoj smotri valja spomenuti Lea Wintgensa iz Belgije koji pjeva svoje stihove, Ćirila Zlobeca iz Slovenije, Gila Philippa-Kullmanna iz Njemačke, Mađara Maria Papa, Makedonca Bratislava Taškovskog te Nenada Valentina Borozana iz Bosne i Hercegovine. Brojnu hrvatsku pjesničku ekipu čini čak pedesetak pjesnika koji će se hrvatskoj javnosti predstaviti s po jednim poetskim ostvarenjem. U subotu pjesnička kolonija seli u Varaždin gdje će u Velikoj koncertnoj dvorani zgrade HNK biti održan pjesnički maraton. Na kraju festivala bit će uručene i nagrade najboljim pjesničkim uradcima. (Vjesnik)

OD MAČEVA DO RELIKVIJA

Srednjovjekovni nakit, oružje, originalni mačevi iz 11. st., portreti hrvatsko-ugarskih vladara, relikvijari iz crkvenih riznica Zadra i Nina - samo su neke teme koje će zaokružiti velika izložba Hrvatskog povijesnog muzeja "Kolomanov put", koja se svečano otvara 12. prosinca u Zagrebu. Ova tematska izložba, čiju je koncepciju i živahni scenarij smislila Ela Jurdana, postavlja se u povodu 900. godišnjice krunjenja ugarskoga kralja Kolomana Arpadovića u Biogradu na moru za kralja Hrvatske i Dalmacije, a posvećena je, općenito, ulasku Hrvatske u dinastičku zajednicu s Ugarskom 1102. godine, odnosno višestoljetnim vezama tih dviju država koje je inicirao Koloman.

Izložba će na teatralan način, na jednoj sceni ukrašenoj bakljama, evocirati kralja na prijestolju, a predstaviti će i mnoge izložke velike povijesne važnosti, kao što je Kolomanov pečat koji se čuva u Mađarskom državnom arhivu, ugarski srebrni novac iz 11. st., vrijednu rukopisnu građu kao što je Trogirski rukopis "Pacta Conventa" itd. Izložba će predstaviti i umjetničke predmete koji evociraju to razdoblje, npr. reprodukciju poznate tapiserije iz Bayeuxa koja se čuva u Velikoj Britaniji, ili slike F. Mückea.

Da bi se naglasio i Kolomanov povijesni hod od sjevera prema jugu, do krunidbe i ulaska u Zadar, te mnoga povijesna zbivanja, izložba je osmišljena kao epizodični slijed, kroz tematske cjeline, a vizualno ima oblik svojevrsnog labirinta. Zanimljive su i komparacije s današnjim vremenom - na jednoj slici

srednjovjekovni putevi, koji nisu bili popločeni, uspoređuju se i s aktualnim problemom otvaranja autoceste Zagreb - Split. Tako eto Kolomanova pustolovina prolaska nizinskom, gorskom ili primorskom Hrvatskom, simbolično, još traje! (Večernji list)

UMRLA BALERINA M. SKORUPSKI
U Zagrebu je u 61. godini (rođ. 1942.) preminula Melita Skorupski, baletna umjetnica, solistica, pedagoginja i koreografinja Baleta Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu.

Srednju baletnu školu i studij baleta završila je u Parizu. Nakon povratka angažirana je u Baletu HNK u Zagrebu gdje je do odlaska u mirovinu 1981. godine djelovala kao solistica i koreografinja. Punihi trideset godina bila je prisutna na pozornicama domaćih i inozemnih kazališta, na malom ekranu, filmu i sportskim terenima. Plesala je u brojnim baletima, a osobit je uspjeh postigla svojim interpretacijama karakternih uloga, prije svega đavolice u Lhotkinu "Davlu u selu". (Večernji list)

IN MEMORIAM UMRO ARHITEKT V. RICHTER

Poznati hrvatski arhitekt Vjenceslav Richter umro je 2. prosinca u 86. godini života. Rođen je 1917. u Drenovici pokraj Sv. Ivana Zelene. Bio je svestran stvaralac i eksperimentator graditeljskih i vizualnih fenomena.

Gradio je izložbene paviljone (Bruxelles 1958., Torino i Milano), projektirao nekoliko muzeja, bavio se industrijskim oblikovanjem i interijerom. Suosnivač je grupe Exat 51 i sudionik Novih tendencija. Sudjelovao je na međunarodnim izložbama u Sao Paulu, Milanu, New Yorku, Veneciji i Zürichu. Nagraden je Nazorovom i Kovačićevom nagradom za životno djelo. (Večernji list)

ARHEOLOŠKI NALAZ U STAROGRADSKOJ JEZGRI PULE

PULA - U starogradskoj jezgri Pule, samo 20-ak metara od mora, tijekom arheoloških istraživanja na gradilištu gdje će uskoro niknuti hotel i dvije poslovno- stambene zgrade, ekipa Arheološkog muzeja Istre s voditeljicom antičkog odjela višom kustosicom dr. Alkom Starac na čelu naišla je na vrlo rijedak i zanimljiv arheološki nalaz iz doba antike: ulomak mramorne ploče s prikazom kamenoklesarskog zanata. A. Starac kaže da je riječ o vrijednom nalazu budući da su posrijedi reljefni antički prikazi, inače razmjerno rijetki, pogotovu kada su izraženi u skupocijenom materijalu kao što je mramor, figuralni prikaz zanata daje pak ploči i veću vrijednost.

Reljefna ploča prikazuje dva roba u tunikama koji obrađuju kamen. Prikaz jednog roba očuvan je u cjelini, čak mu je o uvana i valovitja kosa. On u ruci ima tipičan alat svoga zanata, klesarski čekić, šiljast s obje strane, kojim obrađuje veliki kameni blok. Drugi lik, u nastavku ploče, malo je oštećen, nedostaje mu glava, ali vidi se njegova kretanja i alat koji drži u ruci - motka. Zapravo nije jasno što on radi, no moguće je zaključiti da je odlamao komad kamena u kamenolomu, ili je pomoću motke zidao i namještao kamen u zid. Ploča nija nađena u svom izvornom položaju: bila je bačena u nasip u građevinskom materijalu. Stoga dr. Starac kaže da se ne može sa sigurnošću reći što je ona točno predstavljala i gde je bila smještena.

Mramorne ploče s prikazima zanata najčešće su korištene kao nadgrobni spomenici, ali kako je ova reljefna ploča nađena u urbanoj zoni, mogla je biti ugrađena i u zanatsku radionicu, gdje je služila kao neka vrsta antičke reklame, ili se mogla nalaziti u objektu koji je financiralo i izgradilo cehovska udruženje obrtnika. Kako nije datirana prema drugim nalazima, ni stratigrafskim slojem, te kako još nije izvedena analiza tla nalazišta, nije moguće točno odrediti njezinu starost. Znanstvena ekipa Arheološkog muzeja Istre obrađuje nalazište tek šest dana, stoga nije isključeno da će iz tla izviriti i drugi, odlomljeni dio ploče.

U Arheološkom muzeju Istre u tijeku je konzervacija ploče, no dr. Starac kaže kako posebna konzervacija nije ni potrebna - bit će dovoljno zaštititi ploču od atmosferilija, kako bi ostala dokaz života na ovim prostorima i prije dvije tisuće godina. U dogledno vrijeme reljefnu ploču s prikazom kamenoklesara bit će moguće pogledati u Arheološkom muzeju Istre kao jedan od mnogobrojnih antologijskih predmeta. (Večernji list)

Zanimljivosti

BETLEHEM U PODRAVINI

Ovih se blagdanskih dana Koprivnički Ivanec pretvorio u pravi Betlehem kojemu poseban ugođaj daje nekoliko obiteljskih kuća rasvijeljenih stotinama raznobojnih žarulja i svjetlećih likova. U tome svakako prednjači obitelj Zvonka i Katarine Čevis koji su sa 9500 žarulja i više stotina metara kabela ukrali svoju kuću, dvorište i ogradu, ali i sve raslinje. Za postavljanje svjetlosnih ukrasa Čevisovima je trebalo deset dana. Iako im ukrasi potroše čak deset kilovata struje na sat, odlučili su se na ovaj potez kako bi nadmašili sumještane.

Brojni posjetitelji iz bliže i dalje okolice koji navraćaju zbog tih ukrasa te se zaustavljaju kod Čevisovih da bi njihov "dvorac iz bajke" uvijek vidjeli kamerama i fotoaparatom. Ivančani ne ukrašavaju svoje domove samo božićnim ukrasima, nego i tijekom godine cvijećem. Cvijeća je toliko da na zalijevanje dnevno potroše 200 litara vode.

(Večernji list)

TITO ZAVRŠIO NA UŽIČKOM OTPADU

Premijer Srbije Zoran Đinđić tražio je od užičke tvrtke Inos-Sinma, koja reciklira otpadni metal, da zaustavi prodaju kipa s likom Josipa Broza Tita koji je napravio hrvatski kipar Antun Augustinčić.

Taj kip nalazio se na trgu u Rudom. Od 1994. nalazio se u našoj tvrtki koja prerađuje otpadni metal. Nismo ga htjeli reciklirati jer smatramo da je to spomenik, a ne industrijski otpad. Željeli smo ga prodati. Bilo je puno zainteresiranih iz Slovenije, BiH, Srbije i Makedonije. Nitko iz Hrvatske, ni privatno ni neka institucija, nije bio zainteresiran za otkup djela poznatog kipara Augustinčića - kazao nam je u telefonskom razgovoru direktor Inos-Sinme Vučko Pećinar.

Velika retrospektivna izložba hrvatskog slikara Antuna Motike

Poslije tridesetak godina i poslije desetgodišnjih priprema (retrospektivna izložba održana je 1974/75) golemo je i raznoliko umjetničko djelo Antuna Motike prvi puta u cijelosti predloženo javnosti. Izložba se održava povodom 100. obljetnice rođenja i 10. obljetnice njegove smrti u zagrebačkoj galeriji Klovićevi dvori (prosinac 2002. - veljača 2003.).

Antun Motika se rodio 30. prosinca 1902. godine u Puli, u obitelji vinogradara, osnovnu školu polazio je u Zminju i Puli, a gimnaziju u Pazinu i na Sušaku. Stipendija Matice hrvatske omogućila mu je studij na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu koju pohađa 1921-26, prvotno na kiparskom odjelu Rudolfa Valdeca, a potom na slikarskom gdje su mu učitelji Maksimilijan Vanka, Vladimir Becić i Ljubo Babić. U dva je navrata boravio u Parizu (1930. i 1935.). Od 1930-40 bio je srednjoškolski profesor crtanja u Mostaru, a od 1941-61. profesor na zagrebačkoj školi primijenjene umjetnosti. Umro je u Zagrebu 13. veljače 1992.

Izložbom su obuhvaćene sve faze njegova slikarskog opusa: akvareli, gvaševi, ulja, crteži, kolači, skice za izradu uporabnih predmeta od stakla i keramike, medalje i arhitektonske skice. Najveći dio prostora zauzimaju njegovi nježni akvareli i gvaševi krajolika, vrtova, voćnjaka i perivoja prožeti prozračnom atmosferom koje promatra uvijek iz povišenog očista ostvarujući značajna djela osebnog postimpresionističkog intimizma u hrvatskom modernom slikarstvu. Njegove su "vedute" mostarskih aleja i bačvi iz tridesetih godina prošlog stoljeća zauvijek zabilježile specifičnu poeziju grada kojeg danas samo nosimo u sjećanju. Akvareli se i gvaševi zagrebačkoga Hrvatskog narodnog kazališta ili pak Umjetničkog paviljona te koloristički snažniji prizori Zrinjevca i Maksimira iz pedesetih godina smatraju najljepšim prikazima glavnoga hrvatskoga grada u cjelokupnoj hrvatskoj likovnoj umjetnosti. Izolirajući se u svoj poetizirani svijet, bilježeći osjećaje, česti su mu motivi interijeri sa cvijećem, aktovi, mrtve prirode, crteži učenica i pogledi kroz otvoreni prozor - intimni prizori u kojima do izražaja dolazi njegova privrženost čistom svjetlu i djevičanski bijeloj, prozračnoj atmosferi.

Izložbom su također zabilježene i kasnije faze Motikinog umjetničkog djelovanja - gvaševi, ulja i kolaži iz tzv. faze arhajskog nadreal-

Nakon što se u listu Danas pojavila informacija da je za kupnju kipa zainteresiran jedan poslovni čovjek iz Novog Sada, koji skuplja statue bivših revolucionara i partijskih vođa, premijer Đinđić, tvrdi Pećinar, jučer je od predsjednika općine Užica zatražio da Inos-Sinma nikome ne prodaje kip.

Do zaključenja ovoga broja u vladi Srbije nismo uspjeli provjeriti tu informaciju, niti doznati što vlada kani učiniti s Titovim kipom. Augustinčićeva statua, koja je završila na užičkom otpadu, kopija je Titova kipa koji se nalazi pred njegovom rodnom kućom u Kumrovcu.

Pećinar nije želio otkriti koliko traži za brončanog Tita, iako kaže da je svaki kilogram statue vredniji od kilograma zlata. (Večernji list)

ODRŽAN OBRTNIČKI BAL U ZAGREBU

Niz manifestacija kojima je Hrvatska obrtnička komora tijekom godine obilježila svoj veliki jubilej - 150. obljetnicu postojanja - 8. prosinca je dobio "točku na i" svečanim Obrtničkim balom. Bal je održan u Kristalnoj dvorani hotela "Opera", a okupio je, osim obrtničke elite, i brojne uglednike iz javnog života - saborske zastupnike, ministre, župane, predstavnike Hrvatske gospodarske komore i dr. Bal je, inače, bio i prilika da HOK putem Udruge roditelja "Veliko srce malom srcu" donira Klinici za pedijatriju KBC-a Rebro 150.000 kuna za kupnju aparata za fetalnu ehokardiografiju (uređaja za otkrivanje anomalija na srcu djeteta dok je još u majčinoj utrobi).

U prigodnom programu te dobrotvorne zabave - koju je otvorio predsjednik HOK-a Stjepan Šafran - voditelj je bio Branko Uvodić, a nastupili su Krunoslav Kićo Slabinac, tamburaški sastav Lampaši i orkestar Simpy Sandra Kulier. (Večernji list)

ŠIRITE HRVATSKU ISKRU

izma, koloristički snažnije i strukturalno angažiranije koje je izložio 1952. godine. Tada je ta izložba potaknula oštru polemiku (G. Gamulin - V. Richter) koja je prethodila sukobima oko apstraktno umjetnosti i slobode stvaralaštva

Posebno poglavlje Motikina stvaralaštva zauzimaju njegovi crteži i skice za oblikovanje stakla. Tek je nekoliko primjeraka svojih zamisli realizirao u čuvenim staklarskim radionicama u Muranu (Italija). Ujedinivši vještinu modeliranja volumena s efektivnim naglascima obojenih dijelova unutar prozračnosti stakla ostvario je antologijske staklene životinjske skulpture.

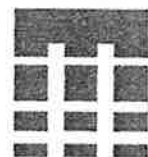
Posljednje je godine života Motika proveo u svojem atelieru neprestano istražujući i eksperimentirajući s novim tehnikama i materijalima - za sobom je ostavio zavidan broj kolaža i foto-kolaža te lumino-kinetičkih eksperimenata.

Izložbu prati opsežna monografija opremljena brojnim reprodukcijama i tekstom Svjetlost i samoća autora ove retrospektive Darka Glavana te proslavom Krune Prijatelja i pogovorom Darka Schneidera Nigredo i albedo Antuna Motike.

Višnja Milas-Matutimović

Preporučujemo Vam....

modernage glass inc.

Window Walls - Curtain Walls
Glass - Glazing - Mirrors
Store Fronts - Entrance Ways

239 Bering Avenue
Toronto, ON. M8Z 3A5

Tel.: (416) 233 5880
Fax: (406) 233 6092

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

Rodin (1937), a book, Memories of political personalities and events (Buenos Aires, 1961, Zagreb, 1969). Even after his death, there are exhibitions of his works. Thus in 1969, there was a retrospective exhibition of Meštrović's works at the Rodin Museum in Paris, following an exhibition of Rodin's works, realised a year earlier in Zagreb. There followed exhibitions in Budapest, Prague, Bucarest, Cluj and Olomuca. In 1983, at the occasion of the hundredth anniversary of Meštrović's birth, an important retrospective exhibition was realised in Zagreb, whilst another one was realised in West Berlin, in 1987. In 1982, there was a symposium on Ivan Meštrović at New York's Columbia University.

Within the world's history of art, Ivan Meštrović is recognised as a significant bearer of new artistic movements at the beginning of the past century, and on the whole, as a powerful tradition synthesist, a creator of great volition and rare impulsiveness, an artist capable of connecting the past and the present. His works reflect a deeply lived human life, starting from his youth and patriotic enthusiasm, leading to later disappointments and contemplation. One of the most distinguished European artists of the first half of the 20th century.

In 1952, Ivan Meštrović donated to the Croatian people most of his works, both the Gallery and the Kaštel in Split, the Church of the Holy Redeemer on Otavice (where he is buried, at his own wish). In 1991, based on a deed of gift, the Ivan Meštrović Foundation was established.

The Ivan Meštrović Gallery in Split was closed to the public for several years, due to its dilapidated state and war conditions. Following the demanding project of its renewal, there came the time to establish the New Permanent Exhibition, which was solemnly inaugurated on 18 May 1998. The Gallery safeguards and exhibits the greater part of sculptor's works in a permanent exhibition, but the building itself is also an artistic monument. Its author, Ivan Meštrović, intended to use a smaller part of it as an exhibition site of his works and a greater part as a home for his family and his atelier. That why the museum concept and the project of the placement of artistic objects in the gallery, along with unavoidable interventions, respected the available space. Following the character of particular halls, rooms and intermediate passages, an exhibition was conceived to house specific thematic units. A sequence of the Gallery's visitors' movement was offered and prepared: from the introductory walk through the representative hall on the ground floor and, following a viewing of the other exhibition rooms containing a dynamic exchange of thematic units, the conclusion of the visit on the terrace, with the wide panorama of the sea and the islands facing Split, thus allowing a complete experience of the art of Ivan Meštrović in a Mediterranean atmosphere.

(Guido Quien, Croatia in-flight Magazine, winter 2001/2002)

CROATIA - MAGIC KINGDOM

Within the Adriatic fortress of Dubrovnik, cafés, churches and palaces reflect 1,000 years of turbulent history. "Sometime out here I feel as if I'm living five centuries ago," says fisherman Nino Surjan, 60, as he begins hauling in nets, studded with tuna, from the waters of the Adriatic. "Kids today learn about Croatia, but when I was growing up we studied the Republic of Dubrovnik a magical place that survived more than a thousand years without an army or a king."

Writer David DeVoss traveled to the ancient city, a great walled redoubt founded in the 7th century amid the chaos that followed the fall of the Roman Empire-rising from the rocky coast like an Adriatic Camelot. Today, the 4,000 residents within Dubrovnik's old city, a warren of limestone lanes, Renaissance palaces and Baroque churches, inhabit, as one resident puts it, a "functioning Renaissance city where people live in the houses and shop at the markets."

It is almost miraculous that the city's extraordinary riches, intact for a millennium, survived its recent history. In 1992, as civil war broke out in the former Yugoslavia, the Yugoslav Army shelled Dubrovnik relentlessly. The attacks went on despite the fact that banners, proclaiming Dubrovnik a UNESCO World Heritage Site, were raised throughout the city. Ninety-two people were killed; hundreds of historic buildings were damaged.

Today, extensive renovations have been completed and tourists are returning to stroll the battlements, linger in the outdoor cafés and sunbathe on the seaside quays radiating out from the city. As the famous Dubrovnik actor Mise Martinovic says: "On a silent night you can almost hear the ghosts. There is magic in this city." (Smitsonian magazine)

Dora Knez

Dora Knez: If I Had Wings

If I had wings, what more would I desire to make my life complete? I might perhaps yearn after fur and claws, or scales; or learn to slip my sectioned body through the clay. Would roses smell as sweet in other shapes? What transformations would my spirit seek?

There is no knowing what the soul might seek if all the paths were open, and desire were ours to use, a tool to change our shapes. They say that life itself is change; perhaps it's true. Maybe the moulding of the clay is just another skill that we shall learn.

I think I'd like it if my skin could learn to smell the roses, or my ears to seek the sun like flowers rooted in the clay. Such permutations can't exhaust desire, so I believe. No, there is no "perhaps" about the endless hunger for new shapes.

And if I grew a hundred different shapes, what is there in the world I might not learn? And when I knew the world, why then perhaps the mystery I desperately seek would simply yield itself to my desire; my doubts would be abandoned with my clay.

But still there is such comfort in the clay. It is but mud or flesh, yet still it shapes, not me alone but all of my desire. There is no way that I can ever learn the secret name to call the thing I seek, unless I name it in myself, perhaps.

There's as much loss with every change, perhaps, as there is gain. This new and ancient clay, which is my body now, will always seek survival through a myriad of shapes. So much is clear; what's harder is to learn what is the gain and loss of my desire.

The secret name I seek may call such shapes as I, perhaps, will fear to see in clay; still I shall learn the name of my desire.

Dora Knez arrived in Canada in 1969 at the age of 7, via India (where she was born to Croatian parents), Somalia and Croatia. Dora lives in Montreal with her husband John and their son Benjamin. She is working on a collection of short stories. (DD)

"HRVATSKA ISKRA" - Broj 117, 16. I 2003.

THE IVAN MEŠTROVIĆ GALLERY IN SPLIT

The art of the Croatian artist Ivan Meštrović cannot be given a single definition. His work is polysemantic. His style kept changing; even as a personality he was many-sided: sculptor, creator of many architectonic, as well as literary works, participant of important political events. His style was heterogeneous, albeit always invariably expressive. His creations range from a muscular dramatisation of light and shadow, pregnant shapes, to rapturously haggard ones, in which light and shadow are maximally spiritualised. Or from subtly polished blocks of marble to great rhythms full of masses and architectonic harmony, to lyrically simple shapes, disturbed only by musical shifts. In Meštrović's works we observe a constant static equilibrium, the presence of an existing axis or focus, in which the lines of protruding magnetic forces are set in motion. Furthermore, the scale of this expression extends from the pathetic gesture, oriented toward the exterior or the interior, the shape's tranquility and self-sufficiency. This sculptor of monumental ideas was also a master in intimate inspirations. He created works of decorative linearity, as well as those off purest sculptural volume.

Exhibiting his works with the Viennese Secession art group between the years of 1903 to 1910, young Meštrović gained full affirmation as an artist. Most of his early works have symbolic meanings, such as Timor Dei, Laocoon of my Time, particularly The Well of Life (1905), the sculptor's first masterpiece. At the same time he works on his first public statue, the one of the Split poet, Luka Botić.

Ivan Meštrović spent his childhood in Otavice, a poor village in the Dalmatian hinterlands. The karst and the purity of the region, as well as the decasyllabic tradition of his native place left a mark on the future sculptor. However, it also ought to be mentioned that the grey, stony Dalmatian hinterlands are located close to the Dalmatian coast, inheritor of the thousand-year-old Mediterranean civilisation. Following a year (1900) of apprenticeship in Split, at the marble cutter workshop of Harold Bilinić, young Meštrović moves on, into the very centre of the artistic movement. He studies at the Vienna Art Academy (1901-1906) exactly at the time when the Secession movement takes on full momentum. In 1902, Auguste Rodin - whom Meštrović was to meet often in Paris, later on - exhibits his works in Vienna.

Meštrović lived and worked in Paris on various occasions. In 1908 he rents an atelier in Montparnasse. There he creates works of epic proportions, a

consequence of a specific artistic-political programme, to be further elaborated by the artist at the start of the following decade. At the time, the myth and the symbol were not merely a part of the national, but also of the European and, especially, Secessionist spiritual climate. Such works were exhibited by Meštrović in 1910 in Vienna and in Zagreb, and attracted great interest at the 1911 World Exhibition in Rome, when he was awarded First Prize in sculpture. Whilst appearing regularly at the Viennese Secession exhibitions, Meštrović also exhibits his works in 1908 and 1909 at the Paris and Autumn Salons, as well as at the Manes Society Exhibition in Prague (1908). Meštrović's modern spiritual experiences (Rodin, Bourdelle, Maillol) are widened by treasures visited at the Paris Louvre, as well as the British Museum in London. His interests include the whole of European sculpture heritage, also Egyptian and Assyrian paintings. He often visits Italy, so he gets acquainted with Michelangelo's works, as well as those of other Renaissance masters.

Just before the First World War, Meštrović abandons epic stylisation and turns toward religious themes, expressing increasingly inner state of mind. It is at this stage that he starts a series of large wooden reliefs, on which he is to work for many years. Only at the end of the war, which found him in Paris, more serene tones begin to appear, in the theme A woman with an Instrument.

After moving victoriously in European centres for more than two decades, Ivan Meštrović became homesick. This new and fertile period is announced by his construction of the Račić Family gravesite chapel in Cavtat (1920-1923). He moves to Zagreb, where he adapts a house (1921-1924) and constructs his atelier. Today this is the Ivan Meštrović Atelier, a memorial site, housing a permanent exhibition of the artist's works. Among the exhibits there are sculptures, drawings and lithographs dating from the first four decades of the artist's work, as well as the furniture, frescoes and documentation from the time of Meštrović's life in that ambience. The intimate atmosphere of the artist's home has been kept intact. During the mentioned period, Meštrović is appointed rector of the Art Academy in Zagreb.

The works dating from his third artistic decade mark a more classical shaping especially in female nudes. However, along with these shapes of Mediterranean proportions and poetic concentration, there also appear public monuments, such as, for instance, of the poet Medulić, and the bishops Strossmayer and Gregory of Nin. Meštrović created such monuments abroad as well. Thus, in 1928, Meštrović's monument to the American Indians was inaugurated (two equestrian sculptures in Grand Park, Chicago). With their many-sidedness, unique meaningfulness and spatial communications, public monuments form a special chapter in the book of Meštrović's art.

At this time he constructs his family mausoleum in Otavice, conceived as a church of Christ the Redeemer. It is a specific architectonic work. A measured and recognisable term of reference of the surrounding landscape, a specific focal point, not merely spatial but also semantic, a final act of patriotism of this great Croatian and world artist. During the same period, his fourth artistic decade, Meštrović renovates the old Kaštelet (or Crikvine, as he used to call it) in Split, and builds his family home nearby, today the Ivan Meštrović Gallery. The Gallery with its park full of sculptures forms a unique whole, and also contains a permanent exhibition of most of Meštrović's works.

In 1938 he realises another architectonic project: The Zagreb Art Centre. This is his only purely architectonic work, without any sculptured parts. The circular construction of non-historical force and ascetic form, is a striking urban intersection. It is an unavoidable part of modern Croatian architecture, as well as a relevant example of international architecture of the 1930s.

Along with engagements in his homeland, Meštrović continues to exhibit his works world-wide. In 1942, he goes to Rome; the year 1943 finds him in Switzerland and, finally, in 1947, he moves to the United States. During those difficult times he creates his infinitely expressive figure of Job (1946). In USA he is received with unanimous respect. There, he works as a professor of fine arts at the Syracuse College, later on at the University of Notre Dame. In the States he works mostly on biblical themes and portraits. In 1954 he finalises the cycle of figures carved in wood, began almost forty years earlier, on the theme of the life of Christ. The entire collection is donated to be located at the Holy Cross Chapel, in Split's Kaštelet.

Ivan Meštrović was also a writer. Among his written works he also published A Treatise on Michelangelo (1926), the memoirs Some memories of

BLOODSTAINED CHRISTMAS IN BOSNIA AND HERCEGOVINA

The slaughter of Andjelko Andjelic (68) and his two daughters, Mara (46) and Zorica (27) took place in the village of Kostajnica, near the town of Konjic, in Bosnia and Herzegovina on December 24, 2002. Andjelko's son Marinko (30) was seriously injured during the attack. They were gunned down in their home while making Christmas preparations.

A couple days later, the killer was caught and he admitted to the massacre without much hesitation. For him this was a heroic spiritual experience. He was doing the will of Allah. The victims were members of a Croat Catholic family who returned a few years ago to their home after living outside the country as war-refugees. The murderer was Muamer Topalovic (25), a Muslim, from a nearby village. The timing of the killings was very symbolic.

To the time of peace, joy, and love for all Christians, this young Muslim responded with hate, fear, and death. The primary message of his evil act was that Bosnia and Herzegovina, more specifically the Bosniak-Croat Federation entity, is a land of Islam and not a place for the Croat Catholics. Stay away from the homes of your ancestors was the murderer's blood-written statement to the Croat refugees.

Topalovic, according to his confession, belongs to two Islamic organizations, Jemiet el Furkan and the Active Islamic Youth. The first is directly and the other indirectly sponsored by Islamic fundamentalist forces from Saudi Arabia.

The massacre in Kostajnica is just a culmination of anti-Croat activities since the Dayton peace treaty was signed at the end of 1995. Shortly before this last Christmas, a Catholic church in Alipasino Polje near Sarajevo was vandalized. Among other "symbols" of hate, the intruders left fecal matters on the altar. A gang of Muslims marched into a Catholic Church in Novo (New) Sarajevo during the services and verbally harassed the pastor and the faithful. A young man was beaten so hard that he ended in a hospital for posting flyers announcing a traditional Christmas concert at the Catholic Cathedral in Sarajevo. A Nativity display in Mostar was set ablaze and in the same city anti-Christian leaflets were distributed calling Muslims, among other things, not to celebrate the "Christian New Year."

The latest massacre and other harassments indicate a clear pattern of violent activities on the part of Muslim fanatics in order to scare away the Croat war-refugees returning to their homes. A series of violent attacks in 1997 and 1998 in central Bosnia resulted in the deaths of seven Croats. Several attacks were made on buildings belonging to Catholics or Catholic organizations, including a Catholic school. A car bomb exploded in Mostar. And even the Deputy Minister of Interior, a Croat, was assassinated on the streets of Sarajevo in 1999.

Quite often these and similar occurrences are dismissed as "incidents" caused by some mentally deranged individuals and/or fanatics. But there are certain patterns that point out that the Kostajnica massacre and other acts of violence against the Croats in the Bosniak-Croat Federation are only symptoms of much deeper processes that are taking place in the country.

First, all of such incidents are done in the name of religion and not nationalism which implies that Bosnia is moving in the direction where every government and every legal system will be seen as illegitimate if it is not Islamic in nature.

Second, in every case there is a Middle Eastern, mainly Saudi

Croatian newsmagazine claims battle of Medak Pocket never happened

OTTAWA (CP) - A Croatian newsmagazine says the 1993 battle of Medak Pocket, known as Canada's greatest victory since the Korean War, is a myth. The Defence Department rejected the article, saying the role of Canadians in Medak is well documented with written and visual evidence. Canadian soldiers were decorated in Winnipeg last week for heroic combat during Operation Medak Pocket, during which they fended off a 15-hour attack by Croat forces. Between 27 and 31 Croats were killed, while four Canadians were wounded.

But a story in Tuesday's edition of Croatia's Nacional says the victory was "no more than a couple of shots into the night" toward the Croatian side on Sept. 15, 1993. The magazine quotes unnamed Croat defence ministry sources saying there wasn't a single move made by either side during the standoff. "Nor was there any use of artillery, grenade launchers or air support," the article says. "The events of that evening could be called many things, though battle is not one of them."

"The armed conflict between the Croatian and Canadian forces in opera-

Arabian, connection. Under the cover of "humanitarianism" the local Muslims are being "converted" to the Saudi version of Islam that teaches them that Bosnia is the land of Islam and for the Muslims only. Obviously, to use violent means against the "infidels" in order to achieve that goal is encouraged or at least permitted.

Third, the country's judicial-cum-political authorities are constantly "unable" to catch the culprits. Topalovic is the first such offender to be caught. In the case of the murder of Jozo Leutar, the above mentioned Deputy Minister, the Sarajevo authorities with the help of the international representatives jailed and tried six Croats for the crime. But thanks to the perseverance of a couple of local newspapers it was recently uncovered that the persecution's case was knowingly based on the account of a witness who was well-paid by some high government officials in Sarajevo.

Fourth, the representatives of the international community, who are the true rulers in the country, are not undertaking the necessary steps to protect those who are returning to their homes. On the contrary, they are tolerating Islamic extremism in Bosnia because the West, more specifically the United States, is not eager to offend the Saudi rulers by pushing their "humanitarian" cronies from Bosnia and Herzegovina.

Fifth, the Islamic religious leadership in Bosnia and Herzegovina, although expressing its dissatisfaction with the intrusion of the Saudi puritanical Wahhabi doctrine and repetitiously proclaiming its adherence to religious toleration, is not doing enough to promote such toleration among its faithful. Fanatics such as the Kostajnica murderer or those desecrating Catholic churches and attacking nuns and people who wear Christian symbols on the Streets of Sarajevo, did not come from the moon. Someone made them religious fanatics. Someone has taught them that Islam permits them to kill innocent Catholic neighbors for a greater religious cause. Those who teach and/or tolerate such teaching are the true murderers. The fact is that such indoctrination is taking place in Bosnia and Herzegovina; otherwise, there would not be killings and acts of violence against Christians done in the name of Islam.

Thus, the Islamic leadership in Bosnia and Herzegovina and the Bosniak community as a whole have a grave responsibility in their hands if they want to be taken seriously as peace partners in making Bosnia and Herzegovina a multi-religious and multi-ethnic country. We hope that the so-called fanatics are not simply a visible expression of a subtle desire and effort of the Bosniaks to squeeze the Croats out of the country, specifically from the Federation, and claim the land as their Ottoman inheritance. If the above mentioned and similar events are a continuation of the struggle for ethnically cleansed territories then there is no hope for Bosnia and Herzegovina, its inhabitants, or peace in that land.

Hopefully the Bloody Christmas in Kostajnica will be a wake up call for all those who hold that every human life is holy and that people regardless of their faith and ethnicity can live in peace.

Ante Cuvalo, Ph. D. - President, Petar Radielovic - Secretary Alliance of Croats of Bosnia and Herzegovina
3734 E. Locksley Dr. 19121 Wildwood Avenue Pasadena,
CA 91107 Tel/Fax (708) 895-5531 E-Mail: etarr@earthlink.net
E-Mail: cuv@netzero.com (CroatianWorld.net)

tion Medak Pocket from 9 to 17 September 1993 never happened," says the story. "The Canadian version of the events at Medak Pocket was intended to return morale to their own shaken army and public after a series of failures." The article quotes an unnamed participant, "a high-ranking Croatian military officer," as saying Canadians could not have been under direct fire or attack by Croatian forces. "We knew all their positions and techniques," he was quoted as saying. "We never had any intention of conflicting with international forces, knowing the reaction it would have aroused in the international community."

Lt.-Cmdr. Ken McKillop, a Defence Department spokesman, refuted the magazine article but refused to comment on possible motives of the story or the role of the media in Croatia. "Canadian Forces personnel acted in an exemplary, professional manner. It's unfortunate (the magazine) doesn't see the facts the way they actually unfolded."

Canadians are said to have saved hundreds of Serbian civilian lives from ethnic cleansing in the battle in southern Croatia.

Vladimir P. Goss:

Off to a New Start

I spent my Christmas with my family in Hillsborough (North Carolina), and my New Year's Eve with my friends in Zagreb. It was wonderful to be with my family in a surprisingly cold North Carolina. My daughter, Christine just came back from New Orleans, where she had completed her graduation requirements at Tulane University. She is considering her options now and one is, I am pleased to say, to come for a few months to

Croatia and check out her talents as an artist.

While in the States I had a pleasure of talking to the leaders of the most important Croatian-American groups, and to a number of outstanding Croatian American and Canadian individuals. I was very pleased to find out that their concern about the welfare of the Croatian North American community and the Old Country has not diminished. If anything, they would all welcome an initiative from the homeland which would aim at involving our diaspora communities in an effort to solve Croatia's current economic, political, and moral crisis. Of course, such an initiative should not aim at gaining faithful for some political party, but be an impartial cooperation for the benefit of the entire Croatian Global Community. In those terms I am a bit surprised not to see too many Season's Greetings messages from the current Croatian leadership. And I was also pleased to see in the *Zajednicar* of December 26, 2002, among the letters, a brief but what I experienced as a warm message to the Croatian Fraternal Union and its President, Mr. Bernard Luketich, from the President of the Democratic Center - Croatian Center Party, Dr. Mate Granic. My sympathies have always been with the political center, be it in the U.S. or in Croatia, and I believe that our Croatian communities abroad still cherish a similar view; which is, that we favor only one party called Croatia and the Croatian People.

Having spent most of 2002 in Croatia, which included regular teaching in Art History at the University of Rijeka, I have had an opportunity to gauge the Homeland's attitude toward the Croats abroad and/or those who have returned or plan to return. This attitude I have found to be ambivalent at best. However, I have also discovered, as the year moved toward its close, that there was more publicity about the diaspora. A major publisher, Golden Marketing of Zagreb, is publishing in a few months a major work on the diaspora, a monumental text by a series of authors headed by one of Homeland's best expert on the diaspora, Dr. Ivan Cizmici. In Rijeka, which seems to be edging out Zagreb in innovation and intellectual curiosity, the Croatian State Archives and the Croatian NGO, "Globalna Hrvatska" (Global Croatia), with the support of the city and a number of individual and corporate sponsors, co-organized a major exhibition (ca. 100 works) of one of the best Croatian diaspora artists, Anton Cetin from Toronto. I am pleased to say that Mr. Nenad Bach, coordinator of the Croatian World Net, our key Global Croatian Internet site, has asked me to supply the entire text of the Catalogue as he is considering devoting a special spot to the poetic painting of Anton Cetin. Also in Rijeka, Professor Branka Kalogjera, Chair of the English Department, has continued with her research and publication of Croatian writers abroad, extending her efforts, allow me a moment of hubris, to my own literary output (Rijeka will also most likely stage the public presentation of my newest novel).

This is, of course, an election year, so look for more and more declarations and promises. Those of us who live, or had lived for a long period of time abroad, could play a constructive role. We are familiar with the rules of western democracy, and we should insist that we be heard, without sermonizing our brothers and sisters at home. Croatia is also our country and, as I have said several times in this column, a rarely beautiful and still rather unspoiled country, both in terms of its natural and cultural ecology. If you wonder about what I mean by "cultural ecology," I assure you that I wonder a bit myself, but it is becoming quite clear to me that there is such a thing as cultural pollution, something we should fight as staunchly as the pollution of our natural environment. I spoke recently to an outstanding Croatian ecologist and he agreed: let us work toward a wider concept of "ecology," and let us try to convince Croatian politicians that preserving nature and culture go hand in hand; and that Croatia could join the European Union only as a protected nature and culture area. I believe that understanding and support of Croats abroad would be crucial to such an effort.

I spent my New Year's Eve in the most hospitable home of Professor Emil and Ljiljana Tanay, well-known Croatian public figures and art educators. There was a number of other well-known artists, architects, writers, critics... And two

of them, both well-known women intellectuals, having heard that I just came from "over there" said almost in unison: "It is a shame how Croatia is treating the Croats abroad. If we worked together, who could stop us!" I was truly pleased to hear that. It seems to me that some intelligent and influential people at home are realizing the great potential of the Croatian Global Community, of getting together, working together for the benefit of us all. Their words, uttered before midnight, still in the old year, were my best New Years wish. And I wish you all that what they had in mind come closer to reality in the year we just entered. Off to a new start - together!

A special message to all of you:

Dear Friends, Croatian Sisters and Brothers Abroad:

From our beautiful and beloved homeland I wish you a very Merry Christmas and a Happy New Year - Sretan Bozic i Nova Godina. For the twelfth year we rejoice to celebrate these great holidays as citizens of a sovereign, independent country. Your contribution to that wonderful fact will never be forgotten.

I am, however, also sad that Croatia and the Croatian people have not fully realized their potential. As you probably know, the country is undergoing a crisis - political, economic, moral - a crisis of leadership. Yet, we at the DC - "Democratic Center - the Croatian Center Party" look forward to future with confidence. This is to a great extent because of you. For thanks to you, our sisters and brothers all around the world, the Croatian community, the Croatian people, is much stronger than it may seem. We know that the way to a secure and prosperous future for Croatia, Bosnia and Herzegovina, and the Croatian people lies in true integration and cooperation of Croatian communities all around the world.

DC has taken concrete steps toward that noble goal. It fully realizes that Croatian diaspora is a complex body of people emigrating for over 200 years, and that we must be able to reach and communicate with every segment of that large group. DC will never discriminate among the Croatian communities abroad, nor will it ever try to politically divide them. We are aware of the importance of diaspora's presence in every sector of Croatian life, and we will be proposing concrete measures to have Croatian diaspora represented in relevant offices, ministries, and committees at home. We are proposing a High Office for the Diaspora Affairs, a non-partisan, efficient, and flexible body to keep in touch with the Croatian World Community - the Global Croatia - on a daily basis. DC has also appointed a Special Advisor on Diaspora Affairs.

Croatia is a beautiful and potentially very rich country. Believe me, its cultural and natural resources are still about 90% unspoiled. We, at DC, believe that it should remain so. We believe in a strong, modern Croatia, open to the world, but maintaining its traditional values and virtues, a Croatia which may join the world community as a proud individual subject, not an object. We know that we can count on you in pursuing those noble goals.

With this in mind I again wish you all the best in the name of the DC members, and my own.

Dr. Mate Granic, President,
DC - Demokratski centar - Hrvatska stranka centra
DC - Democratic Center - Croatian Center Party.

Preporučujemo Vam: **Krešimir Jewellers Inc.**

- specijalna izrada nakita sa hrvatskim grbom i motivima
- vjenčano i zaručno prstenje
- muške i ženske narukvice u 10K, 14K, 18K zlatu
- nudimo Vam brzi i stručni servis popravaka
- radimo procjenu nakita za osiguranja

3045 SOUTHCREEK RD. UNIT #2
MISS. ON L4X 2X4 (905) 629 8415

Alan Nemarić: A letter from the Diaspora

Greek and Serb Treachery in Bosnia

Finally the year 2003 has arrived, and not soon enough for the average Croatian. It has been a year where we have seen our government sign over northern Croatia to the Slovenes, then only to have the opposition, supported by the mass public, rescind the initialing. We have witnessed our war heroes chased like common dogs into the hands of the guilty world court. Our hotels have been sold for dirt-cheap prices to friends and families of people in power. Our Croatian policemen have been replaced by former Cetnik criminals in Vukovar county, a government initiative of course! Croatian refugees have been slaughtered returning to their homes in Bosnia. The jobless rate has increased, social assistance has decreased and President Mesic believes things are as great as ever.

One event over the last year has caught my eye for the better was a book written by Takis Michas (writer for the Greek daily *Eleftherotypia*) called "Unholy Alliance: Greece and Milosevic's Serbia" (published in May by Texas A&M University Press). This outstanding work was written to coincide with Greece holding the European Union presidency in January 2003 for an annual term.

Michas' work is the first to finally address Greece's complicity in aiding Milosevic, Mladic, Karadzic and the Cetnik masses in their murder, rape and cleansing of millions of Bosnian Croats and Muslims. Not only in the forms of financial and logistical aid but through direct military cooperation as well.

Mr. Michas presents evidence provided by The Hague that clearly shows how the Greek and Cypriot governments funneled transactions worth over 1.5 billion German Marks to the Milosevic government in the nineties, during a time of full economic sanctions on Serbia and Montenegro. When ICTY tried to further investigate the complicity of these Hellenic nations, the Greek government excluded the central bank from follow-up inquiries. ICTY deduced that eight Yugoslav "front" companies had been operating through the Popular Bank of Cyprus, the Hellenic Bank, the European Popular Bank of Cyprus and a Greek subsidiary of the Popular Bank. Much of the assets passing through these accounts, it said, were spent on arms deals with the United States, Russia and Israel.

Michas openly presents information published by Dutch authorities revealing how in 1994 and 1995 large shipments of weapons were being exported directly from Greece to "Yugoslavia" for Ratko Mladic's army in Bosnia (eventually used to slaughter innocent civilians such as those in Srebrenica). Professor Cees Wiebes of Amsterdam University who has compiled and studied evidence on the involvement of foreign agents in the Bosnian war stated that "lots of weapons were transferred from Greece to the Montenegrin port of Bar, from where they would find their way to the Bosnian Serb army. While there were indications and accusations from the European community that Greece was leaking classified NATO data to the Serbs during the 1995 air-strikes; Professor Wiebes goes on to say; "NATO officials became very reluctant to share intelligence with the Greeks due to fears over leaks to the Bosnian Serbs, and at some point they simply stopped doing so." Not only did the Greeks provide funding to the Serbian war machine, they shipped weapons and passed on confidential military information that would mitigate the effectiveness of

NATO airstrikes. But, the level of complicity would not stop there. Greece voted against allied air strikes on Bosnian Serb positions. They refused to permit NATO to use its air bases in Preveza on the Ionian Sea and declined to provide troops for the UN peacekeeping force in Bosnia. At the same time Greece tried to portray a "neutral stance" in the Balkans it was amassing a mercenary army made up of Greek nationals at the proposal of General Ratko Mladic to serve for the Serbs in Bosnia. This foreign terrorist force was known as "The Greek Volunteer Guard or GVG". They went as far as to having their own emblem, a white double-headed eagle on a black background. The GVG had a little more than 100 soldiers and was based in Vlasenica near Tuzla. The spokesman for the group George Mouratidis said the unit was fully integrated into the army of Republika Srpska and was led by Serb officers.

The GVG wasn't just a symbolic group of volunteers vacationing in Bosnia, they actively participated in the assault on Srebrenica, contravening the laws of the EU. The same Dutch peacekeeper who were spectators to the Serb takeover documented the Greek flag being raised along side the Serb whilst thousands of civilians were being systematically executed. As news of this treacherous act was picked up and reported in Athens by the *Ethnos* newspaper, the Greek public didn't anger, instead they praised the actions of their mercenaries and asked how they could join.

"Greece showed indifference to Serb crimes and failed to condemn the merciless bombing of civilian populations (in Vukovar and Sarajevo) or the practice of ethnic cleansing, simply because those acts happened to be committed by Bosnian Serbs," said Alexis Heraclides, now a senior lecturer at Panteion University in Athens, but at the time an official in the Greek foreign ministry. This one-sidedness is just as apparent in the Greek media where Serbs were and are portrayed as heroic liberators of Srebrenica. The fact that the same Serb army massacred some 7,000 unarmed civilians has never been presented by any of Greece's major television stations!

To this day it has been Greek premier Costas Simitis and his government who have turned a blind eye to the actions of the past government. No investigation on Greece's complicity in Bosnia has even been considered. When Greek EU commissioner Anna Diamantopoulou was asked if Greece's future would include politicians and institutions that were implicated in the Bosnian, Croatian and Kosovar atrocities, Diamantopoulou replied, "History has proven that Greek policies were correct".

Congratulations must be given to Takis Michas for his bravery and insight in accurately presenting Greece's complicity in the suffering of millions of civilians. After centuries of its own occupation by the Germans, Turks, Italians, etc... it seems that this once proud nation has not learned that stealing land and destroying lives is not how one shows bravery. The day that Greece finally acknowledges its role in Bosnia is the day relations in the Balkans can finally move forward.

Alan Nemarić (nemarić@sympatico.ca)

*Some items in this article have been quoted from by Takis Michas' book "Unholy Alliance: Greece and Milosevic's Serbia" - published by Texas A&M University Press.-

Battle of Medak pocket never happened, continued

As part of a United Nations-brokered ceasefire between Serbs and Croats in September 1993, the Croats agreed to withdraw from the Medak Pocket, near the Serbian town of Medak. Canadian peacekeepers, reinforced by 500 French soldiers, were ordered to create a buffer zone. As the Canadians moved in on the afternoon of Sept. 15, 1993, the Croats fired several rounds. Canadians promptly put larger UN flags on antennae and made certain their white UN vehicles could be seen from Croatian lines.

But when the Canadians and French again moved forward, the Croats responded with sustained machine-gun fire. The UN troops, less than a kilometre from Croatian lines, answered with machine guns and assault rifles. The battle raged for 15 hours with exchanges lasting five minutes to an hour before the Croats finally surrendered. Canadian forces subsequently negotiated a cease fire with the Croat army.

Schumacher, Kostelic Named European Sportsman and Sportswoman of the Year

German Formula One driving champion Michael Schumacher and four-time Olympic medalist Janica Kostelic of Croatia have been voted the European Sportsman and Sportswoman of the Year. Schumacher won a fifth Formula One driving championship with Ferrari this year. He finished with 62 points in voting by the European Sports Writers Union. Norwegian biathlete Ole Einar Bjørndalen was second with 40 points and Austrian skier Stefan Eberharter finished third.

Kostelic received 60 points with British runner and world record holder Paula Radcliffe second with 55 points. German swimmer Franziska van Almsick was third with only 16 points. Van Almsick won five gold medals at the European Swimming Championships in Berlin and she also broke the world record in the 200-meters freestyle event.

(VOA sports, 21. Dec. 2002)